

CSAK DIGITÁLIS KIADÁS!
2024. szeptember

A LEHANGOSABB ROCKMAGAZIN!

HAMMER

„Ezt a koncertet
mindenkinek látnia
kellett volna, aki
metalosnak vallja
magát.”

ENSLAVED
Fekete Zaj

POWERWOLF
EVERGREY
BLACK STONE CHERRY
ICE NINE KILLS
DARK TRANQUILLITY
FIVE FINGER DEATH PUNCH

■■■■■■■■■■ ÉLŐ FÉM ■■■■■■■■■■

MAYHEM / VHK * DESTRÖYER 666 * TANKCSAPDA * HAVOK / DUST BOLT * FEKETE ZAJ * SUMMER HELL
HEILUNG * BARONESS * AKHLYS * RICHIE KOTZEN * WAYFARER * WINGER * MEGADETH / ARCHAIC
INSANE HELLRIDE FEST * BRUCE DICKINSON / DIVIDED * WOLVES IN THE THRONE ROOM * GLENN HUGHES
JELUSICK / ASPHALT HORSEMEN * TULPA * BELL WITCH * DIOCLETIAN * TYGERS OF PAN TANG

OLVASÓI HANGPRÓBA NO. 355

JUDAS PRIEST Invincible Shield	8,68
BRUCE DICKINSON The Mandrake Project	7,97
KERRY KING From Hell I Rise	7,58
MY DYING BRIDE A Mortal Binding	7,33
DVNE Voidkind	7,16
MINDS MIRRORS Forever Is Not Nearly...	7,09
EVERGREY Theories Of Emptiness	7,08
CROWNSHIFT Crownshift	7,04
DAATH The Deceivers	7,04
WHOM GODS DESTROY Insanium	7,02
ROTTING CHRIST Pro Xristou	6,87
RIOT V Mean Streets	6,83
ACCEPT Humanoid	6,81
WHEEL Charismatic Leader	6,71
MAGMA RISE Neither Land Nor Sea	6,66
PAIN I Am	6,66
DYING WISH A világ peremén	6,42
HAMFERD Men Guds Hond Er Sterk	6,16
FREEDOM CALL Silver Romance	5,83
MUDFIELD Fehér zászló	5,27

PONTOZZ TE IS!
HAMMERWORLD.HU/HP

CÍMLAPFOTÓ: UZSEKA NORBERT

TARTALOM A-Z

A JÓ, A ROSSZ ÉS A CSÚF 5

Az áprilisi Gary Moore emlékest egyik vendége volt Tommy Johansson, a Sabatonból távozó gitáros. A koncert után a lemezgyűjteményéről beszélt lapunknak.

BLACK STONE CHERRY 40

A Sweden Rock fesztiválon készült interjúnkban Chris Robertson, a banda énekese a fellépésük után mesélt legújabb albumukról, a dalok mögötti inspirációról és arról, mi várható tőlük a jövőben.

DARK TRANQUILLITY 12

Az ikonikus frontemberrel, a nyughatatlan Mikael Stannével veséztük ki az augusztus 16-án érkező új albumot és a banda körüli aktualitásokat.

EVERGREY 44

„Egyszerűen a komplexebb, sűrűbb vonalon már többszörösen bizonyított a csapat, és jól esett egy idő után kicsit máshová helyezni bizonyos hangsúlyokat.”

ÉLŐ FÉM 46

Egy hosszú nyári koncertbeszámoló.

FIVE FINGER DEATH PUNCH 16

Július 9-én a Papp László Sportarénában játszott a Báthory Zoltán által alapított Five Finger Death Punch. Zolival még a budapesti koncert előtt, a Sweden Rock Fesztiválon sikerült leülnünk egy beszélgetésre.

HANGPRÓBA / SOKKOLÓ KORONGOK 21

Egy rendhagyó hónap rendhagyó Hangpróbája... Az idő szűke miatt csak 15 albumot pontoztunk, így kimaradt több nyári megjelenés is. A dobogón viszont még sosem volt ilyen nagy a hazai zenekarok száma.

ICE NINE KILLS 42

Spencer Charnas frontember mesélt a horror műfaj iránti szenvedélyéről, a zenekar kreatív folyamatairól, valamint jövőbeli terveikről különböző médiaformákban.

OLD SCHOOL 47

Volt egyszer egy 1994. szeptember...

POWERWOLF 6

Ez év nyarán Wake Up the Wicked címmel újabb albummal jelentkeztek, amit ősszel turné is követ. A zenekar billentyűsével, Falk Maria Schlegellel beszélgettünk a csapat körüli aktualitásokról.

HAMMER ROCKZENEI MAGAZIN METAL & HARD ROCK 1986 óta – Alapítók: Cselótei László és Lénárd László (†2022) – Kiadó: Hammerworld Media Entertainment, 1114 Budapest, Fadrusz u. 12., +36 30 952 3550 – Felelős kiadó: Cselótei László – Örökös, tiszteletbeli főszerkesztő: Lénárd László – Vezető szerkesztő: Cselótei László laszlo.cselotei@hammerworld.hu – Szerkesztők: Posta János.janos.posta@hammerworld.hu, Pintér Miklós.miklos.pinter@hammerworld.hu, Zubor Olly (online) zubor.olly@hammerworld.hu – Tervezőszerkesztő: Posta János – Munkatársak: Gáti Viktor, Gyuricza Ferenc, Gyuricza Tamás Marcell, Kánya Ferenc, Kiss Gábor, Milán Péter, Schmidt Péter, Szénégető Richárd, Uzseka Norbert – Fotók: kiadói archívumok – Sales és marketing: Hammerworld Media Entertainment – Hirdetésfelvétel: hirdetes@hammerworld.hu – Irodavezető: Kacsurné Szarka Bianka – Levélcím: Hammerworld, 1114 Budapest, Fadrusz u. 12. E-mail: info@hammerworld.hu – Terjesztés: www.hammerworld.hu és www.laptapir.hu

Copyright: A HammerWorld szókép és embléma a Hammerworld Media Entertainment bejegyzett védjegye. A szókép és embléma, valamint az újságban található minden szöveg, grafika és képanyag felhasználásához a Hammerworld Media Entertainment előzetes, írásbeli engedélyre van szükség. HU ISSN 1589-4088

HAVI METAL

ÍRTA: CSELÓTEI LÁSZLÓ

Rengeteg e-mail és telefonhívás érkezett hozzánk a nyár folyamán a nyomtatott magazinnal kapcsolatban. Mikorra várható a megjelenés? Lesz-e még Hammer?

Nos, a május-júniusi 355-ös lapszám után sok és alapos egyeztetés vette a kezdetét a partnereinkkel, terjesztőkkel, hirdetőkkel. A megbeszélések célja az volt, hogy kiderítsük, lehetséges-e rentábilisan további lapszámokat megjeleníteni?

Bár az olvasótáborunk létszáma stabil, az utóbbi években a lap előállítása jelentősen megrágult, a hirdetési bevételek viszont nem tudtak megfelelő mértékben növekedni. A szakmai (zeneipari) hirdető nagy része rendszeresen dolgozik velünk (köszönet érte ezúton is), azonban ez a hirdetői kör korlátozott méretű, ráadásul nem bír el egy bizonyos árszintnél magasabbat.

Direktben és ügynökségeken keresztül is folyamatosan zajlanak tárgyalások a nagy hirdetőkkel (bankok, ital- és autóforgalmazók, telekommunikációs cégek stb.), ezek az óriások azonban sajnos továbbra sem szerepelnek szívesen egy olyan magazinban, amelynek a témája a hard rock/metal zene. Néha sikerül egy-egy ilyen együttműködést összehozni (pl. Ford, BMW, Nissan – köszönjük!), de ennél sokkal többre lenne szükség a működésünkhöz.

Szóval, akárhogy csúrtük-csavartuk a számokat, már „nem jött ki a matek”... Egy nyomtatott magazinnál a rendszeres megjelenés alapvető fontosságú, ezt viszont jelenleg nem tudjuk biztosítani. Ezért a 2024-es őszi-téli időszakban már nem jön ki újabb nyomtatott lapszám.

De nem adjuk fel! Folyamatosan megoldásokon, megjelenési konstrukciókon törjük a fejünket. A célunk az, hogy jövő év elején, tavasszal folytathassuk, hogy ismét a kezünkben tarthassuk a magazint, amit annyira szeretünk!

Mindaddig digitális formában tesszük közzé az elkészült anyagokat, ebben a számban a nyáron készült interjúkat, koncertbeszámolókat, illetve az aktuális lemezmegjelenések kritikáit. Emellett a régi évfolyamok digitalizálásával folyamatosan bővül az archívumunk.

Tarts velünk továbbra is! **HW**

vezető szerkesztő

laszlo.cselotei@hammerworld.hu

TOMMY JOHANSSON EX-SABATON

Az áprilisban megtartott tizenegyedik Gary Moore emlékest egyik vendége volt Tommy Johansson, a Sabatonból éppen most távozó gitáros, aki rögtön be is bizonyította, hogy nemcsak a power metal dalok állnak jól neki, de blues-zenészként is egészen kiváló teljesítményre képes. Emellett Gary Moore klasszikus rockzenei korszakának emblemikus dalait is tőle (valamint alkalmi magyar zenésztársaitól) hallhattuk. A koncert után pedig lemezgyűjteményéről is beszélt lapunknak.

SZÖVEG: GYURICZA FERENC, GYURICZA TAMÁS MARCELL · FOTÓ: GYURICZA FERENC

Az első album amit vettél vagy kaptál?

„Ezek még nem metal- vagy bluesalbumok voltak. Amit elsőként kaptam, az a Vissza a jövőbe című mozifilm dalait tartalmazó vinyl volt. Az első saját pénzen megvásárolt CD szintén egy filmzenei album, a Titanic volt. A nővéremmel együtt mentünk el a boltba, s mindketten vettünk magunknak egy-egy albumot. Otthon azonban csak egy lejátszónk volt, és persze, hogy az általa kiválasztott albumot kellett először meghallgatnunk. Alig vártam már, hogy vége legyen. Már csak két dal lehetett hátra, amikor nem bírtam

tovább, és odaszóltam neki: »B.szdd meg, lejátszhatnánk már végre azt a CD-t is, amit én vettem?« (nevet) Akkor hagyta, hogy kicseréljem a két lemezt, s ettől nagyszerű érzés kerített hatalmába. Teljesen más volt, mint most, amikor elindítasz valami zenét a Spotify-on.”

Az utolsó, amit vettél?

„Meg sem merem mondani, egy Taylor Swift-bakelit volt, amit a barátnőmnek szántam ajándékba. (nevet) Szóval lényegében én vettem, de mehetségre legyen mondva, hogy nem magamnak. Saját magamnak utoljára egy svéd zenekar, az Onkel Känkel karácsonyi albumát vettem meg, ami nagyon különleges lemez, egészen morbid szövegekkel. Anyira durva, hogy gyerekeknek le sem játszhatod. (nevet)

Svédországban ez egy kultikus album, aminek van egy bizonyos státusza, mert az énekes már meghalt. Maga az album szinte beszerezhetetlen, jó sokba is került, 450 eurót fizettem érte.”

Melyik az az album, ami megváltoztatta az életed?

„A Run for Cover Gary Moore-tól. Ennek a hallgatása közben tudatosult bennem, hogy gitározni akarok. A másik a Destiny a Stratovariustól, amelynek köszönhetően a power metallal találkoztam. Az elmúlt húsz esztendő alatt ebből a stílusból építettem karriert.”

Melyik albumnak van a legjobb borítója?

„Ez egy nehéz kérdés. Rengeteg van, szívesen mondanám most is a Run for Covert, hiszen amikor rápillantok, nagyon sok kellemes emléket idéz fel bennem, az az album tényleg sokat

jelent nekem. Mégis legyen inkább egy újabb Stratovarius-album, az Infinite, amelynek tényleg gyönyörű borítója van. Imádom azt a grafikát.”

Melyiknek van a legcsúnyább?

„Valami olyan svéd tánczenekart kellene mondanom, amelyek a '60-as vagy '70-es években működtek, mert azoknak tényleg borzalmas borítók voltak. (nevet) Megvan! Legyen a Facing the Animal album Yngwie Malmsteentől. Az a beállított fej a borítón, az mindent visz.”

Van olyan album, amin szívesen játszottál volna?

„Nagyon jó lett volna énekelni a Stratovarius Destinyjén, azt biztosan imádtam volna, s talán az első Skid Row albumon is. Szívesen gitároztam volna Gary Moore-ral az After the War albumán, imádom az azon hallható szólókat.”

Van szégyenfoltja a gyűjteményednek?

„Az a Taylor Swift-album, amiről az imént beszéltem. (nevet) Van pár Michael Bolton-vinylem is, de nem hiszem, hogy azok annyira szégyenfoltok lennének. A többi szerintem nagyjából rendben van.”

Ajánlj egy jó albumot, ami nem metal!

„A Vissza a jövőbe filmzenei album, azt nagyon szeretem.”

Mondj egy olyat, ami nagyon metal!

„Children of Bodom: Hate Crew Deathroll. Az egyik legjobb metal album, amit valaha is hallottam.”

Mit hallatsz legszívesebben az autódban?

„Pop-rockot. Például a Huey Lewis and the News zenekar Fore! című albumát. Szerintem ideális háttérzene vezetéshez.”

Mit hallatsz legszívesebben pihenés közben?

„Filmzenéket. Például John Williams szerzeményeit. Ismered a Hook című filmet? Ahhoz nagyon jó zenéket írt.”

Kedvenc albumod a '70-es évekből?

„A Thin Lizzy 1976-os albuma, a Jailbreak.”

A '80-as évekből?

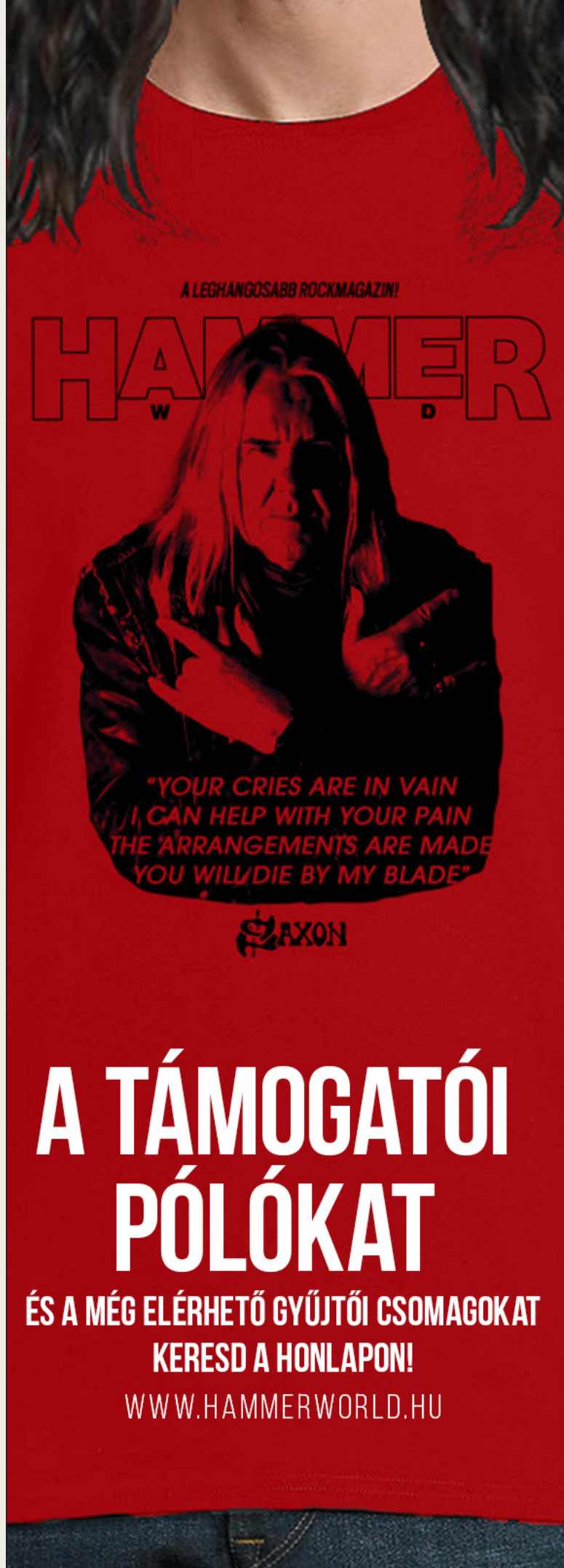
„Ő, abból a korszakból tényleg nagyon sokat tudnék mondani. Ha csak egyet választhatok, akkor az legyen a Run for Cover Gary Moore-tól.”

A '90-es évekből?

„Nem akarom túl sokat ismételgetni önmagamát, de megint csak a Destiny jut eszembe a Stratovariustól.”

És az ezredforduló utáni időszakból?

„Ez nehéz lesz, mert nem hallgatok új zenéket. Nem is tudom, sajátot lehet mondani? Ha igen, akkor a Majestica karácsonyi albuma, az A Christmas Carol lenne az. Arra a lemezre nagyon büszke vagyok, teljesen más szintet képvisel, mint korábban bármi más, amivel valaha is foglalkoztam.” **HW**

A LEHANGOSABB ROCKMAGAZIN!

HAMMER

"YOUR CRIES ARE IN VAIN
I CAN HELP WITH YOUR PAIN
THE ARRANGEMENTS ARE MADE
YOU WILL DIE BY MY BLADE"

A TÁMOGATÓI PÓLÓKAT

ÉS A MÉG ELÉRHETŐ GYŰJTŐI CSOMAGOKAT
KERESD A HONLAPON!

WWW.HAMMERWORLD.HU

POWERWOLF

EGY ERŐTŐL DUZZADÓ SZÖRNY

Húsz évvel ezelőtt egy német kisvárosból, Saarbrückenből indult hódító útjára a Powerwolf, amely mára egyértelműen az európai power metal színtér egyik vezető zenekarává nőtte ki magát. Sikertörténetüket telt házas arénaturnék, listavezető arany- és platinalemezek sora, valamint az is jelzi, hogy az utóbbi években már szinte elképzelhetetlen nélkülük egy-egy nagyobb fesztivál. Ez év nyarán Wake Up the Wicked címmel újabb albummal jelentkeztek, amit ősszel turné is követ, ennek során október 22-én az MVM Dome-ban lépnek a hazai közönség elé. A zenekar billentyűsével, Falk Maria Schlegellel beszélgettünk a csapat körüli aktualitásokról.

SZÖVEG: GYURICZA TAMÁS MARCELL · FOTÓ: KIADÓI ARCHÍVUM

Két évtized telt el az indulások óta, s ezen időszak alatt a zenekar az egyik legnagyobb heavy metal produkcióvá nőtte ki magát Európában, s már Amerikában is sikerült megvetnetek a lábukat. Mikor érezted először azt, hogy világsztárok lesztok?

„Nem tudom. Igazából mi sosem vágytunk másra, minthogy a legjobb koncertet adjuk, amire csak képesek vagyunk. Csak ez volt a célunk, majd egy idő után azt vettük észre, hogy egyre nő a rajongóink száma, s hogy mind többen kezdtek el bennünket követni. Szerintem csak ennek köszönhetjük, hogy egyre jobb pozíciókat kaptunk a fesztiválokon. Nincs is annál jobb érzés, mint amikor azzal szembeülsz, hogy te vagy a főzenekar egy metalfesztiválon.”

Ahhoz, hogy ilyen népes rajongótáborotk alakuljon ki, olyan imidzsre és olyan dalokra volt szükség, ami sokakat megérintett. A vámpíros, vérfarkasos történetek mindig is kedveltek voltak, a zenétek pedig egyszerűen dallamos és erőteljes, azaz abszolút befogadható. Az új album ráadásul kifejezetten változatos is, az ezredforduló utáni időszak egyik legjobb power metal alkotása. Te is így érzed?

„Igen, én is úgy gondolom, hogy a Wake Up the Wicked az eddigi legváltozatosabb Powerwolf-album. Sokan azt mondják a zenénkre, hogy power metal, de szerintem átlépjük annak a stílusnak a határait. Önmagában a power metal leszűkítő, behatároló kategória, s a véleményem szerint alapvetően másfajta zene is, mint ami a Powerwolfot jellemzi. Ezért mi

azt mondjuk: a Powerwolf olyan metalzenekar, aminek a hangzása, a templomi orgona használata vagy Attila hangja miatt nagyon karakteres zenei világa van. Természetesen nekünk is vannak gyökereink, amelyek az ír zenéhez vagy a Judas Priesthez és az Iron Maidenhez vezethetőek vissza, de elég eredeti, egyéni hangzásunk és stílusunk van. Ezt a mai zenei világban nehéz elérni, nagyon büszkék is vagyunk rá. Idővel persze érkezik majd egy újabb zenekar, aki a mi stílusunkon is frissít valamit, de ez csak a javára lesz a heavy metal világának.”

Azt nem vitatja senki, hogy a Powerwolf hangzása nagyon karakteres és egyéni, időnként azonban mégis kaptok olyan kritikát, miszerint valamennyi Powerwolf-album ugyanolyan. Emiatt is mondom azt, hogy szerintem a Wake up the Wicked sokkal változatosabbra sikeredett, mind zeneileg, mind a dalszövegek témáit tekintve. Erről mi a véleményed?

„Nézd, ha valaki úgy gondolja, hogy csak egyforma dalokat írunk, annak sajnos nem tudom megváltoztatni a véleményét, még akkor sem, ha nem értek vele egyet. Az tény, hogy van a zenekarnak egy karakteres zenei világa, ami valamennyi albumunkon tetten érhető. Így a stílusukat nézve valóban van párhuzam a lemezeink között, de ez minden zenekarra igaz. Ezek a stílusjegyek beleivódnak a füledbe, és ha egy új albumunk jelenik meg, akkor ezek a stílusjegyek rögtön előjönnek az emlékeidből, ezért tűnhet ismerősnek egy-egy új dal. Ha viszont meghallgatsz egy régebbi albumunkat, mondjuk a Blessed and Possessed címűt, majd rögtön utána az új lemezt is,

„Mindannyian igazi kockák vagyunk, rengeteget kutatunk a Powerwolf imidzséhez illő történetek után. Könyvtárakat szoktunk látogatni, faliuk a korabeli históriákat...”

észre kell vened, hogy mennyi különbség van közöttük. Őszintén szólva engem nem különösebben zavar, ha valakinek nem tetszik, amit csinálunk. Én nagyon boldog vagyok amiatt, hogy zenélhetek, s hogy ennek a zenekarnak lehetek tagja. Hálás vagyok a rajongóknak, hogy ilyen sok támogatást nyújtanak nekünk, és örülök annak, hogy tetszik nekik a zenénk. Azzal viszont nem tudok mit kezdeni, hogy vannak olyan emberek is, akik nem kedvelik a Powerwolfot, az ő véleményüket nem tudom megváltoztatni.”

Ha azt kérdezem, hogy melyik a Powerwolf legjobb albuma, arra tudnál őszinte választ adni?

„Ez elég egyértelmű, minden zenekar esetében a legújabb a legjobb. *(nevet)* Ezt értelmezheted szarkasztikus válasznak is, de számomra tényleg a Wake Up the Wicked a legjobb, mert még nagyon újnak és nagyon dinamikusnak érzem. Amúgy nehéz ilyen kérdésre őszintén válaszolni, hiszen az összes albumunkról játszottunk dalokat, vagyis mindegyiknek vannak kiemelkedő pillanatai.”

Az új album írásának milyen elképzelésekkel álltatok neki?

„Ezúttal egy kicsit másként dolgoztunk, mint az előző album, a Call of the Wild idején, hiszen a Covid után újra lehetőségünk volt turnézni, koncerteket adni, vagyis az élet visszatért a régi kerékvágásba.

Szóval, 2022-ben és 2023-ban is volt a zenekarnak önálló turnéja, de nyári fesztiválokon is felléptünk, így az új album elkészítését, tehát a dalok írását és a stúdiózást is ezek közé kellett beillesztenünk. Ráadásul tavaly, a Powerwolf történetében először Észak-Amerikában is turnéztunk, amit a zenekar karrierje szempontjából nagyon fontos lépésnek tartottunk. Ahogy onnan visszatértünk, akkor álltunk neki az új dalok írásának.

Az első ötlet, amit kidolgoztunk, a Bless 'em with the Blade volt, amivel mindannyian nagyon elégedettek voltunk. Úgy gondoltuk, nemcsak az album egyik legjobb száma született meg, de arra is tökéletesnek

tartottuk, hogy ezt tegyük meg nyitódalnak. A kiindulópont tehát a Bless 'em with the Blade volt, a többi dalt már ahhoz igazítottuk hozzá.”

Ezek szerint 2023 tavaszán kezdtétek el a dalok írását. Előtte nem is ötleteltek?

„Ötleteink természetesen már korábban is voltak, hiszen nem állhatsz neki úgy dalokat írni, hogy nincsenek velük kapcsolatos elképzeléseid. Szóval voltak tervek, ötletek, riffek, de konkrét dalokká az amerikai turné után kezdtük őket kidolgozni.”

Miért a Wake Up the Wicked lett a címadó szerzemény?

„Nos, ahogy az imént is említettem, amikor elkészült a Bless 'em with the Blade, volt egy olyan érzésünk, hogy valami nagyszerűt alkottunk. Nem is tudom, hogyan mondjam, mintha egy erőtől duzzadó szörny született volna a kezeink között. Igen ám, de ezt a szörnyet életre is kell kelteni, amihez további jó dalok szükségesek. Amikor fzelgettük ezt a gondolatot, akkor állt össze a kép. Legyen a borítón egy farkas, ami éppen fel akar állni, legyen mögötte valami olyan háttér, ami szintén a mozgásra, mozgalmasságra utal, és legyen a cím az, hogy Wake Up the Wicked. Szeretünk az ilyen erős, kifejező címekkel játszani, ez talán már az eddigiekből is kiderült. *(nevet)* Szerintem a Wake Up the Wicked egy ilyen erőteljesen hangzó cím, ami azonnal meg is ragad a füledben. Amikor kimondod ezt a szókapcsolatot, szinte olyan, mintha öklöbe szorítanád a kezéd. Szóval így találtuk ki a címet, majd megírtuk hozzá magát a dalt is.”

Az első kislemez, az 1589 valós történetet dolgoz fel, akár csak korábban a Beast of Gévaudan. Honnan szeditek elő ezeket a réges-régi gyilkosságokkal vagy rémtörténetekkel kapcsolatos eseményeket?

„Akár hiszed, akár nem, mindannyian igazi kockák vagyunk, rengeteget kutatunk a Powerwolf imidzséhez illő történetek után. Könyvtárakat szoktunk látogatni, faliuk a korabeli históriákat, s persze rengeteget keresgélünk az interneten is. Szerencsére eddig mindig találtunk olyan sztorikat, amelyeket érdemesnek tartottunk arra, hogy feldolgozzuk. Az 1589 is ilyen. Ennek a dálnak a szövegét a leghíresebb német vérfarkas, Peter Stump története ihlette, akit 1589-ben nemcsak halálra ítélték és kivégezték, de előtte meg is kínozták. Szeretünk izgalmas sztorikat feldolgozni, és ezt a történetet kifejezetten annak gondoltuk.

Tudod, Peter Stump elítélése és kivégzése nemcsak történelmi tény, de néphiedelem is kapcsolódik hozzá. Úgy gondoltuk, nekünk azt kell megmutatnunk, hogy bár a papok által befolyásolt bíróság sorozatos gyilkosságok miatt halálra ítélte őt, de valóban vérfarkas volt-e ez az ember? S vajon mennyit szenvedhetett a kínzások miatt? Szerintem nagyszerű klipet forgattunk hozzá, ami kifejezően dolgozza fel ezt a

témát. Dél-Angliában vettük fel, kiváló színészekkel. Rengeteg pénzt, időt és energiát fektettünk a klip elkészítésébe, az volt a célunk, hogy sokkal több legyen a végeredmény, mint egy zenei videó, inkább hasonlítson egy mozifilmre. Szerintem sikerült is.”

A horrorsztorik és rémtörténetek mellett most először olyan valós történelmi személyről is született dalotok, akinek élete és tettei a világtörténelem alakulásra is hatással voltak. A Joan of Arc című dalra utalok, ami az orleans-i szűz, Jean d’Arc tragikus sorsát mutatja be.

„Szerintem Jean d’Arc története egy mindenki által ismert sztori, és nem áll távol a Powerwolf világától. Tudod, őt is eretneknek kiáltották ki, szóval van párhuzam közte és a vérfarkasok között. Azt gondolom, az ő története nagyon is illik ennek az albumnak a koncepciójához. Jean d’Arc a bátor kiállásával és a személyes példamutatásával szinte egymaga állította

meg a hazájára támadó angol seregeket, de mégis perbe fogták, majd őt is brutálisan megkínozták és kivégezték. A nyáron voltunk Franciaországban, és akkor szembesültünk vele, hogy a franciák mekkora hősnék tartják őt. De nem emiatt esett rá a választásunk. Azért írtunk róla, mert szeretnénk volna, hogy legyen egy erős szellemi hatású karakterről is dalunk. Egy igazi történelmi személyről, ne mindig csak legendákról. Ezt már évek óta terveztük, most végre sikerült megvalósítanunk is.

De nem a Joan of Arc az egyetlen olyan dal, ami világtörténelmet befolyásoló témát dolgoz fel. A Sinners of the Seven Seas, amit a 15. évszázad, a tengeri felfedezések inspiráltak, szintén ilyen. Mindannyian ismerjük Kolumbusz történetét, tudjuk, hogy milyen szerepe volt Amerika felfedezésében, ami teljesen megváltoztatta a világ menetét. De nem ő volt az egyetlen, aki hajóra szállt, rengetegen szeltek át az óceánt. Ezt a dalt a névtelen tengerészeknek ajánljuk.”

Azt el tudod képzelni, hogy egyszer majd olyan Powerwolf-album jelenjen meg, amelyiken egyetlen vérfarkasokkal vagy vámpírokkal foglalkozó dal se legyen?

„Az arányokat tekintve már ezen az albumon is háttérbe kerültek az ilyen történetek. Amikor befejeztük a Wake Up the Wicked munkálatait, jeleztük is a kiadó felé, hogy van még több olyan történelmi témánk, amiket valamikor szintén szeretnénk majd feldolgozni. Ez azonban nem egy gyorsan lezajló folyamat, nem lehet az egyik pillanatról a másikra átváltani csak ezekre a történetekre.

Arról nem is szólva, hogy a kutatásaink során nemrégiben a svéd vérfarkasokkal is elkezdtünk foglalkozni, én róluk olvasgatok mostanában, tehát nagy valószínűséggel lesz velük kapcsolatos dalunk is. Ez egy állandó fejlődési folyamat, ezért most még nem tudom megmondani, hogy miről fognak a következő albumunk dalai szólni. Ez elsősorban attól függ, hogy a közbeeső időben milyen történeteket találunk.”

Neked személy szerint van kedvenc dalod az albumról?

„Erre is nagyon nehéz válaszolni. Tudod, én egy új album készítése során nagyon sokszor meg kell, hogy hallgassam a dalainkat. Sokszor előfordul, hogy amint befejeződik, már kezdem is újra. Ezért gyakran beleesem abba a hibába, hogy azt tartom a pillanatnyi kedvencemnek, amit adott időben a legtöbbet hallgatom. Jelenleg a Sinners of the Seven Seas az, amit a legjobban kedvelek. Nagyon szeretem a ritmusát, a hangulatát, de a visszajelzésekből, a Powerwolf-rajongók reakcióiból is azt látom, hogy másoknál is betalált.”

A Powerwolf történetében egyre több az olyan speciális kiadvány, mint a vendég-énekesekkel felvett Missa Cantorem vagy a feldolgozásdalokat tartalmazó Metallum Nostrum. A Wake Up The Dead kapcsán viszont nem kaptunk ilyet...

„Valóban nem, de a deluxe változathoz egy koncertalbumot csatoltunk, amin az első New York-i felépítésünk felvétele kapott helyet, az earbook bónusz-CD-je pedig tartalmazza a dalok nagyzenekari verzióit is. Olyan speciális kiadvány, mint a Missa Cantorem most nem készült.”

A zenekar megalakulásának ebben az esztendőben esedékes húszéves jubileumára sem készültök speciális kiadvánnyal?

„Nem, semmi ilyesmit nem terveztünk. Tudod, olyan gyorsan eltelt ez a húsz év, mintha csak tegnap lett volna, hogy megalapítottuk a zenekart. Nekem nincs bajom azzal, ha egy zenekar a saját születésnapját ünnepli, vagy bármi hasonló dolgot tesz, de személy szerint úgy vagyok vele, hogy egy ilyen évfordulás kiadvány azt üzeni, ez az utolsó dolog, amit meg fogsz jelenteni. Mi viszont egy darabig biztosan nem akarunk megállni, szeretnénk még legalább további húsz éven át turnézni ezzel a zenével.”

Az őszi európai lemezbemutató turné érinti Budapestet is, a legnagyobb magyarországi fedett arénában, az MVM Dome-ban léptek fel. Mit várhatunk attól a koncerttől?

„Azt, mint a többi Powerwolf-koncerttől is. *(nevet)* Már nagyon készülünk erre a turnéra, hiszen ennek során adjuk az eddigi legnagyobb, leglátványosabb

„Nagyjából két órával a koncert kezdete előtt kezdünk el átváltozni. Önmagában csak a smink nem elég, lélekben is rá kell készülni a koncertre, ehhez pedig sok idő kell.”

koncertjeinket, és azt szeretnénk, hogy a magyar rajongóink se maradjanak le erről, ti is láthassátok a Powerwolf világát. Budapesten eddig mindig remek helyszíneken játszottunk, de most első alkalommal tényleg egy hatalmas arénában lépünk fel, ahova a teljes színpadképünket be tudjuk vinni. S természetesen új dalok is lesznek a programban.”

Ahogy te is utaltál rá, számos alkalommal jártatok már Magyarországon, talán az egyik legtöbbet a kisebb európai országok közül. Minek köszönhető, hogy a Powerwolf ilyen kitüntetett figyelemben részesít bennünket?

„Csakis a vérfarkasok miatt lehetséges ez. *(nevet)* Tudod, imádjuk azokat a rémtörténeteket, amelyek Magyarországhoz kötődnek. Drakula, vámpírok és vérfarkasok, ezek mindig is vonzottak bennünket.”

A koncertjeitek előtt mennyi időre van szükségetek arra, hogy elkészüljete a sminkeléssel és magatokra öltsetek a színpadi jelmezeiteket?

„Ha szükség van rá, tudunk nagyon gyorsak is lenni, de nem igazán akarunk. Nagyjából két órával a koncert kezdete előtt kezdünk el átváltozni. Tudod, szándékosan használtam ezt a kifejezést, mert önmagában csak a smink nem elég, lélekben is rá kell készülni a koncertre, ehhez pedig sok idő kell.

Nemrégiben volt egy koncertünk Romániában, ahova repülővel mentünk, s a gép késése miatt mindössze 45 percünk maradt a koncert kezdését megelőzően elkészülni. A sminkeléssel és öltözködéssel végeztünk is, a ráhangolódással azonban nem, és ezért nem is sikerült igazán jól az a koncert.”

A papi öltözéked miatt sosem ért kritika vagy támadás az egyház részéről?

„Soha, hiszen semmilyen istenkáromló dolgot nem teszünk. Nem csinálunk semmi olyasmit, ami egy templom ellen lenne, nem személyesítünk meg, s nem is támadunk papokat vagy más egyházi személyt. Csupán történeteket mesélünk el, mint Peter Stump sztorija. Nem teszünk semmi olyant, amivel az egyházat magunkra haragítanánk. A Sabaton a háborúról írja a dalait, mi pedig a vérfarkasokról. Ebben nincs semmiféle istenkáromló tartalom, nincs is szándékunk ilyesmit tenni. Mi ugyanis nem vagyunk eretnekek.” **HW**

DARK TRANQUILLITY

Nincs megállás

Ha egyszer összetrombitálnák a göteborgi dallamos death metal Nagy Négyesét, a Dark Tranquillitynek bérelt helye lenne közöttük. A Septic Boiler néven, 1989-ben alapított csapat 35 év után sem lassít. Az utóbbi években jócskán megváltozott a felállás, ám ez mit sem érződik a friss, sorrendben tizenharmadik nagylemez színvonalán és karakterén: előremutató, egyben vérbeli DT-anyag született ezúttal is. Az ikonikus frontemberrel, a nyughatatlan Mikael Stannével veséztük ki az új albumot és a banda körüli aktualitásokat.

SZÖVEG: GÁTI VIKTOR · FOTÓ: MICHELE ALDEGHI, ALESSANDRO DI MARTINO, KRICHAN-WIHLBORG

Sok minden történt veled és a Dark Tranquillityvel az elmúlt négy évben, miután megjelent a Moment című, legutóbbi albumotok. Mindennek tejebe, itt a friss lemezeket, Endtime Signals címmel.

„Mérhetetlenül örülök, hogy minden nehézségen túljutva elkészült ez az anyag. Fontos személyi változásokon estünk át, de sikerült megerősödve kijönnünk a helyzetből. A pandémia idején számos változással szembesültünk. Felvettük a Momentet, aztán minden leállt. Át kellett értékelnünk a dolgokat, döntéseket hozni, hogy mihez akarunk kezdeni belátható időn belül. Néhányan a zenekarból úgy döntöttek, nem tartanak velünk a jövőben, és másra kívánnak fókuszálni. Úgy voltunk ezzel, hogy a dolgok változnak, ez az élet rendje, jön, aminek jönnie kell. Így Martin (*Brändström billentyűs*), Johan (*Reinholdz gitáros*) és jómagam felmértük a helyzetet. Választanunk kellett, hogy visszalépünk, és könnyedebbre vesszük a dolgokat, ahogy sokan tették a pandémia miatt, vagy mindent felteszünk egy lapra, még többet turnézunk és dalokat írunk. Egyértelmű volt számunkra a válasz, hiszen minden másnál jobban szeretjük ezt csinálni. És tettekre készen álltak mellettünk a megfelelő emberek.”

A korábbi hatfős létszámmal szemben ezúttal öt fős társaság lettetek.

„Így van. Joakim (*Strandberg-Nilsson dobos*) és Christian (*Jansson basszusgitáros*) csatlakozása felért egy revelációval. Nemcsak remek zenészek, de nagyszerű emberek is, keményen dolgoznak, igazi profik minden tekintetben. Szóval ebben a megújult felállásban vágtunk neki az új lemeznek. Zeneileg nem voltak korlátok, nem kellett senkivel kompromisszumot kötnünk, teljesen felszabadultan zajlott a folyamat. Nem is tudom, dolgoztunk-e valaha ilyen gördülékenyen, és ez nagyon izgalmas volt. Sokat beszéltünk arról, mennyire fontos számunkra ez az album, hiszen be kellett bizonyítanunk magunknak, van még mit mondanunk, továbbra is számolni kell velünk. Szóval volt egyfajta kihívás jellege az egésznek, ami tucatnyi album után sem tűnt könnyebbnek, sőt. Megvan a nagy tapasztalat, ugyanakkor ott volt a tudat, hogy minden korábbi munkánkat felül kell múlnunk ezúttal, tovább kell lépünk, miközben jól érezzük magunkat. Frissnek hatni, újat mutatni mindig a legnehezebb része a dolognak. Büszke vagyok a végeredményre, és nagyon várom, hogy útra keljünk az új dalokkal.”

Miképp osztottátok fel a dalszerzési feladatokat ebben az új felállásban?

„Az utóbbi pár albumnál én és Jivarp (*Anders Jivarp ex-dobos*) írtuk meg a dalok gerincét, és ezeket adtuk tovább Martinnak és Johannak, valamint Chrisnek (*Chris Amott ex-gitáros*). Ezúttal Martin, Johan és én közöttem oszlott meg a dalszerzés. Mi hárman hónapokat töltöttünk a stúdióban az ötletek kidolgozásával. Martin és Johan munkakapcsolata sokat fejlődött a Moment készítése során. Ehhez tette hozzá a magáét Joakim és Christian, és a kettejük által alkotott ritmusszekció a javarészt kész kompozíciók színvonalát a kimagasló hangszeres tudásával képes volt tovább fokozni, adott esetben új területeket tudunk feltérképezni egyútt zenei értelemben.

Sokat jelent, hogy melyikünk milyen muzikális háttérrel rendelkezik. Míg a két új srác merőben különböző irányokból érkezett, Johan a Dark Tranquillity

és a pályatársaink régi lemezein nőtt fel, így velem van sok kapcsolódási pontom. Nem volt szükség kompromisszumra, csak arra koncentráltunk, hogyan lehet a lehető legjobb az új lemez.”

A sokrétűségre jó példa az Unforgivable című friss dal, amelyben a változatos hangszeres megoldások mellett blastbeatek is hallhatók, amik nem is tudom, mikor szerepeltek utoljára egy DT-számban...

„Joakim és Christian tényleg bármit el tud játszani, így adta magát, hogy kipróbáljuk, meddig tudunk elmenni. Igyekeztünk, hogy kihívásnak érezzék a feladatot, de egyben élvezzék is, és így toltuk egymást előre.”

Az A Bleaker Sun tételben egy szokatlanul hosszú, emelkedett, gondosan szerkesztett gitárszóló kapott helyet. Ennek mi a története?

„Ez egy újabb fontos pontja volt a dalszerzésnek. Lényeges volt, hogy ne legyen erőltetett. Johannak is megadtuk a szabad utat az alkotáshoz, ahogy a többieknek. Napokig magára hagytuk a stúdióban, így volt ideje kidolgozni ezt a szólót, ami számos hatásból táplálkozik, a heavy metal mellett klasszikus, jazz és sok egyéb karaktert szintén kihallani belőle.”

Tudnál mondani kedvenceket az Endtime Signalsról?

„Nem könnyű választani, mert minden dalba rengeteg energiát fektettünk, és roppant erős, egységes lett az anyag. A Shivers And Voids például számos módosításon esett át, mert sokáig nem tudtuk eldönteni, hogyan lehetne a legjobbat kihozni belőle. A legtöbb nótával hasonló volt a helyzet. Ilyen mondjuk a One Of Us Is Gone, amivel kialakult egy szoros érzelmi kötődés, s emiatt a kislemezek kiválasztása is roppant nehéz feladat volt. Egy külsős személy merőben másként látja mindezt, egyszerűen rábök az egyik dalra, ami szerintem kiemelkedő, mi viszont sokat hezitálunk, mert mindegyik dalt nagyon erősnek érezzük a fentiek okán. Egy kívülről képes objektíven értékelni a lemezt, én például nem, hiszen még most is a hibákat keresem, a javítási lehetőségeket. Tudom hülyeség, de ez van.” (*nevetünk*)

Említetted a One Of Us Is Gone-t. Kiről szól ez a darab?

„Mondhatjuk, hogy ezt a dalt részben az egykori gitárosunk, Fredrik Johansson írta, aki 1993 és 1999 között (*a Skydancer és a Projector* lemezek közötti időszakban) volt a banda tagja, de a kilépése után is rendszeresen dolgoztunk közösen egyes dalvázlatokon, folyton kikértem a véleményét egy-egy ötletéről. Fredrik 2022-ben, hosszú küzdelem után, rákban elhunyt, ám a betegsége alatt is sokat írt. A lehető legtöbbet igyekezett kihozni a helyzetből. Azt mondta, hogy ő már nem fogja tudni felhasználni az ötletet, de mi nyugodtan megtehetjük.

Szóval annak tudatában fogtunk bele a dalszerzésbe, hogy Fredrik riffjeit, dallamait, akkordmeneteit is beépíthetjük, így adta magát, hogy készüljön egy tiszteletadás Fredrik felé. Sokat dolgoztunk rajta, alapos válogatás útján összeraktunk egy olyan kompozíciót, amely hűen tükrözi az ő látásmódját a zeneszerzésről, továbbá jól illeszkedik a mi elképzeléseinkbe. Ehhez jöttek az én dalszövegeim, amelyekben be akartam mutatni, milyen is volt ő, alapul véve a témérdek beszélgetésünket, amelyben megosztottuk

„A zenészek és zenekarok mostanában bemutatkozó, új generációja elképesztő, nagyon izgalmasnak gondolom ezt a felfrissült színteret.”

a meglátásainkat a világ legkülönfélébb dolgairól. Amikor már úgy érezte, itt a vég, próbált mindenkit biztosítani róla, hogy nincs miért aggódnunk vagy szomorkodnunk, minden rendben lesz, az történik, aminek történnie kell, ő készen áll. Méltóságteljesen, bátran viselte a helyzetet. Ez számomra egyszerre volt meghökkentő és inspiráló.”

Mindezzel együtt én úgy gondolom, vég-eredményben ez egy felemelő szerzemény.

„Én is szeretném így látni. Ilyen az élet, rengeteg szépséggel jár, de olykor komoly borzalmakkal is meg kell küzdenünk, és meg kell tanulnunk az elengedést. Egy ilyen esetben mindössze annyit tehetsz, hogy bízol az orvosokban, a kezelésekből, ezt a helyzetet kell elfogadni. Fredrik erről próbált meggyőzni minket, igyekezett tudatosítani bennünk, hogy az orvosok mindent megtesznek, és valóban így történt, ez az, ami számít.”

Beszéljünk egy kicsit rólad. Gyakori eset, hogy egy zenész több zenekarban érdekelt, ugyanakkor a te esetet kivételesnek gondolom a tekintetben, hogy a DT mellett további, meglehetősen aktív bandák tagja is vagy, mint a The Halo Effect, a Grand Cadaver és a Cemetery Skyline. Ezek ráadásul merőben eltérő zenei stílusokban alkotnak. Hogyan osztod be az idődet a témérdek, szerteágazó zenekari teendő és az életed egyéb területei között?

„2019-ben, mielőbb elkezdtünk dolgozni a Moment album dalain, elhatároztam, hogy még több időt fogok foglalkozni a zenekari ügyekkel, többet írok, és szüneteltetem a civil munkát, mivel az rengeteg stresszel járt számomra. Amikor befejeztem a saját részeimet a Momenten, úgy éreztem, hogy ez nagyon örömteli megoldás a számomra, ezt a régen tapasztalt mértékű kreativitást nagyon élveztem.

Ugyanakkor, mint mindenki mással, velem is rendszeresen előfordul, hogy összefutok egy cimborával, mondjuk egy fesztiválon, és elkezdünk arról beszélgetni, milyen jó lenne végre együtt zenélni. Persze ilyenkor mindig az időhiány jelenti a gondot, de aztán annyira ráhangolódunk a témára, hogy nem tudok nemet mondani, és valahogy megoldom, szakítok megfelelő időt a közös zenélésre. *(nevet)* Ehhez azért szükség volt a pandémiára is, amikor annyi szabadidőnk lett, mint azelőtt soha, és valószínűleg a jövőben sem lesz.

Szóval ennek eredményeképp rengeteg dalt írtunk, témérdek felvétel készült, ami számomra sok-sok friss tapasztalattal járt, ahogy megismerkedtem és összedolgoztam új emberekkel. Azelőtt huszonöt évig nagyjából ugyanazok az emberek vet-

tek körül, nem tevékenykedtem más zenekarban a DT-n kívül, úgyhogy roppant kíváncsi voltam, mi sül ki ezekből a kezdeményezésekből.

Niclasszal és Jesperrel *(Niclas Engelin és Jesper Strömbald gitárosok)* együtt dolgozni a The Halo Effectben rettentő élvezetes és könnyű volt, hiszen ismerem a munkásságukat, a stílusukat, gyorsan összecsiszolódtunk. A Grand Cadaver esetében, Alex *(Stjernfeldt gitáros)* ugyanabban az utcában lakik, mint én, szóval nem volt nehéz összehozni a dolgot. Alex felvetette, hogy írjunk közösen old-school death metal dalokat, én pedig azonnal rábólintottam, mivel álomban is meg tudnám csinálni. *(nevet)* Egy hét alatt megírtunk és felvettünk egy albumot, elképesztő volt.

A Cemetery Skyline ötlete úgy született, hogy Markus Vanhala gitáros és Santeri Kallio billentyűs megkerestek, hogy csináljunk együtt valamit. Nagy rajongója és tisztelője vagyok mindkettőjük munkásságának, így belementem. Előálltak egyfajta gótikus rock koncepcióval, mert imádják ezt a zenét. Mivel az nem az én terepem, eleinte hezitáltam, de túl izgalmasnak tűnt ahhoz a dolog, hogy visszalépjek, így aztán beadtam a derekam.

Ezen a ponton az jelentette a legnagyobb kihívást, hogy megtaláljam a helyes arányt a zenélés és a család között, elegendő időt tudjak otthon tölteni a turnézás és az ezzel járó rengeteg utazás mellett. Sokszor több zenekarom turnéállomásai között ingázom, ami nagyon kemény tud lenni, de ezt én választottam, szóval nem okolhatok érte senkit. *(nevet)* Mindehhez még hozzájön az irodai, a menedzsment feladatkör... Mindenesetre, mindenki elfogadta, hogy számomra a DT az eső, ahhoz tudom igazítani a többi zenekar dolgait.”

Több mint harminc éve vagy a pályán, de a hangod még mindig kifogástalan, és remek formában vagy. Hogyan tartod magad kondiban?

„Mindenekelőtt, rengeteget énekelek. Mindig számon elegendő időt a hangom bemelegítésére, és olyan színpadi segédeszközöket használok, amelyek lehetővé teszik, hogy a szükséges mértékben kíméljem magam. Régebben az akasztott ki leginkább, amikor nem hallottam magam a színpadon, ezért jobban üvöltöttem, ami kikezdte a hangom. Mindent elkövetek, hogy az éneklés örömteli legyen számomra, hiszen ezt szeretem csinálni a legjobban.

A kétezres évek elején, amellet, hogy remek emberekkel dolgoztam együtt, és a zenélés számos területén tudtam fejlődni, az énekhangomat olyan módon használtam, amikor nem voltam elégedett, és rengeteg bosszúságot okozott számomra. Idővel ezt megtanultam kezelni, később pedig megelőzni.”

Niklas Sundin gitáros a kiválasztását követően is a DT kötelékében maradt, főként a vizuális tartalmakért felel. Mi a helyzet Martin Henriksson és Anders Jivarp korábbi gitárossal és dobossal?

„Martin szintén a zenekari stáb tagja maradt, menedzseri feladatokat lát el, amelyekkel a gitározás mellett eddig is foglalkozott, és sokkal jobban csinálja, mint én. *(nevet)* Niklas az illusztrációk, videoklipek és társai mellett a dalszerzésből és a dalszövegírásból is rendre kiveszi a részét, az új albumra ugyancsak hozott egy dalt *(False Reflection)*. Anders szintén velünk van, csak hát amikor a pandémia után meglátta a turnéterveinket, közölte, a továbbiakban ilyen intenzitással nem tudja kivenni a részét a banda működéséből. Folytatta a tanulmányait, és főiskolai tanár lett belőle. Nagyon jó benne, mivel egy remek ember, emellett pedig van egy blues zenekara. Örülök, hogy megtalálta a számításait, és élvezzi, ami csinál. Egyébiránt, az ajtó mindig nyitva áll előtte arra az esetre, ha beugrana pár bulira.”

Milyennek látod a metal zenei színtér jelenlegi státuszát és jövőjét?

„Rettentően erős a színtér. A városban, ahol lakom, megállás nélkül követik egymást a metalkoncertek, a tizenéves suhancoktól kezdve a monstre produkciókig. Olykor szitkozodom, amiért lemaradok az itthoni bulikról, amik nagyon érdekelnének. A zenészek és zenekarok mostanában bemutatkozó, új generációja elképesztő, nagyon izgalmasnak gondolom ezt a

felfrissült színteret. Nem értem azokat a fesztiválra járókat, akik a régi nagyokat akarják látni a fesztiválokban, miközben például az Iron Maiden arénaturnékat csinál. Akkor mi értelme lenne fesztiválokra hívni őket? Az hadd legyen a többi banda terepe.”

És mi a helyzet a Dark Tranquillityvel?

„Nagyon elégedett vagyok az új albummal, a zenekari felállással. Nem is tudom, mikor volt utoljára ilyen jó a hangulat és ennyire erős a motiváltság a DT-ben. Ugyanakkor, manapság minden egyes zenekar nehéz helyzetben van az őket terhelő rettenetes költségek miatt, amelyek a fellépésekkel, az utazással járnak. Ez könnyebb már nem lesz. Nem lehet mást tenni, mint még keményebben odatenni magunkat, többet turnézni, elővenni ritkán vagy akár sosem játszott dalokat, sűrűn váltogatni a setlistet. Alig várom a következő EU körutat, amin különleges színpadi show-val készülünk.”

Van olyasm, amit a jövőben mindenképp meg szeretnél valósítani?

„Rengeteg ilyen van. Soha nem látott városokban fellépni például. Egyre nagyszabásúbban és jobban tenni a dolgunkat, és mindig legyen érdekes, amit csinálunk. Elengedhetetlen, hogy a koncertjeinken senkiben ne ébredjen keserűség mondjuk egy technikai probléma miatt, hogy minden rendben működjön a színpadon annak érdekében, hogy mi jól érezzük magunkat, a közönség pedig megkapja, amit megérdemel.” **HW**

Egy magyar nomád Amerikában

Július 9-én a Papp László Sportarénában játszott a Báthory Zoltán által alapított Five Finger Death Punch. Zolival még a budapesti koncert előtt, a Sweden Rock Fesztiválon sikerült leülnünk egy beszélgetésre, ahol hosszasan és büszkén mesélt arról, hogy mennyit köszönhet magyar gyökereinek, valamint az együttes legemlékezetesebb pillanataiba és jövőbeli terveibe is beavatott minket.

SZÖVEG: KISS DANIELLA · FOTÓ: TRISH STERLING, HRISTO SHINDOV

Gratulálok a legújabb, *This Is The Way* című kislemezetekhez, amely nemrég az első helyig jutott a *Billboard's Mainstream Rock Airplay* slágerlistáján. Ez már a tizenötödik alkalom, hogy a zenekar a lista élén szerepel. Még most is ugyanolyan jelentőséggel bírnak ezek az eredmények, mint a karriered kezdetén?

„Nos, ez kétségtelenül egy mérföldkőnek számít. Az első hely elérése egy rádiós listán még most is fontos számomra és örömmel tölt el. Amikor ilyesmi történik, mindig olyan, mintha aranyérmet nyernénk. Számunkra a slágerlisták élére kerülni azért is érdekes, mert mi tartjuk a világ legtöbb egymást követő listavezető kislemezek rekordját, így ez mostanra egyfajta játékká vált számunkra. Már nem csak arról van szó, hogy »wow, egy első helyezett kislemez«, hanem »oké, folytassuk a saját rekordunk megdöntését!« (nevet)

Számodra melyek voltak a legemlékezetesebb pillanatok vagy mérföldkövek a Five Finger Death Punch eddigi karrierje során?

„Az egész siker a zenekarral számomra egy csoda, ezért nem szoktam külön pillanatokot kiemelni. Kezdetben egy hatalmas mérföldkő volt számunkra, amikor először játszottunk a Wembley Arénában, és teltházás lett a koncertünk. Majd kétszer egymás után is teltházás koncertet adtunk ott, ami szintén jelentős esemény volt. Nagy fesztiválokon fellépni több mint 100 000 ember előtt, egy másik mérföldkő volt. Emellett személy szerint fantasztikus pillanat volt számomra, amikor először tértem vissza Magyarországra.

Számos kiemelkedő pillanat van, de tekintve, hogy a banda már tizenkilenc éve létezik, inkább összképként látom a sikert, nem pedig egyedi mérföldkövekként. Ha felsorolnám az összes jelentős eseményt, elég hosszú lenne a lista. (nevet) Bár kétségtelen, hogy rengeteg emlékezetes pillanat van. Például régen és még most is szoktunk titkos koncerteket adni az amerikai hadseregnek a Közel-Keleten. Elrepültünk a legkülönfélébb helyekre is, többek között Irakba a háború közepén és ott játszottunk számtalanszor.

Más alkalommal titkos katonai bázisokra mentünk, ahol olyan koncerteket adtunk, amikről senki sem tudott, tehát sok ilyen rendkívüli dolgot csináltunk. Rengeteg mindent láthattunk és tapasztalhattunk meg a zenén keresztül, amit másképp lehetetlen lett volna. Amikor ennyi meghatározó és emlékezetes pillanatod van, azok különálló mérföldkövek helyett kezdenek egyetlen nagy képet alkotni.”

A közelgő budapesti koncertetekre az összes jegy elkelt, ezért egy sokkal nagyobb helyszínre került át. Milyen érzés ilyen lelkes fogadtatásban részesülni a szülőhazádban? Számodra különleges jelentőséggel bír Magyarország játszani?

„Sok ember, köztük a szüleim is, nem igazán értették, hogy mit akarok csinálni az életben.”

„Igen, abszolút, különösen mivel a magyar emberek régebben úgy vélekedtek, hogy »ha nekem nem lehet, neked se legyen«. Az idősebb generációk körében volt némi keserűség mások sikere miatt, remélem, hogy ez már eltűnt azóta. A kommunista időszak igazán megviselte a társadalmat, negatívan befolyásolva az emberek gondolkodásmódját. Sok ember, köztük a szüleim is, nem igazán értették, hogy mit akarok csinálni az életben. Ők is részei voltak annak az idősebb generációnak, így nekik nagyon idegen és furcsa volt az, hogy én zenész szeretnék lenni.

Bár ez a generáció még mindig jelen van, örültem, hogy nemzeti büszkeséget és ünneplést tapasztaltam, amikor először tértem vissza Magyarországra. Kicsit arra számítottam, hogy kulturális irigység és féltékenység miatt esetleg némi negatív reakcióval találkozom majd, de boldog voltam, hogy ez nem következett be. Lehet, hogy előfordult valahol a tudtom nélkül, de én személyesen nem láttam vagy tapasztaltam ilyesmit, ami nagyszerű volt. Csak egy országot láttam, amely büszke volt és olyan embereket, akik azt gondolták, hogy »végre valaki megcsinálta, valaki megtörte az átkot, valaki ki tudott törni innen és tényleg elért valamit nemzetközi szinten a zenében.«

Gyerekkorunkban azt mondták nekünk, hogy ez nem lehetséges, mivel korábban ezt senkinek sem sikerült elérnie. De végül megtörtént, ami büszkeséggel tölt el és ez nagyon jó érzés. Szeretném mindenkinek otthon elmondani, hogy ha én meg tudtam csinálni, ti is meg tudjátok. Remélem, hogy a történetem inspirál néhány embert és most már sokan gondolják úgy, hogy »az a pesszimista korszak véget ért és Magyarországról is lehetséges elérni valamit nemzetközi szinten a zenében, tényleg meg lehet csinálni, ez egy valódi lehetőség.«

Ami azt illeti, hogy a világ, különösen a Nyugat, hogyan tekint Magyarországra, úgy vélem, hogy nem feltétlenül tudják, mi történik ott. Még mindig kapok olyan kérdéseket, hogy »Ti tényleg lovakon jártok?« Lovakon?! Fogalmuk sincs Magyarországról, talán ismerik Attilát, a hun vezért, de nagyjából ennyi. Úgy gondolom, hogy amikor a rajongók látják, hogy egy általuk kedvelt zenekar egyik tagja magyar, megváltozik a viszonyuk az országgal. Elkezdik felfedezni az országot és rájönnek olyan dolgokra, mint például, hogy itt is van áram, mert elektromos gitáron játszom. Lehet, hogy bután hangzik, de sok ember nincs tisztában ezekkel az alapvető tényekkel Magyarországról. Emiatt úgy érzem, hogy a sikerem segíthet megváltoztatni az emberek Magyarországról alkotott képét és arról, ami ott történik. Ebben a tekintetben egyfajta szolgálatot tehetek a hazámnak és ez örömmel, valamint büszkeséggel tölt el.”

Megosztanál néhány élményt a magyarországi gyermekkorodból, amelyek nagy hatással voltak rád és amelyek nélkül nem lennél ott, ahol most vagy?

„Felnőve mindig azt mondogattam: »Meg fogom csinálni, el fogok menni Amerikába, egy rockzenekarban fogok játszani és bejárni a világot.« Akkoriban ez olyan elképesztően lehetetlen álmoknak tűnt; itt az embereknek még útlevelük sem volt, hogy elhagyják Magyarországot. Ennek ellenére nem voltam hajlandó elfogadni, hogy ez az álom nem valósulhat meg és ez a kitarás határozottan formálta a személyiségemet. Az hogy ilyen körülmények között nőtem fel, megerősített és ellenállóvá tett, mintha háborúra készültem volna; készen álltam arra, hogy

„Nem akarom, hogy az emberek úgy távozzanak a koncertünkről, hogy azt mondják: »Láttam ezt a bandát.« Inkább azt szeretném, hogy azt mondják: »Ott voltam.«”

harcoljak a korlátok ellen. Emellett Magyarországon nagyon jó oktatásban részesültem, meglehetősen magas színvonalúban ahhoz képest, amit a világ többi részén nyújtanak. Az elszántság és a színvonalas oktatás kombinációja hatalmas szerepet játszott a sikeremben.

Úgy nőttek fel, hogy számos akadály állt az utamban a siker elérése felé. Gyerekként minden nap elfoglalt voltam; iskola után különórákra jártam, például tudományos órákra és dzsúdóra. Korán rájöttem, hogy erősebbnek, gyorsabbnak, okosabbnak kell lennem – lényegében a lehető legjobb énemnek – ahhoz, hogy kitörhessek.

Egy másik tényező, ami hatással volt rám, magyar őseink nomád életmódja és az erőforrások hiánya. Amikor nincsenek erőforrások, találékonyak kell lenni és úgy gondolom, ez másként formálta a magyarok gondolkodásmódját. Magyarország többnyire híján volt az erőforrásoknak, így az embereknek saját maguknak kellett megoldásokat találniuk és innovatívnak lenniük. Sok intelligens ember és tudós származik Magyarországról emiatt a szükség-szerűség miatt. A nomád szemlélet azt jelenti, hogy elindulunk az úton, majd menet közben találjuk ki a dolgokat. Arról szól, hogy megtanuljuk, hogyan szerezzünk erőforrásokat miközben haladunk előre. A nyugati társadalmakban, ha valaki azt javasolja, hogy építsünk egy rakétát, hogy eljussunk a Holdra, akkor részletes és hosszú listát készítenek mindarról, amire szükség van a cél eléréséhez. Ezzel szemben valaki az én hátteremmel azt mondaná: »Nézzük meg, hogy mi van a garázsban, mit tudunk belőle építeni és milyen messzire jutunk azzal, amink van« – ami egy teljesen más megközelítés.

Úgy érzem, ez a fajta gondolkodás, a nomád 'menet közben kitaláljuk' mentalitás indított el az utamon. Azt gondoltam magamban: »Belevágok, aztán meglátjuk, mi lesz.« Amikor Amerikába mentem, egyáltalán nem beszéltem angolul. Volt egy magyar-angol szótáram és úgy voltam vele, hogy valahogy csak megtanulom a nyelvet. Ha nem Magyarországon nőttek volna fel, nem hiszem, hogy meg lenne bennem az a kitartás, bátorság és elszántság, ami most megvan. Magyarország adta nekem ezeket a tulajdonságokat, valamint a kiváló oktatást és a nomád gondolkodásmódot, amelyek lehetővé tették, hogy sikeres legyek. Úgy éreztem, már mindent láttam, így semmi sem ingathatott meg; ha a kommunizmus nem tört meg, akkor semmi más sem fog. Ez volt a hozzáállásom és ez az ellenálló képesség abból fakad, hogy magyar vagyok.

Egy másik kevésbé ismert tény Magyarországról, hogy harcos nemzet. Európa gyakran figyelmen kívül hagyja ezt, de az országunk évszázadokon át kulcsfontosságú gát volt a keleti inváziókkal szemben. Az oszmánok és más hódítók soha nem tudták átlépni a Dunát; Magyarország mindig ott volt védőfalként. Hazánk folyamatosan háborúban állt, 800 évig harcolt, kivéve egy rövid időszakot Mátyás király alatt.

Ez a harcos szellem és ellenálló képesség még mindig mélyen bennünk él. Történelemrajongóként ez az örökség csak fűtötte az elszántságomat. Úgy éreztem, hogy senki sem állíthat meg. »Nincs visszaút. Előre fogok törni, ameddig csak tudok, és nincs visszavonulás.« Ez a hozzáállás határozottan Magyarországról származik. Úgy gondolom, ha Amerikában születtem volna kényelmes körülmények között, talán nem értem volna el mindezt. Nem lettem volna elég kitartó ahhoz, hogy megbirkózzam a kihívásokkal és sikerrel járjak.”

Five Finger Death Punch többek között az energikus és lenyűgöző koncertjeiről ismert. Mit élvezel leginkább az élő fellépésekben és hogyan tartod fent az energiát estéről estére?

„Nos, nagy különbség van a rögzített zene és az élő zene között. A rögzített zenét hallgathatod a telefonodon vagy élvezheted otthonról, ami nagyszerű, hiszen erre valók a lemezek. Viszont amikor egy élő show-ra jössz, nem csak azért vagy ott, hogy meghallgasd a zenét, hanem hogy átélj valamit és ez nagy különbség. Mindig hangsúlyozom, hogy nem akarom, hogy az emberek úgy távozzanak a koncertünkről, hogy azt mondják: »Láttam ezt a bandát.« Inkább azt szeretném, hogy azt mondják: »Ott voltam.« Úgy gondolom, hogy hatalmas különbség van a kettő között.

A bandánk célja, hogy olyan show-t hozzunk létre, amely valóban úgy érződik, mint egy esemény, ahol bármilyen örültség megtörténhet. Például amikor először játszottunk a Download Fesztiválon, ténylegesen zavargást okoztunk. A szervezőknek fél órára le kellett állítaniuk a fesztivált, mert teljes káosz volt. Rendőrök jöttek fel a színpadra és azt mondták: »Hé, srácok, az étel borzasztó Angliában, de a börtönben még rosszabb, szóval vagy segítetek nekünk feloszlatni a tömeget, vagy megtapasztaljátok a legrosszabbat.« Így hát segítettünk feloszlatni a tömeget. Az egész azért történt, mert megkértük a tömeget, hogy crowd surf-öljenek a színpadig, hogy kezet foghassunk velünk. 120 ezer ember volt jelen és 30 másodperc alatt körülbelül ötezer ember volt a színpad előtt teljesen elárasztva a biztonságukat – örület volt. De amikor valaki erről a show-ról beszél, azt fogja mondani: »Haver, ott voltam, amikor a Five Finger Death Punch leállította a Download Fesztivált«, és ez az, amit akarunk. A célunk mindig az, hogy olyan koncertet adjunk, ami felejthetetlen élményt nyújt.

A koncertjeinken egyfajta törzsi környezetet szeretnénk teremteni. A zene egy rezgés, ami megváltoztat és reakciót vált ki belőled. Amikor 25-30 ezer ember ugyanazt éli át, szinkronban kerülnek. Mindenki ugyanúgy éli át a zenét, együtt mozog, ami hatalmas erővel bír. Egy show alatt nem gondolsz a mindennapi dolgokra, mint például, hogy bezártad-e a garázsajtót vagy lekapcsoltad-e a tűzhelyet. A zenekarunk ki akarja ragadni az embereket a mindennapi

életükből és vissza akarja őket vinni a természetbe. Gondolj az 'apartman' szóra. Azt jelenti, 'külön lenni'. Eredetileg törzsek voltunk, százak és ezrek éltek együtt, a gyerekeket is a törzs nevelte. Törzsből élni teljesen más emberré formál, mint külön lakásokban élni, ahol mindenki idegen körülötted. Ma egy nagyon más világban élünk. Úgy érzem, a zene az egyetlen összekötő elem, ami még mindig vissza tudja hozni ezt az eredeti együttlét érzését. A tűz, ami körül régen az emberek táncoltak, helyét átvették a színpad fényei, de a lényeg ugyanaz maradt. Legalább egy koncert alatt az emberek újra átélhetik ezt az eredeti, szinte genetikailag beágyazott összetartozás érzését. Ez az, amiről egy élő show szól. A cél mindig az volt, hogy olyan élményt nyújtsunk az embereknek, ami után hazafelé menet azt mondják: »Ez jól esett.« Én pedig a színpadon érzem magam leginkább életben, szóval számomra erről szólnak a koncertek.”

Bár azt az érzést és energiát, amit élőben tapasztalhatsz, szinte lehetetlen egy lemezen visszaadni, gondolkodtatok-e már azon, hogy a jövőben több élő albumot jelentessetek meg?

„Nos, készítettünk már néhány élő albumot, de ilyenkor elveszítetted azt az érzést, amikor az emberek ott vannak melletted. Egy koncerten körbenézel és látsz tízezreket, akik ugyanabban a hangulatban vannak, ugyanabban a rezgésben – ez egy olyan érzés, amit nem tudsz letölteni, ezért azt gondolom, hogy az élő zene sosem fog eltűnni. Személy szerint úgy vélem, hogy semmi sem ér fel a fellépés érzésével. Egyszerűen nincs olyan drog, ami ugyanazt az érzést adhatná, amikor fent vagy a színpadon, kisugárzod az energiát és azt tízezrektől kapod vissza. Amikor

ott állsz, a zenére mozogsz és látod, ez hogyan hat az emberekre, rájössz, hogy ezt az érzést nem lehet mással helyettesíteni. Az élő zene sosem fog eltűnni, mert nincs olyan virtuális élmény, ami pótolhatná azt.”

A közeljövőben mire számíthatnak a 5FDP rajongói? Vannak-e közelgő projektek vagy együttműködések, amik miatt különösen izgatott vagy?

„Idén Európában turnézunk, majd körülbelül három hét pihenő következik, mielőtt visszatérnénk az Egyesült Államokba további fellépésekre, így az év végéig úton leszünk. Nagy turnét tervezünk Amerikában, ahol Marilyn Mansont és a Slaughter to Prevailt is magunkkal visszük. Valószínűleg decemberben lesz egy kis szünetünk – télen mindig elmegyek snowboardozni, ami számomra nagyon fontos rituálé. *(nevet)* Januártól pedig úgy tervezzük, hogy nekiállunk egy új album felvételének. A cél az, hogy márciusig rögzítsük az anyagot, majd valamikor később az év során megjelenjen az új lemez.

Ami az együttműködésekkel illeti, mindenképpen szeretnénk közös dalokat készíteni más énekesekkel. Nagyon élvezetes volt azokon a kollaborációkon dolgozni, amiket eddig csináltunk. Kilenc albummal hátunk mögött csak szeretnénk szórakozni, valamint kreatív kihívások elé állítani magunkat. Gyakran beszélgetünk új ötletekről a zenekarban és gondolkodunk azon, hogy milyen más előadókat vonjunk be, hogy olyan zeneileg érdekes dolgokat hozzunk létre, amiket normál esetben nem tennénk meg. Szóval, ez a kreatív irány, amerre most haladunk. Ez az a titkos információ, amit egyelőre megoszthatok a rajongókkal.” **HW**

PANTERA

FEBRUÁR 3. — BUDAPEST ARÉNA

WITH SPECIAL GUEST

JEGYEK: LIVENATION.HU - PANTERA.COM

LIVE NATION

HANGPRÓBA

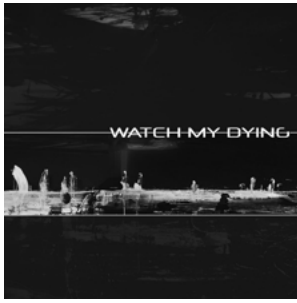

Cselötei László   Gáti Viktor   Gyuricza Ferenc   Kánya Ferenc   Kiss Gábor   Milán Péter   Pintér Miklós   Posta János   Schmidt Péter   Szénégető Richárd   Uzseka Norbert   Zubor Olly

		Cselötei László	Gáti Viktor	Gyuricza Ferenc	Kánya Ferenc	Kiss Gábor	Milán Péter	Pintér Miklós	Posta János	Schmidt Péter	Szénégető Richárd	Uzseka Norbert	Zubor Olly
WATCH MY DYING Egyenes kerülő	8,64	8	9	8	7	8	8	10	9	–	10	10	8
SEAR BLISS Heavenly Down	8,55	8	9	9	9	7	9	8	8	–	9	9	9
AT NIGHT I FLY collision/fusion/division	8,09	8	9	8	7	8	6	8	8	–	10	10	7
UNTO OTHERS Never, Neverland	8,00	8	8	7	8	7	7	9	7	–	9	9	9
LEPROUS Melodies Of Atonement	7,91	7	8	7	8	7	8	9	10	–	6	9	8
NEST OF PLAGUES Hellsolation	7,91	7	8	7	10	7	7	8	7	–	9	9	8
FLOTSAM AND JETSAM I Am The Weapon	7,82	9	8	8	8	9	6	7	6	–	9	8	8
DARK TRANQUILLITY Endtime Signals	7,64	6	8	7	8	8	7	6	7	–	9	9	9
THE DEAD DAISIES Light 'em Up	7,64	7	7	9	9	8	7	8	7	–	9	7	6
THE BLACK DAHLIA MURDER Servitude	7,55	8	8	6	9	7	6	8	6	–	9	7	9
WOLFHEART Draconian Darkness	7,36	7	8	7	8	7	7	7	7	–	8	6	9
THE FUNERAL PORTRAIT Greetings From Suffocate City	6,91	9	6	6	7	6	4	10	8	–	8	6	6
SIMONE SIMONS Vermillion	6,91	5	8	8	9	9	6	6	5	–	6	7	7
WINTERFYLLETH The Imperious Horizon	6,36	8	6	5	6	4	8	5	7	–	5	8	8
GOD DETHRONED The Judas Paradox	6,27	6	6	4	9	6	7	5	5	–	7	6	8

Pontozd te is a Hangpróba lemezeit magazinunk honlapján! – www.hammerworld.hu/HP

WATCH MY DYING

EGYENES KERÜLŐ

KIADÓ: METAL.HU

ÍRTA: UZSEKA NORBERT

ÉRTÉKELÉS: ★★★★★★★★

Bár maguk is felismerték, hogy amit a jövőről énekeltek pályájuk elején, mára a mindennapi valóság lett, itt és most ugyanúgy helye, súlya van az új lemezüknek.

Kezdjük a számokkal, azoknak úgyis fontos szerepe van a Watch My Dying esetében, elég csak a metalban ritkán használt, tördelt ritmusképleteikre utalnunk, vagy arra, hogy 4.1 és 4.2 címen adtak ki EP-ket utoljára (2016-ban, azaz 8 éve az utóbbit). A zenekar 25 éve indult, és 15 évet vártunk az új teljes albumra. Valahogy mégis úgy tűnik, ők lettek a magyar metal underground azon fazonjai, akiket a közben érkezett, ifjabb korosztályok is képesek tisztelni, s nem csupán vén bolondnak látni.

S ez így van rendjén, mert a WMD máig komolyan vehető. Sőt, azon kevés zenekar egyike, amelyek csak akkor szólnak, ha van mit mondaniuk. Inkább érjen még éveket egy anyag, de legyen igazán jó, tényleg számítsunk, mintsem hogy muszájból adjanak ki valamit, csak hogy fenntartsák az egyre kopó figyelmet. Az Egyenes kerülő mindössze 33 perc hosszú, és ha abból levonjuk a három instrumentális tételt, marad félóra. 8-15 év alatt tényleg csak ennyire futotta? – teheti fel a kérdést a kívülről, akinek sosem ütött be a WMD. Hát, látnotok kellett volna az arcomat, miután először végighallgattam az anyagot. Vagy ahogy most lement, mielőtt nekiálltam leírni ezt.

A WMD már a legelső EP-n (Rendszerhiba, 2000) is a saját útját járta, azt az anyagot simán oda lehet tenni az Egyenes kerülő mellé – ugyanazt a zenekart halljuk, hiába változott sokat a tagság. Jellegetes, ezer közül felismerhető a zene, az ének, a szövegek. De útközben iszonyú sok mindenben mentek keresztül, rengeteget változtak, fejlődtek, és a már a kezdetekkor is tágas határok között mozgó zene számtalan új útra kanyarodott. Szóval persze, hogy nem ugyanazt a WMD-t hallod itt.

Megkockáztatom, ez az anyaguk szól a leg-tisztábban, már ha ez a jó szó. Hallani mindent jól, mindennek megvan a helye, az ereje. A gitárok nem temetnek folyamatosan maguk alá, van tér, vannak szellős részek, és ezáltal ahol

belép a tipikus, ipari hatású WMD-zúzda, ott csak még hatásosabb. Ezek az emberek egyfelől tökéletesen tudják, mit hogyan tudnak a zenéjükben kifejezni, elérni, átadni, mára olyanokká váltak, mint a legendás távol-keleti harcművészek, akik egy tökéletesen kivitelezett ütéssel fektetik ki az ellenfelüket. Ugyanakkor ennyire letisztult sem volt még a WMD. Vannak itt is komplex témák, de még hogy! De olyan, mint ha egy esszenciális WMD-anyagot hallanék, amiben ott van minden, amit eddig hallottunk tőlük, de a gazdag hangzás mellett is lecsupaszítva, egyenesen és határozottan. Ez a zenekar sem az útját nem keresi, sem megfelelni nem akar, sem megmutatni, mit tud. Az Egyenes kerülő egy kijelentő mondat, amiben minden benne van.

Minden, ami WMD, és minden, amit ma egy gondolkodó ember érez, gondol, tapasztal, egy olyan ember, aki ebben a világban és országban él. Nem belezsúfolták a mindent, hanem megmutatják a részleteit, és a hallgató önmagában megtalálja a többi, kinn a tükrökben, benn a visszhangokban. Ahogy a Fedetlen lépés című dalban éneklé Veres Gábor: „Itt vagyok még, nem tűntem el, remélem így is megfelel”. (Mellesleg eztán, ha bárki kérdezi, mi van a Hammerrel, ez lesz a válaszom.)

Ahogy azt a WMD-től, s benne Bori Sándor gitáros-fő dalszerzőtől megszokhattuk, baljós, filmzenés résszel indul az album, egy percet várunk a szinte doomos riffre, még egyszer annyit a jellegetes, szavalós énekre, amiből csak lassan tör elő a hörgés és üvöltés, s alá a gépies zúzda. A Kopogtatni egy tükrön-ben is kapunk aztán magával húzó riffet, de atmoszférikus részt is, meg erős gitárszólót. Majd jön az első instrumentális rövidke, melynek címe aztán (hasonlóan a másik kettő átvezetőhöz) visszaköszön a rákövetkező dalban: a Jobb nap úgysem lehet-ben a dob van elől, a többi alatta, mögötte, s aztán tör ránk az egyik slágeresélyes dal, a jól megtekert, mégis azonnal ható Napkö-

SOMKOLÓ KORONGOK

szőrű. Nekem ezekről a témákról a Nevermore és a Fear Factory jut eszembe, másnak majd más, de aki éli a felnőtté válást, az alighanem ráismer majd magára is a szövegben. Mintha a mindennapi létet látnád filmen, begyorsítva, lelassítva, olyan szögből, ahogy még soha korábban.

A Zuhogó testek még háttorzongatóbb dal, egy pontján monumentális, másutt elszállt dal-lamokat hoz a gitár, mintha ez jelenítené meg azt a valamit, ami nélkül „már befejezni sem érdemes, abbahagyom csak, ott rohadjon el”...

A Minden rendben az egyetlen dal, amit nem egyedül írt Bori, hanem Eszenyi Imre basszerrel közösen. Tipikus, táncolható ipari WMD-riffre épül, meg szavalásra, de dal-lamosabb a refrénje, mint általában, majd retrofuturisztikus effektek és szinte chillbe hajló rész is kerül. Itt is, mint kb. az összes többi dalban, találni utalást korábbi WMD-számokra, ez is olyasmis, ami egyedivé teszi ezt a zenekart.

Az ötperces Csontfém az album leghossz-szabb tétele, számomra az elnyomó rezsimök tökéletes megzenésítése, noha pont annyi direkt politika van benne, mint a WMD-ben valaha (s ez korrelál a nullához). Itt is érdemes külön kiemelni a gitárszólót, vagy például ezt a pár sort: „Az idő begyógyít minden sebet. Tép majd helyettük frissebbeket”.

A Mindenáron a béke se kell újabb filmzenés, hangulatos átvezető, mely az album talán legnagyobb slágerébe, a Fedetlen lépés-be vezet át (s ez egyben a második klip az anyagról). Ez olyan azonnal ható, táncos, kő egyszerű, mégis

megtekert téma, hogy a Fényérzéken albumon is helye lett volna, de zseniális rejtett részletek ide is kerültek.

A sötétség legalján bő egy perce pont olyan, amelyet a cím alapján sejtessz, s ez visz el az Utolsó fejezet-hez, mely akusztikus gitárra épül, és nem Gábor énekl, hanem Ritzel Ani, a Dharma zenekarból. Valahol persze köthető ez a dal a WMD korábbi, hasonló szerzeményéhez, a két énekesnő által is felénekel Hátall álmodó-hoz, hatása sem csekélyebb, mégis nagyon más. Nem is próbálnám elemezni, hihetetlenül szép és háttorzongató, és jó annak, aki nem sírja el rajta magát.

Nekem valójában ezzel a dallal válik kerek egészzé az Egyenes kerülő. Hiába, hogy zeneileg-énekileg köze nincs a többihez, hozzáteszi, amivel kiteljesedik az album. Nem mellesleg a szöveg visszaüt a nyitó címadóra, újabb jelentésréteget adva az amúgy is sűrű címnek.

Vannak zenekarok, amelyek rabjai a saját zenéjüknek, nem tudnak abból kitörni, nem is akarnak, mert a közönség is azt várja tőlük, hogy önmaguk legyenek. Talán csak hátravékony a határ köztük és azok között, akik a saját útjukat járják, és minden újabb ismerős, jellegzetes téma mellett sem lehet rájuk mondani, hogy magukat ismétlik. A WMD ezen utóbbi, önazonos zenekarok közé tartozik, és bár maguk is felismerték, hogy amit a jövőről énekeltek pályájuk elején, mára a mindennapi valóság lett, itt és most ugyanúgy helye, súlya van az új lemezüknek.

„Emlékszem, amikor a '90-es évek közepén, kezdő zenészkoromban Veres Gábor egy vidéki kisváros buszmegállójában a kezembe nyomta akkori (talán első?) zenekara, az Abstract Butchery demóját. Már akkor látszott rajta, hogy komolyan gondolja a dolgot, dalokat szerzett, szöveget írt és a kazetta borítóját is ő rajzolta. Annyira örülök, hogy nem tévedtem vele kapcsolatban! A WMD ma már megkerülhetetlen a hazai metal underground történelmében, az „Egyenes kerülő”, is pazar lemez lett!”
– Pintér Miklós 10

„2024 legjobb Watch My Dying lemeze!!! (Kicsit bővebben: Amikor már semmit nem vársz egy olyan kedvencedtől, aki negyed évszázada hallgatsz, akkor lepnek meg igazán.)”
– Szénégető Richárd 10

„Mindenki ezt mondja, de tényleg rettenetesen nehéz hallgatnivaló ez Gáboréktól. Szétszed, mégis jó benne elmerülni. WMDXXV for life!”
– Gáti Viktor 9

„Sok minden egyéb mellett nekem eddig a WMD is kimaradt. Nem mondom, hogy sietem bepótolni az éveket, de ez az izgalmas, agresszív és modern album egy barátság kezdete. Folytassa, kérem!”
– Posta János 9

„Nem egy könnyű muzsika. De komoly erő, hűzés van benne. És velősen szől. Ami külön érdem, hogy magyarul énekelnek benne. Magyar rockernek magyar nyelvű dalszövegeket!”
– Cselőtei László 8

„Öntörvényű, hangulatos, változatos, kiszámíthatatlan és meglepő fordulatokkal teli. Egyedi, ezért nevezhetnének akár művészinak is, ha nem lenne elkoptatott a kifejezés. Nehezen befogadható, de (talán éppen emiatt) a figyelmet is végig fenntartja. Tetszik.”
– Gyuricza Ferenc 8

„Ha jó kedved van, hallgasd meg! Majd elmúlik.”
– Kiss Gábor 8

„Ötletes, fantáziadús, súlyos anyag meglepő fordulatokkal.”
– Milán Péter 8

„Az biztos, hogy ennek a lemeznek tényleg filmzenés hangulata van. A szomszédunkban a Covid óta tartó építkezéshez például kifejezetten illik. Ha már itt tartunk, ha bosszúvágytól égnék, alighanem ezzel az albummal kellene visszavágnom az állandóan zajongó melósoknak.”
– Zubor Olly 8

„Nem egyszer megpróbáltam befogadni az esztergomi banda munkáit. Talán az Egyenes kerülő az az album, amelyenél ez részemről leginkább sikerült, mégis, nekem ez a fajta muzsika olyan mértékben indirekt, annyira túl művészi, hogy itt-ott túl-játszottnak érzem. Nem a WMD-ban lehet azonban a hiba, mert ugyanezt érzem számtalan alkalommal pl. a Gojira vagy a Meshuggah egyik-másik zenei installációját hallgatva is, azokban meg hiba nem lehet.”
– Kánya Ferenc 7

SEAR BLISS

HEAVENLY DOWN

KIADÓ: HAMMERHEART

ÍRTA: MILÁN PÉTER

ÉRTÉKELÉS: ★★★★★★★★

Atvalyi év komoly időszak volt a Sear Bliss számára, 2023-ban volt harmincéves a hazai black metal legszínesebb egyénisége, legzeneibb alakulata. Talán maga Nagy András zenekarvezető sem gondolta volna a '90-es években, hogy ekkora pályát fut majd be a Sear Bliss, de fiatalon az ember nem töri a fejét ilyenmin, ritkán szó távlati terveket. A román Dordeduh előzenekaroskodásával lebonyolított őszi koncerten sok régi felvétel előkerült, valamint több korábbi Sear Bliss-zenész is színpadra lépett. Az idő azonban halad tovább, a zenekar már dolgozott az új albumon, amely idén nyáron napvilágot is látott.

A recenzióírás nem egyenlő az esszé műfajával, kötöttebb, tömörebb, a lehetőségek köre szűkebb, így az ember kénytelen már sokszor felhasznált fordulatokkal élni, főleg egy jól ismert, veterán jelenség kapcsán, ami jelen esetben a Sear Bliss. Konkrétan arra a megjegyzésre gondolok, hogy a Sear Bliss soha nem adta ki ugyanazt az albumot kétszer, így a Heavenly Down című kilencedik nagylemeznek sem találjuk meg az ikertestvérét a diszkográfiában. Ugyanakkor, ha meghallgatjuk a kilenc számot tartalmazó anyagot, a hangzás, a stílus félreismerhetetlenül Sear Bliss – újabb elcsépeltnék tűnő fordulat, ám az egyedi zenei világgal rendelkező csapatok esetén ki kell mondani. S ha van zenekar, amely sajátos, karakteres arccal rendelkezik, az a Sear Bliss.

A The Pagan Winter demó óta rengeteg változáson esett át a szombathelyi brigád, ha csak a hangzóanyagokat nézem, s nem túlzás, hogy mind a konkrét zenei korpuszt illetően, mind a produkció vonatkozásában komoly mélységeket, magasságokat jártak be. Nincs még csak két hasonló hangzású Sear Bliss album sem, gondoljunk például a The Haunting vagy a Forsaken Symphony lemezekre. A csapatra mindig jellemző volt a kísérletezés, de annak konstruktív, előmozdító, zeneileg termékeny értelmében. És ez a pozitív experimentalizmus – mint mondtam – a zenére és a stúdiómunkára, a dalok „öltöztetése”, vagyis a végső produkcióra egyaránt áll.

Hónapok óta hallgatom a Heavenly Down anyagát, s mindjárt az első alkalomok során felfigyeltem néhány dologra. A sokat emlegetett hangzás talán az eddigi legorganikusabb a csapat történetében, pl. Nagy András basszusgitárja tán soha nem volt még Sear Bliss-lemezen ennyire

hangsúlyos. S nem csupán hangzástömörítő értelemben. A dobok is vastosan szólnak, a lábdob kissé tán hangos is, de nyilván nem volt könnyű feladat minden hangszer számára kijelölni a megfelelő helyet. Főleg egy ennyire változatos és zeneileg sokrétű albumon. Ugyan alapvetően black metalról van szó, a Heavenly Down kapcsán ez ritkán jut eszembe, annyira minden történik az egyes dalokban.

A nyitó Infinite Grey egy hagyományosnak mondható Sear Bliss-szerzemény, nagyon markáns dal, a ritmusok kiemelt pontjait jól megerősítik Pál Zoli harsonatémái. A The Winding Path olyan nagy lélegzetű kompozíció, hogy akár teljes lemezt lehetett volna kerekíteni az ötleteiből, annyira változatos darab. A billentyűs/elektro-részek, a harsona témái, Vigh Zoltán és a Sear Bliss tagjaként e lemezen debütált Kertész Márton riffjei, valamint Csejtei Gyula ízléses, fifikás dobolása remek összképet nyújt.

Mondhatjuk, hogy a Sear Bliss már rég kikerült a black metal szűkebb dobozából, azonban ez a műfaj adja a legtöbb lehetőséget a továbblépésre, ráadásul úgy, hogy a gyökerekben, a mélyrétegekben megmaradnak a műfaj alapjai; a tremoló-gitárok, az alkalmankénti sodró tempók, vagy éppen András összetéveszthetetlen, nyers, erős hangja. Azonban a frontember ezen a téren is szolgál meglepetéssel. Húsz évvel ezelőtt valószínűleg elzárkózott volna ettől a lépéstől, azonban megértük, hogy egy Sear Bliss-dalban is hallunk dallamos éneket Andrástól: ez a Chasm. Ugyanakkor ismerjük az énekes/bőgős melodikus énekét, hiszen az Arkhē néven 2016-ban megjelent szólólemezen és a Rivers Ablaze első albumán hallhattuk remek témáit. A címadó számot kár lenne kihagyni: az atmoszferikus, torzításmentes részekről kezdve a progresszív ívű megoldásokkal, roppant hangulatos gitárjátékkal bezárólag sok mindent hallhatunk, de az instrumentális Forgotten Deities is egy újabb arca a csapatnak.

A Heavenly Down anyaga amennyire változatos és kínál ezer csemegét, annyira kompakt és ad egy kerek egészet. Ezt a teljes képet az utolsó kocka, a Feathers In Ashes zárja be, amely a nyitó Infinite Grey-hez hasonlóan egy intenzív tétel szárnyaló harsonával, dinamikával, védjegyszerű gitárjátékkal. A Heavenly Down egy páratlan pályáivon belül is kiemelkedő teljesítmény, és zárszóként csak annyit mondanék: még 30 ilyen évet!

„Aktuális karrierösszegző megközelítés szempontjából nem tudok ennél jobb végkifejletet elképzelni. Nagyszerű dalok, remek lemez.”

– Gáti Viktor 9

„A black metal műfajának határait folyamatosan feszegető zenei irányvonalának, a zenekar hangzásának és a dalok hangszerelésének köszönhetően olyan karizmával rendelkeznek a Sear Bliss, ami keveseknek adatott meg idehaza. Ehhez folyamatos megújulási (fejlesztési?) szándék is társul, így Nagy András és csapata mindig izgalmas, érdekfeszítő albumokkal tudott jelentkezni. Ezúttal is ez történt, őszintén meglepett a Heavenly Down atmoszférája, elbűvölő, magával ragadó hangulata, kísérletező attitűdje.”

– Gyuricza Ferenc 9

„Nos, anélkül, hogy néhány előzetesen kívül bármit hallottam vagy tudtam volna az albumról, azonnal átjött, hogy itt kérem koncepcióról van szó, zenei értelemben pedig ismét a black metal határainak kereséséről. Az atmoszferikus hangzások, az epika korábban is megjelent már, viszont a szimfonikus vonal újdonság. A kísérletezés soha nem volt idegen a Sear Bliss-től, de ezúttal egy másfajta szörnyeteg született a laborban. Nem is gonosz. Nem is csúnya. Szerethető.”

– Kánya Ferenc 9

„A Sear Bliss mindig hozza, amit kell, stabil, megbízható intézmény. A Heavenly Down is egy csoda, egyedül a sounddal nem bírok megbarátkozni valamért sajnós.”

– Szénegető Richárd 9

„Rendkívül hangulatos album, tele elképesztő dalokkal.”

– Uzseka Norbert 9

„Nekem semmi bajom az új elemekkel, de azért még mindig azt imádom a Sear Bliss zenéjében, amikor a trombita felharsan. Habár, ez aztán egyáltalán nem nevezhető új elemnek, mégis mint ha most szólnának a legjobban Pál Zoli szólamai. Hiába, no, Dan Swanö „egy kicsit” érti a dolgát.”

– Zubor Olly 9

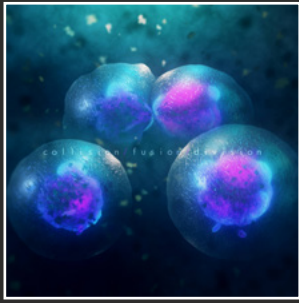
„5-6 perces, monumentális dalok, a fúvósok szokásosan hangsúlyozott alkalmazása a Sear Blisst egy semmihez sem hasonlítható, egyedi black metal produktummá nemesíti. Talán nem meglepő, ez nem az én zeném, de végig izgalmas volt hallgatni, részt venni az album kínálta utazáson.”

– Csélotéi László 8

„A Heavenly Down tele van meglepő dolgokkal, nálam pedig ezek működnek igazán. Az olyan dalok, mint a címadó, a Forgotten Deities, a The Winding Path vagy a Watershed.”

– Kiss Gábor 7

AT NIGHT I FLY

COLLISION/FUSION/DIVISION

KIADÓ: H-MUSIC

ÍRTA: UZSEKA NORBERT

ÉRTÉKELÉS: ★★★★★★★★

Öt évet kellett várni az At Night I Fly második albumára. Az első Mirror Maze is rendkívüli anyag volt, ahogy azt a tagoktól el is várhattuk. Elvégre Bátyk „BZ” Zoltán énekes (Wall Of Sleep, After Cyring, ex-Stonehenge/Wendigo, stb) és a Dreylands hajdani légénységének egy része szövetkezett itt össze. Nyilván a második lemezre sem dobták félre a progresszív rock/metal vonalat, és a tagok eddigi pályája alapján is lehetett rá számítani, hogy ismét remekművet alkotnak. De egy dolog az elvárás, és egy másik a beteljesülés.

Az van, hogy lehet a collision/fusion/division-t „csak úgy” is hallgatni. Nem mondom, elég sűrű anyag, de annyi emlékeztető dallam, hitetlenkedő fejcsoválásra készítő téma van benne, hogy pusztán szórakozásból is élmény pörgetni. Ha azonban rászánod az időt, hogy fejhallgatóval, a szövegeket olvasgatva vedd végig az anyagot, akkor jón majd át igazán az album ereje, súlya.

Pedig sem zeneileg, sem szövegileg nem mutat olyat az ANIF kettes anyaga, amit még nem hallottunk korábban. Igen, sokat tanultak a Dream Theatertől és a még korábbi prog rock nagyoktól, ideértve a Pink Floydot is. Igen, az emberi kapcsolatokról, különösen a fájdalmas tapasztalatokról, vagyis, ahogy a lemez címe mondja: az össze-ütközés, összefonódás, szétválás hármásáról is sok dalt írtak már. Ami kimagaslóvá teszi ezt az albumot mindezek dacára, az a koncentráltasága, az érettsége. Az, hogy mind zeneileg, mind szövegileg esszenciális leképezése a fentieknek. Ha szereted a progresszív rock/metalt, nincs az az isten, hogy ne ejtsenek rabul Horváth András Ádámék témái. Ha pedig valaha is volt rezgés szakításban, nehéz pillanatokban, úgy belső, mint külső okokból, ha megbántottak vagy

megbántottál valakit, ha valami véget ért, és máshol, máshogy, mással újra kellett kezdened, akkor BZ szövegei telibe fognak találni. Igen, vannak ilyen dalok, ilyen albumok, amik úgy gyógyítanak, hogy akár újra megforgatják a kést a régi sebekben, de a végén azt érzed, hogy jobban vagy, hogy segített, hogy lekerült a válladról, a szívedről, a lelkedről a súly egy része. Hogy könnyebben tudsz lélegezni, tükörbe vagy a másik szemébe nézni.

De szólnék magukról a dalokról is. A lemezt a két részes Osiris nyitja, igen komoran, hiszen Ozirisz az ősi egyiptomi hitrendszer szerint az az isten, aki elbírálja a holtak lelkét. A zene tökéletesen közvetíti ezt a hangulatot, egyúttal van benne valami városi is („Hypnotized under the city lights”, éneklé BZ). Már itt kiderül, hogy Kővágó Zsolt szintis ugyanannyi szerepet kap, mint Horváth András Ádám gitáros, s még az ő játékában érzek leginkább Dream ill. ősprog párhuzamokat. András érzésre nem is szólózik többet nála, pedig elképesztően hangulatos, izléeses a játéka. De ez Springer Gergely basszerre és Vaczó Gábor dobosra is igaz. Olyan muzsikálás megy itt, mely elegáns, érett, a témák minden rétegzettsége mellett sem hivalkodó. Félreértés ne essék: vannak odavágós riffek, van egy-egy villantás, de a lemez egésze a koncepciónak van alárendelve, s az mégsem temeti maga alá a zenét. Olyan tökéletes összefonódásban és harmóniában van a muzsika és a mondanivaló, amihez hasonlót ritkán tapasztalni. Nincs egy pillanat sem, amikor azt érezném, ezt itt csak azért rakták oda, hogy alátámassza a szöveget, de olyan sem, hogy akármilyen egyébről is énekelhetne BZ, annyira általános a zenei megfogalmazás.

Az Osiris nehéz kezdése után jön a Chains, melybe a legtöbb vokál került, már-már AOR vagy

épp Savatage szinten. Meglehet, a szöveg témája (kapcsolati erőszak) miatt a Marillion Brave-je is eszembe jut róla, de máshol meg a Rush, szóval önmagában ez az egy dal is mennyi mindent rejt! S mindenekelőtt azt a „Don't you cry” sort, amittől jobbérzésű ember azonnal el is sírja magát, de még a zorkók hátán is végigfut majd a hideg.

De a The Sacrificial Lamb még erre is rátesz egy lapáttal slágeresség terén, jól is esik utána a Slave csaknem doomba hajló kezdése. Ebből aztán olyan monumentális dal kerekedik, sűrű, tán közel-keleties hangulattal, hogy szintén el lehet benne veszni. A Mitosis is számtalan témát épít egybe, van köztük, ami a Pain Of Salvationot, egy másik az Eastet idézi, de például az a pár hangnyi, rövid szólóbetét is mennyit tesz hozzá, mennyire nem fölösleges díszítés, és milyen jól bizonyítja, amit fentebb írtam, hogy valami elképesztő izléssel megírt dalok ezek.

Aztán a búcsúzásról szóló Different Skies megmutatja, hogy bizony, van itt még helye a katarzisanak: a Wait for Sleephez mérhetően szép kezdést követően épp úgy van benne háttorzongató részlet („Dim the lights...”), mint felemelő, plusz itt hallható a Budapest Art Orchestra 24 tagú vonóskara, Pejtsik Péter (After Crying) vezényletével. Kétlem, hogy ennél nagyívűbb, egyúttal felszabadítóbb dalt hallani fogsz még ebben az évben.

És akkor még ott van a három és fél perces, instrumentális The Sky Above, benne funky és jazz, és baromi jó, majd a 10 perces, mindent magával vivő Distress. Egyszerre segélykiáltás és ünneplés, feloldozást, harmóniát hozó dalmonstrum.

Valójában nagyon nehéz album ez. Ha beleállsz, nyílt füllel, elmével és szívvel hallgatsz, akkor még fog viselni. De tényleg katarzist hoz, és ez ritka kincs.

„Pofátlanul sikerült a MirrorMazenél is jobb lemezt csinálni. Sok dologra számítottam, de erre nem. Egyszerre komplexebb, dallamosabb, jobb, több. Gratulálok, srácok!”
– Szénégető Richárd 10

„Minden hangon érződik a tisztaszívű őszinteség és a gondos, nem görcsös - kigondoltság. Nagyszerű dalcsozor, akarom mondani antológia. A Distress pedig nem kevesebb, mint egy korszakos magyar prog remekmű.”
– Gáti Viktor 9

„Finom, érdekes, hangulatos, de nem annyira egyenletes a nóták színvonalra, mint vártam volna. Szerepel az albumon egy-két 10 pontos alapvetés, de 6-7 pontos, átlagos szerzemények is. Ezzel együtt a magyar prog rock színtér kiemelkedő produktuma.”
– Cselőtei László 8

„Rendkívül átgondolt és kimunkált, a tökéletességre törekvés szándékával kidolgozott album. Nagyszerű alkotás, mint bármi, amihez Bátyk Zoltánnak köze van. Tele hangulatos, „elszállós” dallamokkal, fogós melódiákkal, izgalmas zenei betétekkel. A kérdés csupán az, hogy idehaza van-e kereslet egy ilyen minőségi produkcióra?”
– Gyuricza Ferenc 8

„Rengeteg meló van ebben az anyagban, végtelenül színes, profin összerakott cucc, jó dalokkal.”
– Kiss Gábor 8

„Érettebb, megkökíztatom: jobb dalokat tartalmaz ez az ideai anyag, mint az öt évvel ezelőtti Mirror Maze. A hallgatása közben sokszor visszatükröződött innen-onnan a Dream Theater, a Circle II Circle vagy az Evergrey képe, de semmi komoly, egyrészt ez ebben a műfajban szinte elkerülhetetlen, másrészt a zene élvezeti értékéből nem vesz el.”
– Kánya Ferenc 7

„Akadnak kifejezetten érdekes zenei részek a lemezen. Talán ennek is köszönhető, hogy nekem elsősorban a szépen elnyújtott instrumentális jammelések jönnek be a leginkább.”
– Zubor Oly 7

„Nekem ez elég színtelen-szagtalan ügy, amit a „prog-metal”-dobozba szokás helyezni.”
– Milán Péter 6

UNTO OTHERS

NEVER, NEVERLAND

KIADÓ: CENTURY MEDIA

ÍRTA: UZSEKA NORBERT

ÉRTÉKELÉS: ★★★★★★★★

Az Oregon állambeli Portlandben lakozó Unto Others még Idle Hands néven indult 2018-ban, és ez a harmadik albumuk. És részint halál tipikus Unto Others zenét rejt, viszont számos meglepetéssel is szorgol. Bár maga a banda is meglepő volt a felbukkanása idején, merthogy valami egészen elbűvölő elegyét játsszák a '80-as évekbeli dark rocknak meg ugyanazon időszak hard rockjának, meg még ennek-annak. Van, aki azt mondja, semmi egyéni nincs ebben a zenében, de szerintem a jól ismert, ezerszer hallott témákat valami olyan, szinte naivnak ható természetességgel használják fel újra, s mellé van valami végtelenül egyszerű, ám nagyszerű a dallamaikban, hogy engem legalábbis ismét meg tudtak győzni.

Mondjuk pont nem a tipikus Unto Others-szerzeményekkel, amilyen a nyitó Butterfly is (ami egy szintis soft rock sláger amúgy HIM módra, csak nálam nem működik annyira). Ahogy a Fekete Zajon látott augusztusi koncertjük is csak a második felére indult be, ez az album is igényel némi kitartást. Nem hosszú pedig (46 perc), ráadásul a dalok is baromi rövidek. Gabriel Franco énekes-gitáros és társai nem lopják senki idejét, nem játszanak túl semmit. Az enyhén Ozzy egyik régi gitárosára, Jake E. Lee-re emlékeztető fazonú Sebastian Silva szólógitáros is ritkán villant, de minden szólójában ott van a feeling.

Az album hangzása is a '80-as éveket idézi, mindennek van tere, tágas az egész, és elfogadom, ha valakinek hiányzik belőle a kosz. Sőt, akár a metal is, mert abból sincs olyan sok. A Momma Likes the Door Closed olyan, mintha a New Model Army játssza King Diamondot (Franco immár védjegyszerű farkasüvöltését is itt hallhatjuk először), a másfél perces Flatline kb. dark/gót thrash metal, a Raigeki meg a villámcsapást jelent, úgyhogy adja magát, hogy van benne fém. S még pár helyen előkerül egy-egy riff, de pl. a nagyon masszívan '80-as éveket idéző Fame is inkább tűnik hard rocknak.

S persze minden dalban van valami gót, ha más nem, Franco mélyebb tónusú énekhangja miatt. De mind az ő melódiái, mind a gitárok dallamai, díszítései annyira fülbemászóak, olyan mézédések, hogy nagyon nehéz ellenállni nekik. Ezt az anyagot egyszerűen jól esik hallgatni, csak úgy. Még akkor is, amikor szomorkásabb (pl. Angel of the Night).

De ami döbbenet, akad itt pár olyan téma, amit nem tudok más jelzővel jellemezni, mint

hogy derűs. A konkrétan a Los Angeles-i hajmetal hőskorát felelevenítő Sunshine pláne ilyen, mely egyben tán még a U2-nak is jól állt volna. De a Cure-t is felidéző, popba hajló Time Goes On is, akárcsak a Cold World, mely soft rocknak indul, de aztán, nem is tudom, Billy Joelt vagy a Dire Straitst vagy melyik más, '80-as évekbeli előadót juttatja eszembe, de egyszerűen ez is tök jó.

S még pár dalt kiemelnék. A When the Kids Get Caught komorabb darab, disszonáns szólóval, de annyira erős és érdekes az atmoszférája, hogy nagyon bejött. Az I Am the Light meg a keringő-szerű ritmusával lep meg, amúgy kis kellemes dal. De még az utolsó előtti dal a tizenhatból, a Hoops is adja, akármilyen kerge és fura szerzemény.

A záró címadó mondjuk megint ezt a már túl jól ismert, tipikus Unto Others mixet hozza, de ezzel együtt sem érezném fairnek, ha kilencnél kevesebb pontot adnék erre a lemezre. Lehet, hogy sekélyes ízlésre vall, de engem ez be tud vonni, szórakoztat, felszabadít, jól esik. Nem mondom, hogy nagy mélységei vannak, de néha kell valami ilyen is.

„Az oregoni dark rock/dark metal banda korábbi lemezei és EP-i nagyon működtek nálam, az Unto Others érdekes szín(?)foltja a Pacific Northwest zenei közösségének. A Never, Neverland is tetszik, de most kicsit óvatosabbnak érzem Gabriel Francót és csapatát: talán a szürke nem tudom hány árnyalata után jól esett volna némi törtfehér is!”
– **Pintér Miklós 9**

„Na, így kell hangulatos lemezt írni! Nem voltam rajongójuk, de lehet ez most megváltozik!”
– **Szénégető Richárd 9**

„Gabriel Franco hamiskás énekére már Uzseka Norbi kollégám is felhívta a figyelmet a Fekete Zaj fesztiválról szóló beszámolójában. Nos, a helyzet ezen a lemezen sem sokkal jobb! A megdöbbenő viszont éppen az, hogy az Unto Others zenéje ezzel a laza, költőiségektől mentes hozzáállással is mennyire működőképes tud lenni.”
– **Zubor Oly 9**

„A 90-es évek északi gót rockja jutott róla eszembe. To/Die/For, Poisonblack, ilyesmi. Ezek az arcok azonban az oregoni Portlandből érkeznek. Totál gótikus retró. Érdekes, jó volt hallgatni. Rengeteg rövid daltól áll az album, nem lehet beleunni. Végig pörög. Nem hiszem, hogy sokszor elővenném, de élménynek érdekes volt!”
– **Cselőtei László 8**

„Ekkora dark/goth feelinget a mai megerősödött mezőnyben is csak kevesen hoznak, ugyanakkor ez az album kevésbé tűnik egységesen erősnek a korábbiakhoz képest.”
– **Gáti Viktor 8**

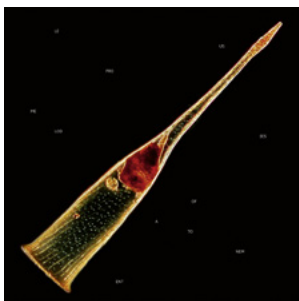
„Ez egy többször meghallgatós anyag. Elsőre nagyon jönnek belőle a zsáner ízei, viszont vannak sajátjai is, és meglehetősen jók. Mondjuk, ha nem hallgatom végig az albumot, akkor a közepében eldugott When the Kids... és a Time Goes On nem döbbszent rá erre. Változatos szett - ugye mennyi mindenre rá lehet húzni ezt a fajta egyperces angol gótikát?”
– **Kánya Ferenc 8**

„A Sisters Of Mercy-ig tekint vissza a kanadai csapat abszolút hangulatos és magával ragadóan lendületes 16 (na jó, ha a két darab, egyenként egy percesnél is rövidebb instrumentális átvezetést nem számoljuk, akkor 14) tételből álló dalgyűjteménye. Ha fogékony vagy erre a füledten buja gót szubkultúrára, akkor valószínűleg első meghallgatás után beszippant az érzés, de azon sem lepődnék meg, ha nehezen, vagy egyáltalán nem tudnál megbarátkozni vele.”
– **Gyuricza Ferenc 7**

„Jó kis borongós, gótos cucc, ragadós dallamokkal és néhány kifejezetten jó dallal. Nem kifejezetten az én világom, de kellemes hallgatnivaló.”
– **Kiss Gábor 7**

„Ez a slágerességet megcélzó darkos zene nem kenyerem, s ugyan rossznak nem nevezném, a hatásadász módon gót-amorózó ének és a nagyon metalos gitárszólók nem passzolnak egymáshoz.”
– **Milán Péter 7**

„Egészen szép bús hangulat üti fel a fejét itt-ott, de sok porlepte témát is hallani. Azért a Suicide Today vagy a When The Kids így is tökéletes. Meg a Hoops :)”
– **Posta János 7**

LEPROUS

MELODIES OF ATONEMENT

KIADÓ: INSIDEOUT MUSIC

ÍRTA: GÁTI VIKTOR

ÉRTÉKELÉS: ★★★★★★★★

A norvég progger Leprous is már a negyedszázados jubileum felé araszol. Ebben a korban a zenekarok gyakran csak elbandukolnak a – jó esetben – maguk által kitaposott ösvényen, esetleg apró finomhangolásokat végeznek jóideje kialakult megszólalásukon. Einar Solberg frontember és csapata más – nehezebb – utat választott. A csapat a jőpár évig érlelt bemutatkozás, a Tall Poppy Syndrome-től kezdve saját hanggal rendelkezik, amelyet úgy tűnt, a két évvel későbbi – azóta is személyes favorit – Bilateralon sikerült tökéletesíteniük. Aztán – akkor és azután is jó darabig tartva a kétévénkénti albumkiadást – jött a Coal, amelyen látványosan újra arrébb mozdultak, egy zártabb, de még személyre szabottabb irányba, s ezt a vonalat további két lemezen érlelték tovább.

Az ezt az etapot záró Malina megjelenésének évében állt össze a jelenlegi tagság. Így jutottak el a Coalhoz hasonló mértékű és jelentőségű újabb mérföldköhöz, a Pitfalls dalaihoz, amelyekkel a metalos felől nagymértékben a rockos hangszerezés felé fordultak, felerősödtek a funk/soulos behatások, emellett megtartva az összetéveszthetetlen ritmikai, dallamvezetési karaktert. Az Aphelionon ezt a felrészített szabályrendszert sikerrel vitték tovább a zenészek, majd elérkeztünk a jelenbe, a Melodies Of Atonementhez.

A fenti gondolatok mentén haladva, a Coal és a Pitfalls után ezen a lemezen újabb paradigmaváltás történt, aminek lényegét Einar példásan egyenes és összeszedett gondolatai alapján lehet a legjobban leírni: a harsány összhangzatokat, az erőteljes egyéni megmozdulásokat, a tömény dinamikát fellazult, letisztultabb hangképek, minden posztan visszafogottsággal párosuló, szorosabb csapatmunka váltotta fel, egyáltalán minden tagnak kijut a rivaldafényből, amely az

erőskezü kormányosnak megismert főnökre nézve felettebb imponáló.

Bár engem mindig is lekötött a Leprous munkássága, és nem akadtam fenn különösebben egyik korábbi váltásukon sem, az Atonement esetében amellet, hogy a bevont friss zenei árnyalatokkal tudok azonosulni, az összkép a simulékonyabb hangvétel ellenére tucatnyi meghallgatás után is nagy falatnak érződik számomra. Ez voltaképpen az album és a kvintett erényének tekinthető, hiszen, bár „látszólag” könnyedebben cseng a 2024-es Leprous zenéje, a nóták mégsem adják könnyen magukat.

A Silently Walking Alone köegyszerű dobtémájára torz, zaklatott billentyűsök telepednek, Einar pedig a korábban megszokott hangorkánt zúdíjtja ránk. Az Atonementen, ha visszafogottan is, de érezhető a vezér dominanciája, amelyet aztán hasonló módon urálnak le a lendületes gitárok; a Like A Sunken Ship dark popos lüktetésére a la-la-lázás tesz még egy lapáttal, figyel némi cowbelles mókázás is, mégis működik az egész. A Faceless nagybőgővel(!) indít, majd egy újabb lecsontozott és bődületesen jól megszólaló groove kezdű húzni a dalt, amely egy elképesztően elegáns, jól pulzáló, hosszan építkező Solberg-énektémával ér a csúcra – egy gyöngyszem! Talán a Self-Satisfied Lullaby érzékelteti a legjobban a vívódásomat ezzel a koronggal: percekig Einar idegőrlő hangmintája vezeti, majd a teljes anyagon lenyűgöző Baard Kolstad dobos jazzes patternjei vezetnek elő a szűk 52 perc (egyik) legfelemelőbb gitártémáját – libabőr!

Nem vagyok benne biztos, hogy a Melodies Of Atonement képes-e idővel önmagát igazolni. Elképzelhető, hogy ezt csak a következő album fogja majd megtenni. A Leprous zavarba ejtő zsenije azonban most, így is igazolást nyert.

„A Leprous sosem könnyű eset - ellők, beszippant... A progresszivitás, a kísérletezés sokszor próbára tesz. Itt is bőven kellett idő az összeszokáshoz, de megérte. Kezd az ismerkedést a Limbóval.”

– Posta János 10

„Zenei szempontból csakis szuperlatívusokban lehet beszélni a Leprousról, viszont a Melodies of Atonementnél érzem először, hogy a „nyávogósbab”, verék helyett sokkal szívesebben hallgatnám a hangszereket önmagukban. Telítődtem volna?”

– Pintér Miklós 9

„Einar énektípusa meg ez a sok dráma néha az ayamra megy, de ezen a lemezen is mutatnak olyan dolgokat, amik miatt nem tudok ennél kevesebbet adni rá.”

– Uzseka Norbert 9

„Technikailag jár a pont, a kivitelezés ismét zseniális. Nekem, mint felületes hallgatónak, a Leprous nem több, mint egy energivált, negatív A-ha az érett korszakából. Nem metal egyik sem, de a hangzásokra, a hangulatokra abszolút kihagyezett muzsika mindkettő. Például a Faceless és az A-ha Hunter in the Hills (True North 2022) dala között nagyon határozott párhuzamosok figyelhetők meg, de jól kivehető a sötét-világos ellenpólusok is.”

– Kánya Ferenc 8

„A Leprous zenéje jó ideje nem hoztam szó, azonban amit ez a valóban progresszívnek mondható zenekar játszik, az igényes és kreatív.”

– Milán Péter 8

„Egy újabb különleges anyag a norvégoktól. Akadnak benne olyan részek, amik kifejezetten tetszenek, míg mások annyira nem fognak meg. És hogy ebben mégis mi a különleges? Hogy egy teljesen más hangulatomban éppen azok lehetnek a bejövők, amelyek máskor nem...”

– Zubor Oly 8

„A Malina albumnál nagyon megvolt az egyensúly. Csodálatos kerek dalok, dallamok, egy progrock alapvetés. A Pitfalls már nem talált be nálam annyira. Ez az album pedig annyira experimentális, néha hangszerezésben, témákban annyira elveti a sulykot, annyira nehezen hallgatható, hogy egyelőre nem tudtam lenyelni. Ez még változhat, lehet, hogy beérik az anyag (ha lesz erőm eleget erőtetni), de jelenleg ez nekem csak egy tétova, tépelődős hetes.”

– Cselőtei László 7

„Belépsz egy képzőművészeti galériába, s rácsodálkozol egy nonfiguratív, avantgarde képre. Azonnal felfogod, hogy alkotója mestere az ecsetkezelésnek, s érzed, hogy valamit el akar mondani a festményen, de nem tudod, hogy mit, mert túlságosan művészi lett. Előtanulmányok, empátia, képzelőerő és a művészi eszköztár hiánytalan ismerete kellene ahhoz, hogy meglásd benne a lényegét, vagy a művész iránti feltétlen rajongás, hogy haza akard vinni a képet. Talán a Leprous új albuma is ilyen festmény?”

– Gyuricza Ferenc 7

„Sosem működött nálam igazán a Leprous, és ez még akkor is így van, ha ezúttal is érzem bennük a zsenialitást.”

– Kiss Gábor 7

„Hallom, hogy nagyon össze van rakva, hallom, hogy nagyon „el van zsenélve”, de egy kicsit sem hozzám szól. Inkább járaszt, mint szórakoztat.”

– Szénegető Richárd 6

NEST OF PLAGUES

HELLSOLUTION

KIADÓ: WORMHOLEDEATH

ÍRTA: UZSEKA NORBERT

ÉRTÉKELÉS: ★★★★★★

Az előző Nest of Plagues-album még nem jött át nekem annyira, mert a deathcore/metalcore egyszerűen nem az én pályám, sok évvel ezelőtt besokalltam belőle, de annyi lejött, hogy a csapat sok pályatársát megszégyenítő erővel zenél. Hanem a Hellsolution című harmadik album nálam is beütött.

Egy dolog, hogy milyen színesen néznek ki a tagok (Kövecses Evelin gitáros, Ivanics Dániel énekes-basszusgitáros, Breier Máté gitáros, Für Balázs dobos, s utóbbi konkrétan örülten a boratos fürdőrucijában), és hogy milyen mókások a klipjeik. Magam nagyra értékelem az efféle kreativitást, de emiatt még nem fogom tudni jobban szeretni a zenét. Hanem szerencsére a zene is nagyon ott van.

A Hellsolution konceptalbum, részint Ivanics Dániel énekes-basszusgitáros kényszerbetegségéről, de merítették hozzá az ismerősi körükben történt tragédiákból is. Ennek megfelelően ez egy zaklatott és felkavaró, nehéz anyag. Viszont annyi erős témából építették meg, hogy túl azon, hogy tökéletesen visz-

szaadja a súlyos mondanivalót, zeneileg baromi élvezetes és változatos. Nyilván a maszszív riffeké, magukkal rántó groove-oké és Dani hörgésé a főszerep, de vannak eltalált ének dallamok is, és rengeteg klassz téma is, legyen bár apró motívum, díszítés, mind hozzáad valamit az összképhez. A gitárszólók is szuperek, azt meg egyelőre nem tudtam megfejteni, hogy a jó életbe létezik, hogy egy ennyire sűrű, összetett, rétegzett anyag valahol punkosnak vagy rakenrollosnak hat. Pedig így van.

Jó példa erre a Mundane a játékkeremben forgatott klipjével együtt: a szintis, retrofuturisztikus kis betétek, a zeneileg csaknem popba hajló verze, vagy a „Run” rész alatt begörgő gitártémák (nem szólva a kegyetlen jó gitárszólóról) ugyanolyan fontosak a dalban, mint az amúgy kb. In Flamest idéző alaptéma. Igen, amúgy a göteborgi dallamos death metal (ld. még Dark Tranquillity) hatása igen erős a Hellsolutionön, sőt, a Dear Abyss egyik gitárdallama még az Amorphist is eszembe juttatja – miközben

a hörgés olyan monoton, mint a Meshuggah-ban. S mindközben a nóta refrénjében mérhetetlen fáradtság és bánat visszhangzik...

Megállok, és nem elemzem végig a dalokat, de megemlítenék még ezt-azt. Például a Kill The Kings konkrétan heavy metal, még némi kis misztikus hangulat is került bele. A Hell Is A Place On Earth popnak indul, majd Dani legdurvább, legszigeribb hörgése jön rá, aztán meg egy csaknem szimfo-black rész. Erős! A Circle-ben viszont nu metalból akad egy kevés.

A lemez záró címadó pedig úgy indul, hogy az King Diamond-lemezen is elférne, s ahogy felfokozzák, ahogy egyre sűrűsödik benne a drámaiság, hát, az tényleg a megkoronázása ennek a rendkívüli albumnak. De utána muszáj is megpihenni kissé. Mert ha olvasod hozzá a szövegeket, ha „csak úgy” hallgatód, az üzenet mindenképp át fog menni, és meg fog zúzni, ahogy nyilván a zene maga is. Viszont a végén tényleg úgy jössz ki belőle, hogy jobban érzed magad. Átdarál az album, de ki is rázza belőled a rosszat.

„A Hellsolution egyértelmű nagy lépés, bár abban, hogy milyen irányba, nem feltétlenül fognak egyetérteni a rajongók. A paraszt témák döntően háttérbe szorultak és olyanok kerültek inkább fókuszba, mint például a Trip the Anchor vagy a Solicitud voltak a To Kill lemezen, tehát inkább igényesnek, gondolkodósnak érzem az új albumot, itt meg ott egyenesen slágeresnek - nem pejoratív értelemben persze. Szóval hatalmas lépés, én azt gondolom előre, nekem ez eddig a legerősebb NOP cucc.”

– Kánya Ferenc 10

„Annyira nem tudtam ráfűggeni, mint az előzőre, de elképesztő, hogy nem adnak lejjebb a színvonalból. Ez egy őszinte és arcavágós lemez, amiért járna a kitörés az undergrundból!”

– Szénelgető Richárd 9

„Szépen halad előre a banda, ezt eddig is láttam, de az Orphaned Land-es turnézereplésre nem számítottam, innen is gratula hozzá! Egyébiránt durván megdörren a teljes lemez.”

– Gáti Viktor 8

„Elvetemült brutalizátor fejemmel engem bizony nem zavart volna, ha ez az album is hemzseget a deathcore elemektől, de a túltengés hiányában is van súlya a daloknak rendesen – mind a szöveg, mind zeneiség tekintetében.”

– Zubor Olly 8

„Sok érdekes ötlet, fordulat, de összességében valahogy nem ütötte át az ingerküszöböt. Talán az ének egyhangúságát, talán a néha túl progos, nehezen érthető témák miatt lehet... Nem is tudom... Pedig vannak emlékezetes melódiák és az egész becsületesen is szól. Nekem kicsit fura az egész.”

– Cselőtei László 7

„Úgy tűnik, a deathcore már teljesen a múlté, az egyre dallamosabbá váló Nest Of Plagues most a modern extrém metal szintjén szeretné megvetni lábát. Ahhoz, hogy sikerüljön, az egysíkú, kántáló énektémákon bizony még lenne mit javítani.”

– Gyuricza Ferenc 7

„Zeneileg kifejezetten jó cucc, Evelin gitározása is remek, de az ének számomra sajnálatosan lerontja az összképet.”

– Kiss Gábor 7

„Amikor nem core-os dolgokat adnak elő, hanem dallamokkal operálnak, ott egész jó.”

– Milán Péter 7

FLOTSAM AND JETSAM

I AM THE WEAPON

KIADÓ: AFM RECORDS

ÍRTA: SCHMIDT PÉTER

ÉRTÉKELÉS: ★★★★★★★★

M érhetetlenül csúnya, klisés borítóval támad Eric AK-ék három év után érkezett új albuma, azonban a külsőn senkit ne tévesszen meg, ez egy határozottan izmos, viszont cseppet sem sárkánymetalos anyag lett. A kísérletezős érárt tíz évvel ezelőtt lezáró No Place... remake, és az azóta született, hagyományosabb hangvételű Flotz lemezek sorában egyértelműen ez a legbátrabban megfogalmazott opusz, már ami az old school hangvétel és a modernebb megközelítés elegyítését illeti. Mindazonáltal ez nem a belassultabb, furább-pszichedelikusabb mozzanatok (újboldi) behozatalát illeti, hanem sokkal inkább a metal súlyosabb irányzatai felől érkező hatások megjelenését.

A kiindulási pont szerencsére továbbra is maradt a rájuk jellemző power/thrash fundamentum, meg Eric eltéveszthetetlen éneke (az ürge még mindig piszok jól tolja!), azonban néhány riffnél, zajosabb díszítésnél vagy groove-os tempó-tördelésnél bizony eszembe jutott a Machine Head vagy a Prong neve is. A Beneath The Shadows hipnotikusan monoton pulzálása vagy a Kings Of The Underworld hadarósán szövegmondós

verzéi például cseppet sem szokványos elemek a Flotsam világában, azonban a dolog mégis működőképes. Sőt, mi több, még death metalt idéző, gurgulázós gitártéma is akad (Gates Of Hell), szóval a brigád hallhatóan tényleg nem akar megragadni a múltba révedő „nagy öreg” mezőnyében.

A dániai Hansen stúdióban kikalapált vastag,

húsos hangzás jól ágyaz meg ezeknek

a törekvéseknek, és mivel a dalok is szépen működnek, tulajdonképpen rendben is van ez így.

Azt pedig érdemes megfigyelni, hogy a kimondottan ütős, súlyos zenei alapokra mégis milyen hatásos, fogós énektémák érkeznek Eric-től – sokkal több megbecsültséget és elismerést érdemelne az ember, tényleg remek teljesítményt nyújt ezúttal is.

Ugyancsak kiemelkedő a pár éve csatlakozott ritmusfelelős, Ken Mary dobolása, baromi jó pörgetésekkel és díszítésekkel dobja fel az amúgy sem bárgyúskodó nótákat.

Nekem összességében az eggyel korábbi Blood In The Water perpill azért egy hajszállal jobban tetszik, de ettől még ez az anyag is szépen passzol a repertoárba, a nyolc pont a legerősebb fajtából való.

„A banda, ami arról híres, hogy Jason Newsted ott basszusgitarált egykor. Talán a név furcsasága, talán a hype miatt, de elmentem mellettük. Most megdöbbentem, mennyi album van már a hátuk mögött. És hogy ez az új mennyire jó! Inkább amerikai power/speed, mint thrash. Erőteljes, férfias énekhang, dallamos énektémákkal, alatta mániákus riffelés, kiváló dalok! Most megálltam és figyelek!”
– Cselőtei László 9

„A szokásos minőség a színtér egyik legmegbízhatóbb, veterán csapatától.”
– Kiss Gábor 9

„Bitang erős, szabályosan meglep, mennyire! Bevallom, nem számítottam erre!”
– Szénégető Richárd 9

„Kiemelkedően megbízható csapat, kötött, egyben megunt-hatatlan zenei keretekkel.”
– Gáti Viktor 8

„Az első hangtól az utolsóig egységesen magas színvonalat mutató album az I Am The Weapon, ami ráadásul még kellően változatosra is sikeredett ahhoz, hogy egymás után akár többször is meghallgassd. Lehet, hogy akadnak rajta ismerős megoldások, a zenekar (közel) múltjából visszatérő elemek, de egy olyan negyven éves csapatról beszélünk, amely nemcsak önálló arculatot tudott kialakítani magának, hanem néhány kivételtől eltekintve izgalmas albumokat is készített.”
– Gyuricza Ferenc 8

„Megint egy alapvetően szigorú és elég eklektikus lemez pottyant ki Gilbert ujjából. A rokonsága a Blood on the Water-rel vitathatatlan, mind a dalok, mind a hangzás tekintetében, viszont azt az albumot összességében erősebbnek éreztem - nem mintha ez gyenge volna, az életműnek mindenképp a felsőbb polcain a helye.”
– Kánya Ferenc 8

„Jófajta amerikai power metal, messze több energia van benne, mint az európaiban. Újat mondjuk nem tesz az irányzathoz, de attól még jó hallgatni.”
– Uzseka Norbert 8

„Ez a lemez már a májusban bemutatott I Am The Weapon dalnak köszönhetően felkeltette a figyelmemet. Igaz, hogy az album azért nem hemzsegek az anyira pusztító témák, mint a címadó szerzeményben, de azért ez egy nagyon korrekt power/thrash anyag.”
– Zubor Olly 8

„Kíváncsi lennék, hogy a Flotsam-sztori hogy alakult volna és hol tartana ma, ha a Jason Newsted-epizódot kivennénk a banda történetéből. Mert bár ez egy tisztességes formáció, mégis azt gondolom, a basszusgitáros és a Metallica egykori frigyé inkább jót tett a fiúknak, mint nem. Mármost marketing szempontból.”
– Pintér Miklós 7

„A briliáns kettes album, a No Place For Disgrace után egy-két lemez erejéig még követtem a Flotsam-et, de ez nem tegnap volt. Ez a nagyon konvencionális, néha thrash-es metal egy fuvallat hatását sem váltja ki belőlem.”
– Milán Péter 6

DARK TRANQUILLITY

ENDTIME SIGNALS

KIADÓ: CENTURY MEDIA

ÍRTA: SZÉNÉGETŐ RICHÁRD

ÉRTÉKELÉS: ★★★★★★★★

A Dark Tranquillity, az In Flames mellett, mindig is az úgymond melodikus, göteborgi death metal szimbóluma és ikonikus bandája volt számomra. Érdekes, hogy nagyon sok időnek kellett eltelnie, hogy megszeressem a stílust, de valahogy ez a két zenekar, főleg a Dark Tranquillity sosem volt a „nem szeretem” kategóriában. Bevallom, az Atoma környékén kicsit megintogtam, a Momentsból pedig egy momentumra sem emlékszem, de az Endtime Signals az első single-k alapján elég szimpatikus volt. Az főleg, hogy nem sütötték el a lemez felét előre, mint az mostanában oly nagy divat.

Ám annak ellenére, hogy a single-k működtek, hazudnék, ha azt mondanám, vártam a Végidő Jeleit. Ellentmondásosnak tűnhet, ám ha az okait leírom, talán megértheted, kedves Olvasó. Mikael Stanne bármekkora zseni, az utóbbi időben egyértelműen olyan, mintha elaprózná magát. A két megfáradt Dark Tranquillity-lemez közben/után összerántották a Grand Cadaver formációt, majd az ellen-In Flamest, akarom mondani The Halo Effectet, plusz most még a Cemetery Skyline-t is. Egész egyszerűen nem érzem azt, hogy ennyi új dal mellett nem lehet kiégni. Így már remélem, kicsit érthető a szkepticizmusom.

A Dark Tranquillity karaktere a folyamatos tagcserék ellenére is megmaradt, a rengeteg stílusjegy, ami azzá tette őket, amik, az egyedi, máshoz nem hasonlítható hangulat. Érdekes, hogy mennyire kellett ez a borongós, őszies idő, árvíz, meg

miegymás, hogy rendszeren be tudjam fogadni a lemezt. Elsőre kicsit el is voltam kámpicsorodva, miért nem működik, de aztán rájöttem: túlságosan napfényes az idő ehhez, túlságosan a nyár közepén jártunk, hogy fejben északra mehessek. Amióta viszont bejött az ősz, talán a One of Us Is Gone kivételével mindent be tudtam fogadni! És az sem egy rossz dal, csak éppen nagyon elüt a többtől és sokkal laposabb, mintha a Cemetery Skyline-lemezre készült volna. Ezzel szemben vannak elképesztő „slágerek”, amik tényleg brutálisan működnek és nagyon lehet szeretni őket. Ilyenek az Unforgivable, a Not Nothing, Our Disconnect, A Bleaker Sun és persze a The Last Imagination. Ezekben érzem azt a bizonyos pluszt, amitől nekem ez a banda különleges volt már anno is. Ám minél többet hallgattam az Endtime Signalst, annál inkább éreztem közel magamhoz ezeket a dalokat és ezt a lemezt. Nem, szó sincsen jóra hallgatásról, inkább odafigyelésről és ezáltal olyan apró részletekről, amiket felületes hallgatással nem vesz észre az ember.

Nehezen adta meg magát az Endtime Signals, de amikor igen, akkor meg beszippantott, nem éreztetted és magába zárt. Nem lesz az év lemeze, sőt, megkockáztattam, a top 10-be sem fog beleférni, de mindenképpen fontos album, amit tudom, hosszabb távon is fogok hallgatni, amit az előző kettőről már nem tudok elmondani. Ha belegondolunk, ez már önmagában egy igen komoly erény.

„Stanne lassan minden ujja tart egy projektet, de egyértelműen itt van otthon igazán. Az Endtime Signals hosszú idő óta a legjobb DT lemez, viszont nem érzem erősebbnek a The Halo Effect lemezénél, és kicsit gyenyő összehasonlítás, de a legutóbbi In Flames pláne nem.”
– Szénégető Richárd 9

„Már egy ideje összefolynak nálam az albumaik, de érzékelem, hogy rosszat még sosem csináltak. Itt is vannak remek témák, kérdés, mennyire akad be hosszabb távon.”
– Uzseka Norbert 9

„A Dark Tranquillity nevét nem véletlenül szoktuk a göteborgi melodikus death metal legnagyobbjai között emlegetni. Félelmetes, ahogy ezek a srácok mennyire lazán tudnak az „ezer helyről” érkező hatásokból egységes, magas színvonalú albumot készíteni.”
– Zubor Olly 9

„Az utóbbi két albumnak sokat kellett érnie nálam, mire felfedte minden értékét. Lehet, ez esetben még nem hagytam elég időt erre, és majd 9 pont lesz a vége.”
– Gáti Viktor 8

„Az előzetes kislemezek sorát hallva egyre kevésbé tartottam tőle, hogy az Endtime olyan langyi lemez lesz, mint a legutóbbi Moment. Nem lett az, sőt, egész szimpatikus lemez. Számomra az utolsó igrzi kedvenc DT az egyenes, kijelentő módú Damage Done, hozzá képest az Endtime intelligensebb, de kevésbé határozott anyag, a szexepilje viszont az, amikor az Unforgivable-ban vagy az Enforced Perspective-ben a sarkára áll és odab*sz.”
– Kánya Ferenc 8

„Sosem voltam nagy rajongója a melodikus death metálnak, de az Endtime Signals tele van fogós megoldásokkal.”
– Kiss Gábor 8

„Óriási a választék a melo-death színtéren, irgalmatlanul erős küzdelem folyik a stílus vezető pozíciójáért, ennek a Dark Tranquillity is részese. Most azonban nem ők állnak nyerésre, az In Flames hihetetlenül erős Foregone albuma vagy a The Halo Effect debütáló korongja is fogósabb lett, mint a legújabb Dark Tranquillity, de az Insomnium is permanens minőséget hoz egy jó ideje. Az Endtime Signals miatt nincs okuk szégyenre, de az említettekkel összevetve alul maradt a Dark Tranquillity.”
– Gyuricza Ferenc 7

„A Dark Tranquillity kapcsán rég elvesztettem a fonalat, lemezeik összefolytak. Utoljára a Damage Done fogott meg, Nem tegnap volt.”
– Milán Péter 7

„Szoktam szeretni, de ebben most nem érzem a húzást. Hallgatgatom, nem állítom le, de nem kavár bennem érzelmeket. A svéd veteránok kissé kimerültnek tűnnek. A sound sem szakítja le a fejem. Sajnálom.”
– Cselótei László 6

Fotó: Krichan Wihlborg

THE DEAD DAISIES

LIGHT 'EM UP

KIADÓ: SPV

ÍRTA: CSELŐTEI LÁSZLÓ

ÉRTÉKELÉS: ★★★★★★★★

A recept elvileg zseniális: van egy ausztrál hobbigitáros, aki a vállalkozásaiból származó, szinte végtelen pénzből finanszíroz egy rock'n'roll bandát tokkal-vonóval. A felállás ugyan korántsem állandó, de mindig top kategóriás muzikusokkal veszi körbe magát, akik mindannyian legendás bandákban szereztek hírnevet és a kisujjukból ráznak ki egy albumot vagy turnét.

David Lowy (ő az a bizonyos alapító, hobbigitáros, mágnás) olyan arcokat tudott meggyőzni a közös muzsikálásról az idők során, mint a billettűs Dizzy Reed (Guns N'Roses), Richard Fortus gitáros (Thin Lizzy, Guns), Frank Ferrer dobos (szintén Guns) Marco Mendoza basszusgitáros (Thin Lizzy, Whitesnake), vagy Deen Castronovo dobos/énekes (Journey, Bad English, Revolution Saints, stb.) A jelenlegi felállásban pedig – egy ideje stabil partnerként – Doug Aldrich gitáros (Dio, Whitesnake), valamint Michael Devin (Whitesnake) és Tommy Clufetos dobos (Rob Zombie, Ozzy, Black Sabbath) játszik. A legutóbbi lemezen Glenn Hughes (Deep Purple, stb.) énekelt és basszusgitározott.

Őrületes névsor, amit énekesként jelenleg a visszatérő

John Corabi (Mötley Crüe) egészíti ki, aki korábban már szerepelt Dead Daisies stúdióalbumon is. Vele készült el az a dal is, amely a legnagyobb kedvencem a csapattól: a Long Way To Go. A siker tehát elvileg garantált. Nekem mégis vannak fenntartásaim. Az első és legfontosabb megállapításom, hogy sajnos a csapatban sosem volt és most sincs olyan igazi dalíró, aki önállóan képes veretes, maradandó dalok megalkotására. Különböző partnerségekben (például Doug Aldrich Ronnie Dióval

David Coverdale-lel), illetve Glenn Hughes anno Ritchie Blackmore-al vagy Tony Iommival) összehozott jónéhány emlékezetes nótát, de itt valahogy ez nem akart és most sem akar sikerülni. Az album kétségtelenül jól hallgatható, hiszen a rock'n'roll sztenderdek mindenki álmából felriasztva is nyomja, egy átlagos AC/DC téma megírása nem jelent gondot. De a megszületett dalokat jobbára nem lehet megjegyezni, egyik olyan mint a másik.

Mindjárt az elején ott van a Light Them Up, ami valami olyasmi, mint a Long Way To Go volt anno. Tempójában, riffjeiben, énekallamában egyaránt hazaz az elődjére, de mégsem üt akkorát. Szóval

már itt is van egy kis önismétlés, amit jobb lett volna elkerülni. A második, Times Are Changing egy jókedvű, laza rock'n'roll téma, ami feelingjében, megoldásaiban egészen Elvis Presley-ig nyúl vissza. Ha Elvis ma élne, biztos így játszaná a Jailhouse Rock-ot. Egyébként az Elvis hatás más dalokban is visszaköszön. Ilyen például a Take a Long Line. Nekem bejön, élveztem a hangulatot. Az I Wanna Be Your Bitch úgy indul – és úgy is folytatódik -, mint egy AC/DC nóta. Az I'm Gonna Ride ugyanezen a vonalon mozog. A Back To Zero egy lassabb, vaskosabb, némileg metalosabb darab. Egy egészen más zenei korszakot jelenít meg, mint az előző tételek. Mindehhez a végére még csatlakozik egy countrys ízelet felvonulatú power lírai, a Love That'll Never Be.

Nagyjából tehát végig is vetjük a lemezt. Ebből világosan látszik, a fiúk nem szaggatták túlságosan az istrángot. Igaz, sikerült összehozni egy becsültes, sok elemében hangulatos rock'n'roll albumot, de sláger, örökérvényű klasszikus nem jött ki belőlük. A sound kiváló, a szövegek viszont a klasszikus, négyszáz szavas rock szótarból lettek összelegőzva, ezt már a dalcímekből is látni.

Aki idáig is elvult a banda lemezeivel, az feltételezhetően most sem csalódik majd, valamint autóban, bulizáshoz háttérzeneként kiváló, de aki picit is mélyebb tartalomra vágyik, az ne ettől az anyagtól várja a megváltást.

„Nemcsak azért imádnivaló a Dead Daisies, mert dalai vérbő, lendületes, zsigeri rock and rollok, egyszerűen ők az utolsó igazi rock sztárok. Ezen nincs mit magyarázni.”
– Gyuricza Ferenc 9

„Ez Rock 'N' Roll, amivel ezek az arcok nem tudnak melléfogni. Máj Megin' Igazuk Van. Hetedszer. Mikor bejöttök, má' igazuk volt.”
– Kánya Ferenc 9

„Csak kapkodom a fejem. Mi történt itt? Vannak dalok, refrének, nem csak csuklógyakorlatok! Ez egy JÓ lemez! (Igen, Vince, írd fel, ez egy JÓ lemez!)”
– Szénégető Richárd 9

„Végre visszatért az igazi Daisies!”
– Kiss Gábor 8

„Ekkora zenészekről sokkal egyedibb, erősebb, meghatározóbb (!) dalokat és lemezeket várna az ember, de a Dead Daisies ugyanazokat a köröket futja újra és újra. Vajon mekkora baj az, hogy egy énekest még mindig egy 30 évvel ezelőtt megjelent lemezzel azonosít a világ?”
– Pintér Miklós 8

„Melegen üdvözlöm John Corabi visszaérését. Ugyanakkor mindig azt éreztem, hogy a banda valahogy nem tud emlékezetes dalokat írni. Ez különösen annak fényében szomorú, hogy Doug Aldrich gityózik náluk. A produkció kegyetlen, szól mint az atom! De ez nekem kissé átlagos, némileg AC/DC jellegű rock'n'roll, ami nem vesz le a lábamról.”
– Cselőtei László 7

„Lehet örülni Corabi visszatérésének (én amúgy Hughes-t jobban bírom), siratni Tíchi kirágását... és hogy ezáltal eléggé biztonsági játék történt.”
– Gáti Viktor 7

„A nagy Amerika-érzés sokszorra újratöltve. Nekem nem sokat mond, de műfajában - valójában - korrek.”
– Milán Péter 7

„Még egy hard rock időkapzszula, ami nem nekem készült. Gondoltam először, aztán megéreztem benne egy Alice Cooper - Last Temptation ízt, és azóta elő-előveszem :)”
– Posta János 7

„Hát, nem is tudom. Még mindig baromi feelingesen tolják, és biztos zseniálisak koncerten, motoros találkozón. Másfelől viszont már a sokadik lemezük, kételem, hogy úgy beragadna, mint pár' korábbi.”
– Uzseka Norbert 7

„Habár nem vagyok egy nagy The Dead Daisies-rajongó, emlékeim szerint régebben azért ennél keményebben tolták a srácok. A borító mondjuk szuper, tinikoromban még nekem is volt egy hasonló mintázatú pólóm. De a nosztalgikus hangulat és a mutatós kulcsiny ezúttal nem elegendő a plusz ponthoz.”
– Zubor Olly 6

THE BLACK DAHLIA MURDER

SERVITUDE

KIADÓ: METAL BLADE

ÍRTA: GÁTI VIKTOR

ÉRTÉKELÉS: ★★★★★★★★

2020-ban megjelent a detroiti The Black Dahlia Murder aktuális sorlemeze, a Verminous, amely rövid időn belül top 3 kedvencemmé vált tőlük, miután csupán néhány éve kaptam rá a death metalt mindenek felettiként, egyszersmind sajátos szemléletmóddal kezelő zenéjükre, ám a legtöbb anyagukat töménytelen mennyiségben hallgattam.

2022-ben joggal várhattuk a következő albumot, hiszen a kvintett rendre 2-3 évente jelentkezett friss dalgyűjteménnyel, azonban új témák helyett egy tragikus hír érkezett: a metal zenében közismerten kivételes jártassággal rendelkező, és a kiterjedt színtér által közkedvelt Trevor Strnad frontember alig 41 évesen, önkézeivel vetett véget életének (azonos életkorban, mint a Linkin Park felülmúlhatatlan frontembere, Chester Bennington öt esztendővel korábban). Sokáig kérdéses volt a csapat jövője, mígnem végül a folytatás mellett döntöttek, mi több, elkészítették jelen, Servitude című, tíz tételes LP-t.

Az első előzetes nóta, az Aftermath megadta a szükséges helyzetjelentést: a mikrofont Strnad mellett a másik alapember és fő dalszerző, Brian Eschbach gitáros ragadta magához, az ő helyére pedig visszatért a banda kötelékébe a Deflorate és Abysmal korongok közötti korszak bárdistája, Ryan Knight. Maga a darab egy kanibál/horror sztorit beszél el, meglehetősen direkt muzikális eszközökkel kísérve, ami alapján gyanítani lehetett, hogy a TBDM is beáll a

sorba, és visszakanyarodik a gyökerekhez.

Az ekkor ébredt kételyeimet a következő hírnök, a Mammoth's Hand a hordához és különösen annak bámulatos dobosához, Alan Cassidy-hez méltó gyorsasággal oszlatta el, hiszen egy, a megszokotthoz képest szellősebb ritmikájú, már-már sludge-os témára felfűzött, melódiákkal gazdagon telepakolt nótáról van szó, remekül belőtt, kissé blackes hörgéssel, és Brandon Ellis gitáros egyik eddigi legjobb szólójával.

A remekbe szabott számok sorát számomra elsősorban a feltűnően játékos Cassidy-patternekre szervezett Cursed Creator és a védjegyszerű darálások közepette power metalos és fúziós megközelítéssel kacérkodó gitármunkával vezetett Transcosmic Blueprint gyarapítja, de az Asserting Dominion/Servitude páros kíméletlensége is külön említést érdemel.

Brian hozza nagyvonalakban Trevor stílusát és az általa keltett karakteres hangulatot, de se a magasabb fekvésű rikács, se a mély hörgés terén nem merészkedik az ikonikus frontember tartományai, ami lehet szimplán egyéni adottságokon alapuló, de akár tiszteletteljes gesztus, hovatovább a mímelés gyanújának elkerülése is.

Megkérdőjelezhetetlen a Servitude létjogosultsága, és talán csak Strnad utánozhatatlanul mocskos és megragadó stílusának hiánya miatt nem tud meggyőzőbb lenni az összkép. A simán 10 pontos Verminousszal összevetve ez nálam most ennyi.

„Trevor halála után úgy néz ki, feláll a térdre rogyott szörnyeteg. Brian - mint a Verminous esetében - ezúttal sem okozott csalódást dalszerzőként. A frontemberi feladatokat élőben már két éve átvette, stúdióban itt énekel először. A rajongói igényeknek azt gondolom, mindenben megfelelő Black Dahlia album készült.”

- Kánya Ferenc 9

„Nem gondoltam volna, hogy egy ilyen tragédia után a TBDM ilyen lemezt tesz le az asztalra! Minden elismerésem!”

- Szénégető Richárd 9

„Megemelem a kalapom Brian Eschbach előtt, mert nem kis bátorság kellett ahhoz, hogy a gitáros posztot feladva elfoglalja a tragikusan elhunyt Trevor Strnad megüresedett énekesi pozícióját. Lehet, hogy a hangszálai (még...) nem olyan erősek, de hogy az előadómódja őszinte, az egészen egyértelmű. Mint ahogy tulajdonképpen az ezer fokon izzó zenekaré is az.”

- Zubor Olly 9

„A srácok nem viccelnek, tiszta erőből zenélnék. A kiválóan megszólaló, agresszív, leginkább thrash és death metal témákat elegyítő muzsika durván áttapos rajtad. Technikásan, érzéssel nyomják. Nekem az ének egyhangú sajnos, sokat elvesz az egyébként velős zenei alapokból.”

- Cselőtei László 8

„A Trevor Strnad halála miatt énekesse előlépett Brian stúdiós debütálásával minden rajongó elégedett lehet. Meggyőző visszatérés.”

- Kiss Gábor 7

„Érzékelek jó pár erős témát (Mammoth's Hand!), de a túl sok monoton kalapalástól és vokalizálástól az egész inkább összefolyik nekem.”

- Úzseka Norbert 7

„Tiszteletreméltó az a bátor kiállás és eltökéltség, amely egy borzasztó tragédia miatt rögössé vált úton továbblépett a zenekar szekerét, s a gitáros Brian Eschbach is megérdemel minden elismerést azért, ahogyan magára vállalta a The Black Dahlia Murder életben tartásának terhét. A Trevor Strnad halála utáni első album biztonsági játék a zenekar részéről, ez biztató jel a rajongók számára, ám miután túlságosan is komfortzónán belül mozogtak, abszolút mértékben kiszámítható.”

- Gyuricza Ferenc 6

„Soha nem értettem a felhajtást e banda körül. A durvább death metal mellett mindig is hívatkoztak a göteborgi nagyokra, ám számomra nem rémlenek emlékezetes témák.”

- Milán Péter 6

WOLFHEART

DRACONIAN DARKNESS

KIADÓ: REIGNING PHOENIX

ÍRTA: KÁNYA FERENC

ÉRTÉKELÉS: ★★★★★★★★

Azt gondolom, nem ismerik nálunk túl sokan ezt a finn bandát, pedig egy esztendeje sincs annak, hogy főzenekarként játszottak a Barbában. Persze mindenki nem láthatta. Azok közül, akik felületesen ismerik, jó néhányan azt mondják, hogy az Amon Amarth finn másolata. Ez elég sarkos így, valamennyi igazság van benne, de az én véleményem szerint több köze van ennek a muzsikának az olyan finn felmenőkhöz, mint az Insomnium vagy a Noumena.

A bandát lassan egy tucat éve Tuomas Saukkonen alapította, aki olyan csapatokat üzemeltetett, mint a Before The Dawn, a Dawn Of Solace vagy a Black Sun Aeon. Ez utóbbit kívül ma már újra működik minden formáció, de anno ezeket Tuomas azért oszlatta fel 2013-ban, hogy Wolfheart nevű új szólóprojektjére tudjon koncentrálni. Első albumát még egyedül készítette, majd egy év után a Wolfheart önálló bandává alakult, és napjainkig hét nagylemezt adott ki, a legfrissebbet most szeptemberben.

Az album felvezető kislemezei tavaly őszi óta csepegnek. Ezek közül az Iku-Turso azért érdekes, mert bár már '23 szeptemberében megjelent, a '22-es King of the North albumot túrázó Wolfheart nem játszotta, nálunk legalábbis nem. A többi kislemezes nótával ellentétben, ez az albumra sem került fel. De van ilyen.

Aki hallotta ezeket a dalokat, már sejtheti, hogy a Draconian nem a meglepetések korong-

ja. Az erős koncepció okán a bandának igen határozott zenei iránya van, amelytől ez az anyag sem tér el, nyílegyenes folytatása a King of the Northnak – ami tulajdonképp bajnak nem nevezhető. Néhány szóban úgy lehetne bemutatni ezt a kilenc tételt, hogy dallamos északi metal, hideg és kemény mint a fagyos fókasz*r, roppanós hangulatokkal és szép melódiákkal. Technikailag mindenben megfelel a műfaj dokumentált és dokumentálatlan sztenderdjainek, de ezt a fajta viking metalt – mégha a maga módján is műveli – különösebben nem újítja meg, sokat nem tesz hozzá.

Felvetődik mindjárt egy elvi kérdés a másik oldalon, hogy szükséges-e megújítani vagy hozzátenni ehhez a dologhoz – én azt gondolom nem, de illik ahhoz, hogy igazán jó legyen. Persze rossznak ezt az albumot semmiképp nem nevezném, hiszen a monumentális intóval felhúzott, súlyos, középtempós törő tétel, az Ancient Cold, a szintén középtempóban menetelő harci himnusz Death Leads the Way, vagy a kislemeztől már ismerős, lassú-gyors témákat, tremolós és csonttörő riffeket váltogató, szimfonikusba hajló Trial by Fire is nagyszerű darab, és bár ez a teljes volumenben csak cirka 30%, azért ilyenekből nem feltétlenül kerül három egy lemezre ebben a súlycsoportban.

Ha bírod a tradicionális alapokon álló északi metalt, szerintem nem okoz csalódást ez a lemez sem, szóval bátran!

„Elég csak pár hang erejéig belehallgatni a Wolfheart új albumába, és máris látom magam előtt a fagyos, északi tájakat. Aztán belebottok a legnagyobb videómeosztón mondjuk a Grave vagy az Ancient Cold klipjébe, és tényleg fagyos, északi tájak jelennek meg előttem. Mi ez, ha nem maga a megtestesült álom?”

– Zubor Oly 9

„Régóta periférián van nálam a csapat, de most valahogy sikerült maguk mellé állítaniuk. Az Evenfall az év egyik top dala.”

– Gáti Viktor 8

„Egyszerre monumentális, mégis valahogy megmarad könnyednek és nem telepszik az emberre, nem fojt meg. Nem biztos, hogy minden nap hallgatnám, de kimondottan jó lemez!”

– Szénégető Richárd 8

„A riffelés OK, a szólók még inkább (igazán igényesen megkomponált kis darabok), de összességében valahogy nem jön át. Erőltetett, kimódolt, nem igazán van benne természetesség. Dallamos death metalból én már sok jobbat hallottam, még akkor is, ha ez az album rendszeren, öblösen szól és jól zenélnék rajta.”

– Cselőtei László 7

„Mintha az előző album, a King of the North folytatása lenne a Draconian Darkness, olyan következőzetes módon viszi tovább annak az irányvonalát a Wolfheart. Ugyan a dallamos death metal színtérré már régen azt mondtuk, hogy telített, de a konzisztens munka meghozza eredményét, a finn csapat mára az átütő közönségsiker hiányának ellenére is a színtér egyik legizgalmasabb zenekarává nőtte ki magát.”

– Gyuricza Ferenc 7

„Epikus, monumentális, harcoss viking cucc, magas minőségben, de a műfaji sztenderdek alapján.”

– Kiss Gábor 7

„Tudok rólok, de soha nem hallgattam őket. Az új lemezen a bombaszt néha giccsbe hajlik, azonban összességében izléses a lemez, csak – szerencsétlenségükre – egy agyonjátszott műfajban ténykednek.”

– Milán Péter 7

„Ezt a zenekart sem az újító kedvéért szeretjük, de amit csinál, az korrekt, megvan a hangulata, az erősebb témái, azt meg ki-ki eldönti, hogy ezt hallgatja itt és most, vagy előveszi a régebbi lemezeket, amelyek nélkül ez sem jött volna létre.”

– Uzseka Norbert 6

Fotó: Valtteri Hirvonen

THE FUNERAL PORTRAIT

GREETINGS FROM SUFFOCATE CITY

KIADÓ: BETTER NOISE MUSIC

ÍRTA: SZÉNEGETŐ RICHÁRD

ÉRTÉKELÉS: ★★★★★★★★

Bevallom töredelmesen, totál fekete folt volt nekem ez a banda, amíg nem jött a kérés, hogy írni kellene egy kritikát. Meghallgattam párszor az első lemezt, fanboy ugyan nem lettem, de elkezdett érdekelni, milyen is lehet az új album, ha beáll mögé a Five Finger Death Punch kiadója?

Ha be kéne lőjem, mit csinál a The Funeral Portrait, akkor azt mondanám, semmi különöset és valahogy mégis. Adott egy banda, akik a kétezres évek elejének megaláspótló, megadalmos emocore cuccait idézik meg, de fíz-vérig mai köntösben, olyan fazonnal, ami meg valahol a kettő között van. Fogj meg egy turmixgépet, tedd bele a fénykori My Chemical Romance-t, a Black Veil Bridest, meg még egy csomó ilyesmi bandát a stílus aranykorából, keverj hozzá egy kis horror imágót és nagyjából megkapod, amit a The Funeral Portrait játszik!

Az az érdekes ebben, hogy minden megvan ebben a leírásban, ami azt húzza alá, hogy ne működjön, mégis összeáll és lesz belőle valami. Bár azt észrevettem a sokadik hallgatásnál, hogy nem dalonként, hanem albumként érdemes kezelni, hallgatni, mint egyfajta emorockoperát. És mondom mindezt annak ellenére is, hogy szinte az egész album kijött korábban már single-ként, mint legutóbb a Falling In Reverse esetében is.

A 14 dalt elsőre kicsit soknak gondoltam, és csak a sokadik hallgatásnál kezdtem el érteni, vagy legalábbis azt hiszem, miért lett ez egy ilyen „hosszú” album. Egyrészt felvillantja a banda minden arcát, hangulatát, másrészt pedig tényleg van annyira változatos, hogy nem

fáradunk el a végére. Sőt, megkockáztatom, egy idő után már nem is kezdjük el keresgélni, mi hasonlít mire, mihez honnan vehették az ihletet, hanem csak hagyjuk, hogy a zene átfolyjon rajtunk. Már a második harmadik dalnál hajlamos voltam erre, aztán a Holy Waternél felkaptam a fejem, hogy b*ssza meg, mekkora Shinedown a dalindítás és Lee Jennings énekes mennyire levette Brent Smith hangját és frazírjait, de aztán már a dal közben el is múlt ez az érzésem. Úgy döntöttem, hagyom, hogy a The Funeral Portrait varázsoljon el és ne az, amit a komfortzónám szeretne kihallani belőle.

Vizont úgy vagyok vele, hogy kár lenne ezt az anyagot elkezdni dalonként elemezni, mert nagyjából koherens és egységes egész a cucc. Persze kiemelkedő dalok vannak, mint a Voodoo Doll, az Alien, a Dark Thoughts (az Asking Alexandria énekesével megtámogatva), a Suffocate City, vagy a már említett Holy Water. Több is van ennél, de ezek elsőre brutálisan beragadtak.

El lehet kezdeni pattogni, hogy a The Funeral Portrait nettó pop, amiben némi igazság persze benne rejlik, húsz évvel ezelőtt ugyanezeket a köröket futotta le a My Chemical Romance is például. Nekem mófeelett szimpatikus, hogy ezek a fiatal csikóhalak ilyen zenét csinálnak, ilyen minőségben. Belépő zenekar lenne a The Funeral Portrait? Meglehet. Egy dolog egészen biztos: Piszkosul tudnak dalt szerezni és magukhoz negédesgetni (bocs) a hallgatókat! Engem megvettek, annyira, hogy a Hangpróba pontszámomhoz egyet hozzá is plusszolok! Európa turnét követelek!

„Hát én ezt a lemezt iszonyatosan élvezem! Atlanta eddig is óriási bandákat adott a világnak (lásd Zac Brown Band, Algiers, Black Lips, Collective Soul, Norma Jean vagy éppen a Mastodon), mostantól pedig a Funeral Portrait-t is nyugodtan odatehetjük a felsorolás végére. A Greetings From Suffocate City nagyon amerikai, nagyon rádiós és nagyon mai.”
– Pintér Miklós 10

„Pont annyira laza, szinte punkos, viszont dallamos és igényesen megkomponált meghangszerelt dalokat felvonultató album ez, hogy élvezetes legyen végig-hallgatni. Post hardcore-ként aposztrofálják, de szerintem sokkal hagyományosabb alapokon nyugszik. Daughtry, Myles Kennedy, némi Volbeat jut eszembe. Hatalmas feeling, stadionrockos hozzáállás! Mindez 14 (!!!) dalban elmesélve. Óriási!”
– Cselőtei László 9

„Vegyesek az érzésem, mert a tökéletes rádiórock dalok mellett van itt pár vállalhatatlanul lagymatag megoldás is... A kevesebb több lett volna.”
– Posta János 8

„Nem vagyok nagy rajongója ennek a dolognak. Lejárt post-hardcore, emo/screamo, alter, rock és pop témákból építkező zene, viszont a Voodoo Doll meg az Alien egész megfogott, bár ilyen fajta muzsikát sem most hallottam először...”
– Kánya Ferenc 7

„Kortárs sláger rock/metal annak panelevel. Nem az én pályám, de teszik, amit kell.”
– Gáti Viktor 6

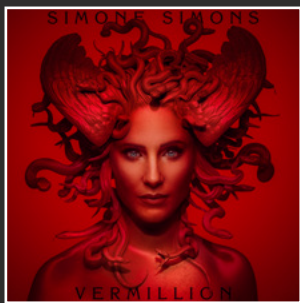
„Popzene.”
– Gyuricza Ferenc 6

„Nettó popzene, amivel önmagában semmi gond nincs, de tény, hogy ezerszer izgalmasabbat és jobbat is hallottunk már.”
– Kiss Gábor 6

„Kb. értem, miért működik ez a zene, nekem, koromnál fogva, nyilván ezerszer hallott témák újrafelhasználásának tűnik. De pár dal nekem is tetszik.”
– Uzseka Norbert 6

„Tudom, hogy Posta Jani barátom le fogja verni a derekamat ezért a pontszámért, ha-ha! De ez a fajta teátrális rockzene sokkal inkább bejön számomra, ha közben Ronnie Radke énekel. Igaz, a Falling in Reverse zenéjében azért jóval súlyosabb dolgok is felbukkannak.”
– Zubor Oly 6

„Rágógumi-dallamokkal ellátott, súlytalan, liny-langy tinizene. Tipikus 21. századi tömegics. Nem kérem.”
– Milán Péter 4

SIMONE SIMONS

VERMILLION

KIADÓ: NUCLEAR BLAST

ÍRTA: GYURICZA FERENC

ÉRTÉKELÉS: ★★★★★★★★

Sok értelmét nem látom annak, hogy egy zenekari tag – legyen énekes vagy hangszeres – olyan szólóalbumot készítsen, ami a zenei világát tekintve kevésbé tér ez a „fő munkaadójától” megismerttől, megszokottól. Ezért általában szkepszissel is fogadom ezeknek a kísérleteknek a hírért, s ezt a tartózkodó álláspontot fenn is tartom a végeredmény megismeréséig. Az Epica énekesnőjeként ismert Simone Simons szólóalbumával kapcsolatos bejelentésre is csak azért kaptam fel a fejemet, mert abban szerepelt Arjen Lucassen, mint zeneszerző neve, márpedig az egykori Vengeance gitárosra nemcsak az Ayreon és egyéb projektjei miatt érdemes odafigyelni, de azért is, mert markáns zeneszerzői attitűdje ez idáig mindenhol teret nyert magának, akármilyen is nyúlt.

Simone azóta több helyütt is lenyilatkozta már, hogy hosszú ideje tervezte ennek az albumnak az elkészítését, és sokat dolgozott rajta. A Vermillion egy progresszív rock elemeket is bőven felvonultató szimfonikus metal album lett, azzal az operás énekstílussal, ami többek közt az Epica sajátja is. Hogy mégsem egy újabb Epica album született Simone neve alatt, az egyértelműen Lucassen érdeme. Arra vonatkozóan nincs egyértelmű információ, hogy ki kezdeményezte ketten közül ezt a közös munkát, ám tény, hogy az album inkább áll közelebb a hórihorgas holland mágus munkásságához, mint a vele már korábban (lásd: egyes Ayreon albumok, illetve azok élő bemutatói) is együtt dolgozó énekesnőéhez. A Vermillion dalainak felépítése, hangszerelése, varázslatos dallamai, elbűvölően szép,

finom melódiái, finom díszítései számos esetben éppen az Ayreont, ambient megoldásai pedig olykor a szintén Lucassen nevével fémjelzett Ambeont idézik, de arra a The Gentle Storm projektre is emlékeztetnek, amely ugyancsak Lucassen életművének része, s amelyben egy másik holland énekesnő, Anneke van Giersbergen volt Arjen partnere. A keleties dallamvilág, amely már rögtön a nyitódalban felbukkan, szintén ott volt a The Gentle Storm eszköztárában, de vannak más párhuzamok is. Hallgasd meg az In Live We Trust című dalt, vagy akár az albumot záró, visszafogottan elegáns, cselővel és zongorával is kísért Dark Night of the Soult, szinte biztos, hogy az énekdallamai mögül kihallod majd Anneke elbűvölően szép hangját.

A Vermillion egy progresszív rock elemeket is felvonultató szimfonikus metal album, aminek atmoszférája néha filmzenés hangulatot is kelt, de ez sem meglepő, számos ilyen projekt van már a kortárs rockzenei színtéren, elég csak arra a Kamelotra utalni, ami szintén ott található az énekesnő portfólióján. Simone énekesként hibátlan munkát végzett, képzett hangja, fantasztikus előadói teljesítménye előnyére vált az albumnak, bár abban is van valami, hogy azért összességében kissé modoros, negédes hatást gyakorol a hallójáratokra. Éppen ezért esik jól az Alissa White-Gluz szerepeltetése, akinek durva éneke olyan kontrasztot ad, ami rögtön kirobant ebből a világból, de ugyanezt teszi az albumon szintén közreműködő Mark Jansen harsh éneke is a The Core című dalban, igaz, ez a megoldás az Epica albumokról is jól ismert.

„A dalokat a Lucassen - Linstruth szerzőpáros jegyzi, és én azt gondoltam, hogy olyasmiről lesz az album, mint a Guilt Machine egyfajta kiterjesztése, de ezzel alaposan mellélőttem, inkább a Star One bizonyos dolgait idézi, amikor idéz valamit. Változatos, gazdagon hangszerelt, korszerű megszólalású, súlyos hangvételű, ugyanakkor teátrális, művészi anyag.”

– Kánya Ferenc 9

„Gyakorlatilag egy Ayreon lemez, csak ezúttal mindent Simone énekel. Lucassen- és Epica fanoknak kötelező!”

– Kiss Gábor 9

„A szimfo metal távrolról sem a szívem csücske, de az Epica és Simone alkotott jópár kedveset számomra a múltban. Lucassen zenéjével pedig nem lehetett mellé lőni.”

– Gáti Viktor 8

„Néhol olyan grandiózus, mintha az opera metalt a Therion felől közelítené meg, de azért vannak könnyen megjegyezhető dallamok, ahogy kimondottan finom részek is. Nem érzem fölöslegesnek ezt az anyagot.”

– Uzseka Norbert 7

„Csodálatos hang, kiváló hangszerelés és megszólalás, változatos dalok. Elmondható, hogy jó munkát végzett a Simone Simons-Arjen Lucassen páros. Hogy akkor mégis, mi a probléma? Nos, a hiba egyedül bennem keresendő. Mostanában nem vagyok ráállva, ráhangolódva az ilyen nagyívű, női énekes, szimfonikus dolgokra.”

– Zúbor Oly 7

„Bomlaszt és bomlaszt és bomlaszt... Annak idején a Nightwish által elindított hullám sokadik felcsapódása. Nem állítom, hogy néha nem szép az ének, de túl sok a szirup, a cukormáz, a zselatin.”

– Milán Péter 6

„Csalódott Nightwish rajongóknak biztosan tökéletes ez a szirupos, giccses kliséhalmaz, aminek vannak ugyan jó pillanatai, de amikor véget ér, nehéz lesz felidézni belőle bármit is.”

– Szénégető Richárd 6

„Ha valamit nem szeretek, akkor ez az operás, nagyon modoros, magát éterinek, finomkodóan előkelőnek, ugyanakkor monumentálisnak beállító, de valójában csak rendkívül erőletett, mindenféle húzást és természetességet nélkülöző metal az. A hideg kiráz tőle.”

– Cselőtei László 5

WINTERFYLLETH

THE IMPERIOUS HORIZON

KIADÓ: CANDLELIGHT RECORDS

ÍRTA: MILÁN PÉTER

ÉRTÉKELÉS: ★★★★★★★★

A Chris Naughton gitáros/énekes vezette, Manchesterben alakult Winterfylleth a 21. századi black metal jellegzetes alakja. Pontosabban a black metal sok ága közül az egyiknek a, mondhatjuk, vezető egyénisége. Könnyű lenne kijelenteni, hogy ha nem létezne a skandináv epikus vonal, akkor a Winterfylleth sem jött volna soha létre, de ez a csapat szorgos munkával, lemezek során át bizonyította elkötelezettségét és a műfaj iránti érzékét. Mindjárt a megalakulást követő évben, vagyis 2008-ban kijött a *The Ghost Of Heritage* debütalbum, s azóta kvázi megállíthatatlanok. Értve ez alatt azt, hogy korábban ugyan menetrendszerűen, minden második évben kiadtak egy albumot, s ugyan a *The Reckoning Dawn* óta bő négy év telt el, a zenekar eközben sem volt inaktív.

A Winterfylleth „titka” abban rejlik, hogy a skandináv black metal néhány vonását mintegy kiemelték a zsánereből, nyilván azon aspektusait, amelyek hozzájuk a legközelebb álltak, és ezt kezdték ütni, kovácsolni, továbbvinni, alakítani, kisebb módosításokkal ellátni, hogy a végeredményen rajta legyen a saját kreativitásuk bélyege. Voltaképpen a debütalbum óta ezt a módszert követik, s ugyan az egyes lemezek között nincsenek óriási különbségek, minden albumon hallhatunk néhány olyan részletet, ami nagyon élvezetessé teszi a zene hallgatását. Ezek a tényezők magukban a dalokban keresendők, ezen belül is a dramatikumban, az epikus black metal-sodrás Winterfylleth-féle előadásában, a vad dobok mögött meghúzódó elementaritásban és így tovább.

A Winterfylleth epikus black metalja kapcsán feltétlenül ki kell emelni, hogy Naughton, valamint mindenkori társgitárosa (Russel Dobson az új játékos, aki Dan Cappel váltotta fel) egyes tételeket nagyon jó témákkal lát el. A *The*

Reckoning Dawn is tartalmazott néhány gyilkos szerzeményt, és a *The Imperious Horizon* sem szenved hiányt erős gitárémakból szőtt monumentális opuszokban. A csúcspont az Alan Nemtheanga vendégszereplésével készült tizenegy perces *In Silent Grace*, amelynek van egy bónuszverziója is végig Alan énekével. Ez egy lassú, súlyos északi BM-eposz, ahol a basszusgitárnak is jelentős szerep jut – plusz hallunk billentyűs színezékeket is.

A black metal sokrétűségét bizonyítja, hogy bár a Winterfylleth teljes mértékben él a műfaj eszköztárával, maga a zene nem ledorongolóan sötét, nem gonosz, nem nyomasztó, éppen ellenkezőleg: felemelő, szárnyaló, ünnepélyes, és drámaiságában is magával ragadó. Mindez nem véletlen, hiszen a zene az alkotók bensőjét tükrözi, és ha a hangulatot negatívan befolyásolja is a világban kavargó megannyi örület és beteg propagandaforgatás, erőltetett deviancia, az erőt magukból merítik és az ősök lefektetett fundamentumából. Naughton hangja marad olyan, mint volt: dühödtt, bőszt BM-acsargás, talán még erőteljesebb, mint korábban.

Az angolok szeretik a feldolgozásokat, az előző lemezekon volt *Enslaved*, *Ulver*, és most a Császár következik: az *Emperor The Majesty Of The Night Sky* klasszikusát adják elő a lemez másik bónuszfelvételeként, mely gigaeposszal minden bizonnyal nem volt nehéz egy hullámhosszra kerülniük. A lemezborítón ismét egy szép tájkép látható, ezúttal egy havas hegylánc, amit a pusztító hőségekben már nézni is jó volt.

A Winterfylleth olykor beleesik abba a hibába, hogy túlságosan feldagasztja a lemezek hosszát és néha most is ezt érzem. Hezitáltam a pontszámom, de végül nyolcasban egyeztem ki. A színvonal most is magas, a hangulat erős, a zene magával ragadó.

„Az a masszív homogenizálódó black metal, amiből kevésbé értőülnek nehéz bármi értelmezhetőt kivenni. Ugyanakkor, ha a mögéhallunk a soundnak, azaz minden idegszálunkkal koncentráva megpróbáljuk meghallani a zenét a zaj mögött, akkor kapunk valami jót.”
– **Cselötei László 8**

„Hangulatos anyag, de a kiismeréséhez nem elég néhány végighallgatás (és annyi alapján kissé masszának érzem).”
– **Uzseka Norbert 8**

„Úgy tűnik, a Covid rengeteg elkészült és még készülöben lévő albumra alaposan rányomta a bélyegét. A Winterfylleth azon zenekarok közé tartozik, amelyek már-már tökéletesen tudják felidézni a járványos és az azt követő időszak sötét, baljós hangulatát.”
– **Zubor Olly 8**

„Rendre próbálok barátkozni a modern angolszász BM hordákkal, ám a siker legtöbbször elmarad. Ez nekem most is túl homogén és modoros, még ha az atmoszféra erős is.”
– **Gáti Viktor 6**

„Az előzetesek után azt gondoltam, hogy a történelmi szakos Winterfylleth zeneileg most sem tesz sokat a műfajhoz. Lírai értelemben annál inkább, de azért írnak csak hosszú dalokat, hogy belefejtjen a 6-8 strófa? Az én ízlésemnek több kellene az olyan tömör, zsigeri darabokból, mint a norvég mintájú *To the Edge of Tyranny*. A *The Majesty of the Nightsky* feldolgozása szép emléket állít Insahn zsenijének. Az uralkodói horizontot ez fűrkészi igazán, minden más köznépi sokbeszédnek sokazalja.”
– **Kánya Ferenc 6**

„Szinte végig gyászos, fagyos érzület uralja Winterfylleth új albumát, amit helyenként old csak epikus részekkel a brit black metal színtér markáns formációja. Ezek az ellenpontozások jól sikerültek, a 10:59 perces *In Silent Grace* bevezetője kifejezetten hangulatos, de egyben befogadva az album teljes, bónuszdalokkal együtt egy és negyed órát kitevő játékidéjét, mégis inkább annak monotonására tudok visszaemlékezni. Ezen a többszöri meghallgatás sem segített.”
– **Gyuricza Ferenc 5**

„Hát, ez nekem most nagyon nem működik. Akartam szeretni, hallom is, hogy nem rossz, de valahogy nem tud megfogni.”
– **Szénégető Richárd 5**

„Az intró nem volt rossz, de utána számomra ez csak egybefüggő massa.”
– **Kiss Gábor 4**

GOD DETHRONED

THE JUDAS PARADOX

KIADÓ: REIGNING PHOENIX

ÍRTA: KÁNYA FERENC

ÉRTÉKELÉS: ★★★★★★★★

Az idő kegyetlen és kétségbejítő múlására mutat rá a tény, hogy az a nemrég történt eseménysor, amiben Henri Sattler, a holland death metal ikon God Dethroned gitáros-frontember-főnöke bejelentette a banda utolsó évét, amelyhez a 70.000 Tons Of Metal úszófesztiválon adták a Grand Finale-t egy telt fedélzetes bulival... nos, az 12 éve, '12-ben volt. Nem hiszem, hogy ennek bármi köze lehetett a 2012-re jósolt – aztán érdeklődés hiányában elmaradt – Apokalipszishez, viszont két évvel később egy hasonló rendezvénnyel reanimálták a bandát, ami azóta is aktív és idén, Krisztusi korba lépve meg is jelenteti a 12. albumát.

A visszatérés, azaz a Harmadik Eljövétel egy újult erejű és igen markáns változáson átment bandát hozott. A '17-es The World Ablaze líráilag ott folytatta, ahol a Under the Sign of the Iron Cross abbahagyta: ez a Passiondale albummal elkezdett első világháborús trilógia záró darabja. Zeneileg szignifikáns változásnak lehettünk fültanúi, a korábbi éra végére jellemző sötét, porlepte black metalos hangzást felváltotta egy tisztább, frissebb, északi jellegű megszólalás (Dan Swanö munkája), ezzel együtt a muzsika melodikusabbá vált, a banda leginkább svéd eredetű black metal hatásai, a sötét, atmoszférikus dallamok szépen belesimultak a svédvel valahol rokon, intenzív és brutális holland death metal súlyosságába és technikájába.

Ez az elegy az 2020-as Illuminatiban tovább ért, ezzel a csapat el is fordult egy időre a háborús témáktól és olyan topikokban mélyült el, mint a vallás sötét oldala és a hatalommal való összefonódása a történelem során. Míg ez a lemez egy laza, csapongó koncepció köré épült, addig a The Judas Paradox egy egyenes vonalú sztori. A nyitányban bemutatkozik a főszereplő, a címadó rögtön felvet egy alternatív alaptézist, és egy jól ismert újszövetségi történetet innen más szemszögből látunk. Mi van, ha Júdás nem

is volt bűnös, nem árulta el Jézust kapzsiságból, senkitől nem kapott semmilyen fizetséget, így nem is volt miért bűnbánatot gyakorolnia, legalábbis ezek miatt nem, viszont bűnbakká tették és öngyilkosságba hajszolták? És mi van, ha Jézus – aki előre látta sorsát és szabad akaratából választotta a halált – tudott az egészeztől, de nem tett ellene semmit, tehát effektíve asszisztált a hatalomnak? Akkor ki melyik oldalon áll? Jó alap akár egy filmhez is! A dalszövegek Júdás kissé homályos, zavaros, de határozott gondolataival viszik tovább a történetet, fókuszban az „eredeti”, sztori, csak másik a kamera. Érzésem szerint csak a záró War Machine offos ezen a vonalon.

A zenét tekintve a tempós, gonoszul megszólaló Rat Kingdom, a szólómunkának igen tágas teret engedő atmoszférikus, katartikus The Hanged Man, az epikus heavy metalos dallamokra és tremolós klasszikus black metal témákra épülő Asmodeus (az anyag legrégebben ismert nótája, '22-es kislemezzel), a meghatározó Marduk- meg Dark Funeral-féle gonosz svartmetallt némi '90-es évek végéről érkező Paradise Lost-hangulattal felütő Hubris Anorexia, a modernebb zenei részeket felvonultató, bevezetőjében inkább blackened death, a középrész után pedig inkább dallamos death metalos Hailing Death és a drámai kulmináció: a számos témát váltó, brit doom-death ízt szintén hordozó Broken Bloodlines jelentik az anyag legerősebb tételeit. De úgy érzem, hogy elég erős az egység, minden dal szükséges, hogy teljes legyen ez a zenei-műltbeli-képzeletbeli-mitikus utazás.

Igazi és igazán jó God Dethroned-album, a banda harmadik korszakának egyértelműen legjobb alkotása, bár nagyot kellett mennie a World Ablaze-zel és az Illuminativ szemből. Kevéssel marad csak el a tíztől, és lehet, ha többet hallgattam volna, több lenne...

„A srácok emlegették a lemez kapcsán Dave Murrayt és Jeff Hammemant is, de azért ez továbbra is egy ízig-vérig death metal album. Jól hallhatóan a hollandok sem voltak hajlandók kompromisszumokat kötni, habár egy-két érdekes elemet, színezéket így is sikerült felvonultatniuk.”
– Zúbor Oly 8

„Mint mindig, egy kis melódia a gitárokból, egy kis black metal, egy kis ének-dallam-kezdemény (Hypocrisy-utánérzés), de a néhány jobb részleten kívül nincsenek nagyon nagy témák.”
– Milán Péter 7

„Bivaly sound, jó dalok, de nem tudtam most úgy igazán ráhangolódni.”
– Szénégető Richárd 7

„Tudom, hogy direkt van, de számomra furcsán szól az album. Zörög, mint egy szenesvödör. Respekt, hogy igyekeztek dallamos gitártémákkal ellensúlyozni a totál egy hangon hörgést/károagást. Az ilyen zene nekem sohasem okozott örömet és ez most sincs másképp.”
– Cselőtei László 6

„Óriási alapvetéseket szállított le a banda korábban, de egy ideje - számomra legálábbis - elmúlt a varázs.”
– Gáti Viktor 6

„Azt hiszem, az ilyen lemezekre szoktuk azt mondani, hogy megbízható iparosmunka. Műfajában messze nem kiemelkedő, de egyáltalán nem rossz.”
– Kiss Gábor 6

„Nem tesz hozzá semmit az adott keretekhez, sablonos, de hallgatható black/death metal anyag.”
– Uzseka Norbert 6

„Totál unalomba fulladó, megfeketedett death-metal. Egykor kedveltem őket, így még hatványozottabban sajnálom, hogy ide jutottak. Egy-két dalt, és (azokban) a gitárosok által eljátszott néhány fogós dallamot leszámítva rettenetesen erőteljettnek tűnik, hallgatni is fájrázó.”
– Gyuricza Ferenc 4

SOKKOLÓ EXTRA

DEEP PURPLE

=1

KIADÓ: EARMUSIC
ÍRTA: SCHMIDT PÉTER / 9

Szegény Steve Morse sokak szemében még 30 évnyi szolgálat után is „új fiú” volt a Purple fedélzetén – elképzelni sem tudom, a többieknél szó szerint egy generációval fiatalabb új gitáros, Simon McBride leigazoláshoz mit szólnak a zenekar ezüstös halántékú ősrangjói. Erdemes pedig adni neki – és az új lemeznek – egy esélyt, mert akik esetleg Morse játékát és soundját túl modernnek és/vagy sterilnek tartották, azok örömmel üdvözölhetik Simon vastkosabb hangzású, nyersebb és ösztönösebb gitározását. Jómagam mondjuk nagyon csipem a Morse-féle Purple-t, és magát az arcot is, de tény, hogy Simon megjelenése egyfajta friss lendületet adott a gépezetnek. Röggtől le kell azonban szögeznem: ő sem Blackmore-klón, a klasszikus zenei ihlettség például hiányzik a játékból, inkább zajosabb és itt-ott bluesosabb húrokat penget. Erősen örülök, hogy producerként továbbra is Bob Ezrin ügyködött az öregfiúk mellett – a vele készült utóbbi lemezek friss, levegős, jól áttekinthető megszólalását én nagyon szeretem, és e téren ezúttal is teljes az elégedettségem.

A provokativan minimalista lemezbortó és a rákarcolt talányos albumcím mögött 13 dal sorakozik fel 52 percben, zenei szempontból egészen változatos spektrumot bejárva. Vérébeli Purple-hard rock érkezik a Sharp Shooter, a Portable Door és a tempós Now You're Talkin' képében; érzelmes, ám nem csöpögős líra az If I Were You meg az I'll Catch You; atipikusabb refrénnel meg fasza feleletgős szólózással jön a Lazy Sod – ezek mind remek szerzemények, amikhez érdemes odafigyelősen többször is visszatérni. A csúcspont azonban számomra a záró, kalandozós Bleeding Obvious, ami szinte már nettó progrock – és baromi klassz! Gillan ugyan már jó ideje visszafogottabban hozza magát, de ahogy énekel, az még mindig roppant stílusos (és valahol vagányul csibészes is). Don Airey karakteres billentyűzése pedig hangsúlyosan mutat vissza a korai klasszikusok irányába. Mindezt a Glover/Paice ritmusszekció vibráló játéka támasztja alá, különösebb hivalkodás nélkül, de igen izlésesen. Fél évszázaddal az utólréhetetlen aranykort követően is konstans minőségét hozt tehát a Deep Purple – bizony, így kell szépen és méltósággal, fiatalosan megöregedni. Tisztelem töretlen.

KOLDBRANN Ingen Skånsel

KIADÓ: DARK ESSENCE
ÍRTA: MILÁN PÉTER / 7

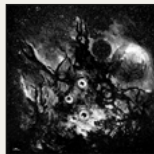
A Koldbrann az ortodox norvég hangzást képviseli, de kb. egy évtizeddel később indultak, mint azok a bandák, amelyek nagyvá tették a black metalt. 2001-ben, Drammenben alakult a Koldbrann, mégpedig éppen azért, hogy az időközben kacskaringós utakra „tévedt” black metalnak megmutassa az eredeti ösvényt. Ezt a célt szolgálta a demó és a 2003-as Nekrotisk Inkvisition debütalbum. Emlékszem, egy kis csepeli klubban (a szintén norvég Grenjar társaságában) vendégeskedett nálunk a Koldbrann, s igazából az eltelt évtizedek múltán sem lett belőlük sokkal ismertebb név. Ebben a meglehetősen

hektikus pályafutásnak, a ritka lemezkiadásnak biztosan nagy szerepe van. 2006-ban jelent meg a Moribund, 2013-ban a Vertigo és ismét több mint tíz év kellett az újabb album tető alá hozatalához. A Dark Essence-nél jött ki az Ingen Skånsel.

A 46 perces anyag akár 30 évvel ezelőtt, 1994-ben is megjelenhetett volna, mind a hangzást, mind a zenét illetően. A Koldbrann olyan norvég bandákkal fut együtt, mint a Taake, a korai Dødheimgard, a Tsjuder, a korai Darkthrone, vagy a Gorgoroth. Valamennyi csapat – plusz egy egész sor további formáció – kialakította a maga stílusát, azonban volt egy rendkívül nyers hangzás, és egy olyan sajátos milió, ami összefogta a skandinávországból származó hordákat. A Koldbrann misziója, hogy átmentse a 21. századra ezt a hangzásvilágot.

Valójában semmit sem kívánnak hozzátenni az ismert jegyekhez, ismérvekhez. Mannevond énekes/gitáros/bőgős nem úgy használja a hangját, mint a legtöbb mai black metal-frontember, hanem ebben is a '90-es évek norvég irányvonalát tekintni mérvadónak. Éles, száraz kerregés ez, tökéletesen illik a hasonlóan érdes, nyers hangzású zenéhez. A keverés során szerencsére a basszusgitárt is kellően kihozták, ami a gitárokkal együtt garantálja a nordikus, olykor kaotikusnak tűnő, ám hangulatos forrongást.

A tipikus megoldások között – szintén a régi vonalhoz igazodva – egy-egy old-school thrash-téma is felbukkan, mint a Forstanden Seiler Sin Egen Sjø dalban hallhatjuk. Az Ingen Skånsel nem pusztán zene, hanem állásfoglalás a Koldbrann részéről: egy világ újraalkotása, megidézése.

GUTVOID Breathing Obelisk

KIADÓ: BLOOD HARVEST
ÍRTA: MILÁN PÉTER / 8

A death metalnak szerencsére nemcsak old-school vonulata van, mely bandák nem csekély része a régi nagyok témáiból él, és nem nagyon fárasztja magát azzal, hogy valamit hozzátegyen a klasszikusokhoz, hanem létezik egy progresszív ér is, amelyhez olyan csapatok tartoznak, mint a 2019-ben alakult kanadai Gutvoid. Kiseb kiadványok után 2022-ben adták ki a Durance Of Lightless Horizons debütalbumot, s az anyaggal biztos megismerkedtek azok, akik a death metalt annak kreatívabb mivoltában favorizálják.

Breathing Obelisk címmel a minap jelent meg egy új EP, s a kvartett szövi tovább a tekervényes death metal szálait. Ezeket a szálakat mindazonáltal úgy gabalyítják, hogy ne gubancolódjanak nagyon össze, és ki lehessen venni, mi is történik éppen az adott dalrészletben. Valahol ez lenne a progresszivitás egyik definíciója: hogy alkotni valami értékeset, hogy az ne váljon öncélúvá, meddő laboratóriumi hangkísérletezéssé. Miközben a Gutvoid tagsága hallhatóan csúri-csavarja a hangokat a számokban, a riffelést harmóniak tűzdelik, a tördelések, váltások, olykor szürreális hangulatok ellenére az intenzitás, a tekervényes gitárjáték és a hörgés jelzi, hogy a death metal határait nem szeretnék átlépni. Inkább pár lépéssel kiejtett helyezni a határkövet.

Az elmondottak alapján, és persze az EP hallatán azt mondhatjuk, hogy ugyan a zenekar tagjai szeretnek cifrázni, játszani a témákkal, díszítéssel, azonban a számok zömében – pl. When The Living Dome Opens – fellehetünk olyan dallamokat, amelyek támpontként szolgálnak az adott szerzemény látképét illetően. Ismerjük a régi death bandákat, amelyek a progresszivitás

vizeire léptek, nem sorolom fel ezeket tízezrekre, s a Gutvoid becsületére válik, hogy viszik tovább a fonalt, ami a saját műhelyükben immáron a saját fonalukként egyszál. Aki kedveli az olyan zenekarokat, mint a Blood Incantation (a kiváló új album nemsokára megjelenik), a Tomb Mold, vagy a Chthe'list, az a Gutvoid anyagait is nyugodtan fogyaszthatja.

GRAVA The Great White Nothing

KIADÓ: AESTHETIC DEATH
ÍRTA: MILÁN PÉTER / 9

Mondhatjuk, hogy a koppenhágai Grava az ismeretlenségből bukkant fel, legalábbis a Weight Of A God című 2022-es debütalbumot megelőzően semmit sem hallottam a csapatról. Időközben kiderült, hogy a trió két tagja a Whelm sorait erősítette, mely csapatnak ismerem az Aesthetic Death által újra megjelentetett A Gaze Blank And Pitiless As The Sun albumát. A Weight Of A God 28 perces anyagát sokszor meghallgattam, ritkán tapasztalhatóan erős bemutatkozással indítottak a dánok. A Grava zenéjének kiindulópontja a sludge metal, de ezt át és átszövik a black metalos megoldások, ahogyan a hardcore is fontos eleme a zenének. Súlyos, ledorongoló mű a Weight Of A God, de van benne változatosság, zeneiség. Ebbe az irányba haladt tovább a Grava.

The Great White Nothing névre hallgat a szeptember végén megjelenő második album, s mind a cím, mind a szép, hatásos lemezbortó a tragikus véget ért Franklin-expedíciónak állít emléket. Több dal is erről a témáról szól, összességében pedig a halállal való szembenézést taglalják a haladókló szemzőgéből. A zene ugyanannyira vidám és derűs, mint a szövegvilág, s örömmel tölt el, hogy a két évvel ezelőtti erős kezdés után hasonló nivójú folytatást hallhatunk a triótól, mi több, több szempontból is fejlődés tapasztalható.

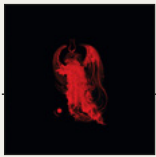
Miként a promó-szöveg is kitér rá, a sludge műfajra nem jellemzők a rövid számok, azonban a Grava legénysége 3 perc körüli tételekben is nagy mélységeket képes feltárni, komplett zenei tájképeket felfesteni, márpedig ez azt jelzi, hogy dalszerzés terén kiemelkedő képességekkel bírnak a dánok. Erdemes többször nekifutni az albumnak, ugyanis ezúttal a debütnél is változatosabb, zeneileg merészebb anyag született. A masszív, ultrasúlyos gitárok, a sludge-dzsal összefonódó black metalos hangfolyamok közepette nagy játék zajlik. Atli Brix Kamban gitáros/énekes remek témákat játszik a Breaker végén, a The Fall a metal-mennydörgések végeztével dark ambient-téttel alakul, a Mangled pedig egy melankolikus sludge-súly – szintén nagyon jól megírt és előadott darab.

Az album hangzása organikusabb nem is lehetne: Kamban gitárja mellett csaknem ugyanolyan erővel szólalnak meg Niels Asger Svensson basszusrobajlásai, melyek Casper Axilgård légkalapács-csapásaival együtt olyan hangképet eredményeznek, ami arányos, súlyos, szinte pulzál, lélegzik. Egyébként a stúdiómunkában ugyanazok segítettek a zenekar, mint a Weight Of A God lemeznél. Troels Damgaard Holm volt a producer, a maszterizálást pedig Brad Boatright végezte az Audiosiege-ben. Vajt metalfülnek kedves produkció.

Minden dalt kiemelhetnék, valamilyen ötlet, nüansz, érdekes megoldás okán mindegyik megérdemelné, hogy megemlítsük, legyen szó a Ceasefire apokaliptiszis-post-tételéről, vagy az epikus zárókompozícióról, a Hinterlands monoliti-

kus végítélet-doom-opuszáról. Kamban teli torokból üvölt, s a vaskos, roppant súlyú zenével együtt egészen fenomenális az összkép. Nehéz, világvégi, mégis van benne zeneiség és transzparencia. A dalszerkezeteket illetően érdemes megjegyezni, hogy a szellősebb részek, ambient-szekciók azt szolgálják, hogy a súlyossággal együtt is kellő érzékletességgel jelenjenek meg a szerzeményekben a magasságok és mélységek.

Kiváló album a The Great White Nothing, gratulációm tolmácsolom a zenekar felé.

DEATHLESS VOID The Voluptuous Fire Of Sin

KIADÓ: IRON BONEHEAD
ÍRTA: MILÁN PÉTER / 8

A holland black metal-szintér nagyon gazdag, számos régió szállítja az értékes csapatokat, s a Deathless Void is ezt a hírnevet fogja örökölni, még ha a csapatnak nincsenek is ilyen tervei. Pár perc elég a The Voluptuous Fire Of Sin albumból (2022-ben készült egy demó), hogy halljuk: ez a galéri nem az atmoszferikus oldaláról közelíti meg a black metalt. Már csak azért sem, mert az album kimondottan agresszív, támadó jellegű anyagát a death metal töménysége nehezíti.

A trió lemeze kaotikus, súlyos, rendkívül sötét hangulatú, sokszor szinte az elnyelésével fenyeget, olyan tömény és gyúri maga alá a hallgatót. Már-már egyik-másik kanadai black/death-határtárgító alakulat jut eszembe a Deathless Void kíméletlen zenéje hallatán, mi több, helyenként a war metalt is súrolja az anyag, ám nem mondhatjuk, hogy nincs kontroll alatt a játék és a pusztító lendület. A hideg zenei víziókat többféleképpen is prezentálja a trió. A sok kaotikus örület közepette Iside címmel egy rövid betéttel hallhatunk vadulásméntesen, női énekkel – akár horror-filmzene is lehetne.

Klisis kifejezéssel élve azt mondhatnám, hogy a Deathless Void albuma „gonosz”, mindenesetre tény, hogy a zene mindvégig baljós hangulatú – halld a Crossing The Threshold dalt. A blackes, kénköves ének, a pokoli rémvelődiák, a zajos, súlyos hangzás, a masszív dobolás, a dalszerkezetek gondoskodnak róla, hogy a hollandokat a legkomolyabb black/death-hordák közé emeljék.

ULCERATE Cutting The Throat Of God

KIADÓ: DEBEMUR MORTI
ÍRTA: MILÁN PÉTER / 9

Az Of Fracture And Failure című 2007-es debütalbum óta komoly elismerés övezi az új-zélandi Ulcerate trióját. Nem csoda, hiszen a zenekar azok közé a 21. századi formációk közé tartozik, amelyek új alapokra helyezték az extrém zenét. És így van: nem pusztán gyorsabbak, komplexebbek, durvábbak sokanál, hanem a metal egészét mint olyat értelmezték át. Mintha fűkre szedték volna a korábbi évtizedek death metalját, és újra összerakták volna, de oly módon, hogy rá sem lehet ismerni arra, amilyen előzőleg volt. Az Ulcerate-nek semmi köze nincs a Morbid Angelhez, a Death-hez, vagy a Suffocation-höz, ugyanis, amit az új-zélandiak lemezek sora óta bemutatnak, az önálló műfajnak és hangzásvilágnak tekinthető.

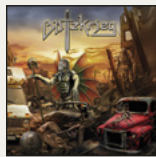
Lehetne mondani, hogy disszonáns, atonális témákat preferáló bandák százszámra működnek mindenfelé, azonban az Ulcerate mind a színvonalat, mind az egyedi megszólalást illetően kiemelkedik a mezőny teljességéből. Pályájuk közepe táján egészen mélyre ástak le maguk által teremtett kaotikus világukba, ebben az időszakban volt a legnehezebb megközelíteni az Ulcerate-et, s noha a kommercialitáshoz továbbra

sincs közük, a 2020-as Stare Into Death And Be Still néhány könnyebben kiismerhető témát is felvonultatott. A barasztó címmel rendelkező Cutting The Throat Of God ezt az utat folytatja.

Azt hiszem, még ha az Ulcerate a jövőben – erős eufemizmussal fogalmazva – itovábbra is gy halad a „dallamosodás” felé, még tíz lemez múlva is rettentően súlyos lesz. Olyan szinten extrém és határtárgító, amit a csapat előad. Újfenntémák sokaságából építkeznek, ám szellősenek tetsző részekkel is találkozhatunk. Disszonáns támadásokat indít Michael Hoggard gitáros, azonban helyenként – meglepő módon – pár másodperc erejéig „konkrétább” riffek is igyekeznek megmutatni magukat a vad hangorkán közepette. Ilyen pl. a The Dawn Is Hollow. Emellett a disszonáns hangfűzéseket is valamivel könnyebben felfogható módon rendezte sorokba a trió (Further Opening The Wounds), és ugyan Jamie Saint Merat hosszabban tart ki egy-egy tempót, játéka továbbra sem ajánlatos tanulmányozásra kezdő dobosok számára.

Paul Kelland basszusgitáros/ frontember mély hörgése a régi, ez is védjegy, s ugyan a bőgőt sokszor eltemeti a gitár, néha megmutatkozik a hangszer összetartó, hangzástömörítő szerepe. A vadság zenei megnyilatkozásai mellett néha lágyabb húrokat is megpendítenek az új-zélandiak, pl. a Transfiguration In And Out Of Worlds, szépen, alulról építkezve halad és válik egyre összetettebbé, de mindvégig ki lehet venni, mi történik – ha kell is hozzá fül, tapasztalat és a leg-súlyosabb hangzások iránti nyitottság.

Egy-egy Ulcerate-albumra aligha lehetne azt mondani, hogy kiismerem, e zenekar esetében erre a pontra talán soha nem is lehet eljutni, azonban a trió jelensége a műfajban. Főként abban a vonatkozásban, hogy a death metalt úgy tekintik kísérleti terepnek, hogy egyre érettebben, professzionálisabban fogalmazzanak. Lenyűgöző, amit alkotnak.

BLITZKRIEG Blitzkrieg

KIADÓ: MIGHTY MUSIC
ÍRTA: KÁNYA FERENC / 10

A napokban jelent meg a brit metal legenda Satan Songs in Crimson című új albuma és alig egy héttel előtte jött ki a Satan frontember, Brian Ross saját bandájának legfrissebb lemeze is. Micsoda tempó 70 környékén! Azt olvastam egy friss Ross interjúban, hogy ez nem tervezett dolog volt, sőt, inkább egy olyan konstelláció, amit mindkét banda elkerült volna, de a Satan kiadója, a Metal Blade nem igazán foglalkozott azzal, hogy nem csak a Blitzkrieg, de a Satan számára is problémás lehet emiatt a booking.

A dolog másik fele viszont az, hogy a Blitzkrieg saját magáról elnevezett tizedik stúdióalbumának terv szerint 2020-ban, szerződés szerint pedig legkésőbb tavaly novemberig meg kellett volna jelennie. A Mighty is többször befonta már a haját, mert előbb tagcsereik, aztán meg a Covid miatt állt meg a folyamat. Amikor hozzá kellett volna látni a lemezanyag megírásához, épp nem volt sem bőgőse, sem szológítárosa a csapatnak. A Judge Not! albumon játszó Huw Holding mondjuk olyan rövid ideig volt tagja a bandának, hogy talán Rossék sem jegyezték meg a nevét, a primás Ken Johnson viszont 17 év után szállt ki. Négyhúrossal 2019-ben érkezett egy fiatal, komolyabb előzmények nélküli muzikus, Liam Ferguson, a szológítáros pedig Nick Jennison lett, aki szintén nem játszott még nevesebb zenekarban, viszont nagyon tehetséges gitáros és énekes, emellett gitártanárra, a Guitar Interactive magazin szakírója és producer. Amikor teljes lett a csapat, beütött a Covid, lezárták a világot, Ross pedig nem akart Teams értekezleteken dalokat írni, így várták a felszabadulást. '21 nyaratól már lehetett mocorogni, ekkor meg

elsődlegesen a Blitzkrieg portfólió elsajátítására és a közös próbákra kellett koncentrálnia mindenkinek, dalszerzésről csak ezután lehetett szó. Aztán, hogy mivel ment el a további idő, a bánat se tudja, pedig stúdió és stúdiószakember is rendelkezésre állt.

De lényeg a lényeg, kijött az új lemez. Már a kislemezekből lehetett tudni, hogy nem szórallat guri-gázik a felfrissült csapat. Harapós heavy metal tételek, korszerű hangzás. Különösen a Dragon's Eye tűnik nagyon jól átgondoltnak. Mitől jó egy heavy metal dal? Erőteljes gitárok, dinamikus dob - pipa. Technikai virtuozitás - pipa. Karizmatikus ének - pipa. Érzelmi mélység - pipa. Rengetegszer megállítottam a dalt és dúdoltam tovább, annyira nyugtalanítóan benne volt a tudatalattimban egy énekdallam és egy harmónia. Végül rájöttem, hogy számos hasonlóság (nem azonososság!) van a Dragon's Eye és a Sanctuary Question Existence Fading-jének bizonyos részei között. Hatalmas nóta, nem csak az album csúcsa, de talán a teljes Blitzkrieg életműé is, ott a helye az Armageddon, a Buried Alive, a Take a Look Around és a többi nagyszerű dal között. A másik két kislemezes dal, de az albumot nyitó tempós, a Bark at the Moon-nal, a We Rock-kal vagy az I'll See the Light Tonight-tal rokon You Won't Take Me Alive is azt mutatja, hogy nem tömték bele az összes puska-port a Dragon's Eye-ba.

Változatos, jó kötésű heavy metal nóták követik egymást egészen az Above the Law-ig, ami kicsit olyan, mintha egy alternatív idősík 80-as éveinek második felében írta volna a Wylde-Lynch szerzőpáros - ami sajnos a mi idősíkiunkban nem létezett. Az Above után az album művészi blokkja hallható mintegy negyed órában, különböző zenei és hangszerelési kísérletekkel, sok hangszeres résszel, ám alapvetően megmaradva az album magyát adó heavy metalnál. Az átvezetőként funkcionáló kemény, de dallamos I Am His Voice után a The Night He Came Home és az albumot záró Aphrodite's Kiss gyakorlatilag két kifogástalan progresszív metal nótát, amiket egy szimfonikus instru köt össze. Ilyeneket sem csinált korábban a Blitzkrieg. A dalszerkezetek és a gitárszólók minden tételben zseniálisak, ezért nem válik szét az anyag két komponensre, ugyanakkor teljesen világos, hogy a dalrend miért lett így megszerkesztve.

Azt gondolom, hogy a Blitzkrieg cirka az ezredforduló óta tartó ötödik korszakának biztosan a legjobb alkotása ez a lemez, az ikonikus A Time of Changes mellé nyugodt lélekkel oda lehet tenni, a 90-es éveket meg inkább bocsássuk meg.

BOSTON MANOR Sundiver

KIADÓ: SHARPTONE
ÍRTA: POSTA JÁNOS / 9

Shoegaze dark pop az angliai Blackpoolból – mindenkinek, aki szereti! Megérkezett hát a Datura folytatása. A két évvel ezelőtti komor album (inkább EP) mely nyomott hagyott benem, a slágerek (Foxglove, Passenger, Crocus) pedig cseppet sem koptak a megjelenés óta. A címével ellentétben a Sundiver – bár valóban kevésbé sötét – korántsem olyan napos, mint ahogy ígéri. Igaz, könnyebb befogadni, mert az elődjével szemben ez egy hagyományos album, itt már nincs hangulatteremtő hangjáték. Ugyan szép átkötés a Datura (Dawn) c. nyitó tétel, és a „B oldal”-t felvezető Morning Star, de a maradék kilenc szám kompakt szerzemény, és mindnek megvan a saját karaktere. Ám míg az előző lemez teljesen egyedinek hatott, ezen itt-ott komoly Deftones-hatások is hallhatók, mondjuk a Sliding Doorsban és a Why I Sleepben. Utóbbi ezzel együtt is a kedvencem az albumról, de erős még a Fornix és Dissolve, amelyek biztosan népszerűek lesznek a koncerteken. Ez egy remek folytatás, de még mindig a Datura a kedvenc.

Black Stone Cherry

Soha ne add fel

A Black Stone Cherry a southern rock egyik legmeghatározóbb együttese lett az évek során, amit mi sem bizonyít jobban, mint hogy nemrég tért vissza egy közös turnéről a legendás Lynyrd Skynyrd és ZZ Top zenekarokkal. A Sweden Rock fesztiválon készült interjúnkban Chris Robertson, a banda éneke a fellépésük után mesélt legújabb albumukról, a dalok mögötti inspirációról és arról, mi várható tőlük a jövőben.

SZÖVEG: KISS DANIELLA • FOTÓ: JIMMY FONTAINE

A legutóbbi albumotok, a Screamin' at the Sky, tavaly jelent meg. Megosztanál néhány részletet a lemez készítési folyamatáról, valamint a felvételek során szerzett élményekről vagy esetleges kihívásokról?

„Ez volt az első albumunk Steve Jewell-lel, az új bandatagunkkal. Valaki újjal dolgozni másfajta élmény, de nagyszerű volt, hogy ő is hozzátette a magáét. Az album nagy részét útközben írtuk, vagy a koncertek után, vagy előtt, esetenként a turnébusz hátuljában. Ez a lemez igazán a fejlődésről és a megértésről szól. Tele van mély lírai tartalommal, így mindenképpen érdemes többször is meghallgatni.”

A dalaitok sokszor érzelmekkel teli és személyes hangvétellűek. Tudnál mesélni arról, milyen témákat dolgoznak fel a Screamin' at the Sky dalszövegei?

„Az album számos személyes és érzelmi témát ölel fel. Például a When the Pain Comes arról szól, hogyan birkózunk meg a fájdalommal és néha túl messzire megyünk ennek során, akár drogokkal, akár más módon. Aztán ott van az Here's to the Hopeless, ami egy felemelő dal arról, hogyan segítsünk másokon a küzdelmeik során. A Show Me What It Feels Like inkább arról szól, hogy milyen jól érezni magunkat valakivel. A R.O.A.R. (Raindrops on a Rose) pedig egy nagyon személyes dal az édesapámról, aki elhunyt. Szóval az album egy érzelmi utazás. Nagyon büszke vagyok arra, ahogy sikerült, különösen az énekekre és a szövegekre.”

Van valamilyen átfogó üzenet, amit szívesen közvetítenél a hallgatóknak ezzel az albummal?

„A fő üzenet az, hogy soha ne add fel. Mindig juss túl az akadályon. Lehet, hogy rögtön ott van mögötte a következő, de sose add fel. Csak folytasd. Menj tovább előre.”

A zenétek gyakran ötvözi a southern rock, hard rock és a blues elemeit. Hogyan sikerül megőrizni a jellegzetes hangzásokat, miközben új zenei irányzatokkal kísérleteztek?

„Mivel mi játszunk, a zenénk mindig Black Stone Cherrynek fog hangzani, akár a metal, akár a country felé hajlunk, az alap hangzásunk továbbra is megőrzi a Black Stone Cherry jellegét. Bár a zenénk erősen tükrözi a hatásainkat, mégis a saját stílusunkban játszunk. Sosem próbálunk másokat utánozni – csak ihletet merítünk tőlük. Természetesen, amikor zenélni tanulsz, utánaod az inspirációt, de amikor dalszerzésre kerül sor, senkit sem akarsz másolni. Szerintem az ötletek kölcsönzése rendben van, de az, ahogy a zenéhez közelítünk és ahogyan felnőttünk, határozza meg igazán a hangzásunkat.”

Az együttes mindig is erősen kötődött Kentuckyhoz. Hogyan befolyásolja az otthonotok a zenéteket, valamint hogyan formálja a zenekar imidzsét és üzenetét?

„Azt hiszem, hogy az a tény, hogy egy lassú, nyugodt környezetben élünk, ahol senki sem siet és ahol egyfajta 'majd megcsinálod, amikor megcsinálod' laza mentalitás uralkodik, nagyobb kreatív szabadságot ad nekünk. Még amikor elkezdtük a bandát, akkor sem egy nagyvárosban voltunk, ahol az akkori hangzással kellett volna versenyeznünk – egyszerűen

azt hoztuk létre, amit akartunk és ha nekünk tetszett, akkor az elég volt számunkra. Nem kellett rivalizálnunk a többi zenekarral, mint ahogyan talán kellett volna, ha New Yorkból vagy valami hasonló helyről jöttünk volna. Az, hogy kissé távoli és elszigetelt helyen élünk itt Kentuckyban, a kezdetektől lehetővé tette számunkra, hogy őszintén írjunk, anélkül hogy törődniük kellene mások véleményével.”

A turnézás mindig is fontos része volt a Black Stone Cherry karrierjének. Melyek voltak a legemlékezetesebb pillanatok a legutóbbi turnéitok során?

„Nemrég fejeztünk be egy turnét, amely valószínűleg az egyik legjobbként marad meg az emlékeztünkben. A Black Stone Cherry, a ZZ Top és a Lynyrd Skynyrd közös turnéja volt ez. Egy olyan zenekarnak, mint a miénk, akik Kentucky-ból származunk és mind a mai napig ott élünk, a ZZ Top és a Lynyrd Skynyrd Szent Grál zenekarok azok számára, akik ezt a fajta rock n' rollt szeretik. Hatalmas megtiszteltetés volt számunkra, hogy ők minket választottak, hogy velük menjünk turnéra. Sok időt töltöttek velünk és nagyon kedvesek voltak hozzánk. Ez a turné biztosan hosszú ideig az első helyen fog maradni számunkra.”

„Az, hogy kissé távoli és elszigetelt helyen élünk itt Kentuckyban, a kezdetektől lehetővé tette számunkra, hogy őszintén írjunk, anélkül hogy törődniük kellene mások véleményével.”

Meg tudnál osztani egy emlékezetes történetet a velük való útról?

„A turné egyik utolsó éjszakáján mindannyian együtt lógtunk és én kint beszélgettem Billy Gibbonsszal a ZZ Topból. Meghívott minket a buszára, ahol körülbelül egy órát töltöttünk, miközben Billy gitárokról és pedálokról beszélt és a mi felszerelésünkről érdeklődött. Hihetetlen élmény volt. Ez egyike azoknak a pillanatoknak, amiket sosem felejtés el.”

Mire számíthatnak a rajongók a Black Stone Cherrytól a közeljövőben? Van valamilyen új projekt, együttműködés vagy irány, amit izgatottan vártok?

„Az év hátralévő részében úton leszünk és új zenén is dolgozunk. Remélhetőleg hamarosan új anyaggal jelentkezzünk, bár nem tudom megmondani, hogy pontosan mikor. Mindenesetre már dolgozunk néhány ötleten az új lemezhez.”

Végül, ha együttműködhetnél bárkivel, akár a múltból, akár a jelenből, ki lenne az és miért?

„Az édesapámat mondanám. Ha csak még egyszer együtt zenélhetnék vele, az mindennél többet jelentene nekem. Elég sokat játszottam vele régebben, de amióta 2021-ben elhunyt, már nem tehetem. Szóval kétségkívül az édesapámat választanám.” **HW**

ICE NINE KILLS

KITILTVA DISNEYLANDBÓL

A Five Finger Death Punch előzenekaraként Budapestre érkező Ice Nine Kills énekese, Spencer Charnas, a koncertjük előtt a turné egyetlen interjúját adta a magyar rajongóknak. Az exkluzív beszélgetés során a frontember mesélt a horror műfaj iránti szenvedélyéről, a zenekar kreatív folyamatairól, valamint jövőbeli terveikről különböző médiaformákban.

SZÖVEG: KISS DANIELLA · FOTÓ: KIADÓI ARCHÍVUM

A zenekar több mint 20 évvel ezelőtt alakult és azóta számos változáson ment keresztül a zenei stílusát illetően. Mi inspirált arra, hogy a pop punkról a metalcore-ra váltsatok?

„Azt hiszem, ez csak annak az eredménye, hogy a zenekar ilyen hosszú ideje létezik és a saját stílusom, valamint az általam kedvelt zenei irányzatok egyszerűen megváltoztak az idő múlásával. Ennek ellenére még mindig imádom azt a fajta punk és ska zenét, ami eredetileg inspirált minket. Most adtunk ki egy feldolgozást a Walking on Sunshine című dalból, amelyen az egyik kedvenc punk-ska zenekarom, a Reel Big Fish is közreműködött. Szóval még mindig megőrizzük a gyökereinket, de ahogy az idő telt, úgy változott a hangzás is.”

A zenétekben központi szerepet játszanak a horror témák. Mi indította el a horror iránti szeretetedet és miért döntöttél úgy, hogy ezt beépíted a zenétekbe?

„Kisgyermekkorom óta szeretem a horrorfilmeket. Megijesztettek, de volt bennük valami izgalmas. Szerintem ez ugyanaz az izgalom, ami a kemény és félelmetes zenével is együtt jár. Szóval a horrorfilmek mindig is érdekelték, amióta kicsi voltam. Imádtam a videotékába járni és kikölcsozni az összes Halloween és Péntek 13 filmet. Ez egy életre szóló szenvedély lett. Körülbelül hat évvel ezelőtt úgy döntöttem, hogy szeretném a horrorfilmek iránti szeretetemet a zenekar előterébe helyezni. Ekkor alakult ki igazán hangzásunk és stílusunk, amikor mindent, amit a zenében és a filmekben szeretünk, egyesítettük.”

Az együttes fő dalszerzőjeként meg tudnád osztani, hogy hogyan születnek az új dalok?

„Egy új dal megírását általában egy koncepcióval kezdem, majd az akkordmenetek és dallamok megírásával folytatom. Ezután bevonom a többi srácot a bandából, akik

fantasztikus zenészek és onnan együtt építkezünk tovább. Az utolsó lépés a szövegírás.”

Hogyan döntöd el, melyik horrorfilmet vagy könyvet veszed alapul a dalaidhoz?

„Nos, olyan filmnek kell lennie, amit jól ismerek és szeretek. Amikor egy albumot készítünk, ügyelünk arra, hogy ne túl sok hasonló filmet dolgozzunk fel. Például nem szeretnénk mindegyik dalunkat slasher filmekre alapozni, mert az egy kicsit egysíkú lenne és így unalmassá válna. Tehát fontos, hogy különböző típusú horrorfilmeket válasszunk, különféle csavarokkal a történetben. Egy másik előfeltétel, hogy ezek a filmek személyes kedvenceim legyenek.”

Van olyan horrorfilm vagy irodalmi mű, amit még nem dolgoztatok fel a zenétekben, de szeretnétek a jövőben?

„Nos, ezt nem árulhatom el – különben mindenkit meg kellene ölnöm. (nevet) Ez titok, de megsűgök egyet: talán a Terrifier.”

Nemcsak a zenétekben jelennek meg horrorisztikus elemek, hanem a színpadi előadásaitokban is. Hogyan tervezitek meg az élő fellépéseiteket, hogy azok illeszkedjenek a zenétek horror témáihoz?

„Rengeteg időt töltünk a világítás, színpadi kellékek, hátterek és videótartalmak tervezésével, szóval ez egy hosszú folyamat. Általában a turnék előtt van néhány napunk próbálni, hogy minden tökéletesen összeálljon. Sok tehetséges emberrel dolgozunk együtt, hogy mindezt megvalósítsuk, szóval nem én vagyok az egyetlen, aki megtervezi az egész show-t. Nem vihetem el az összes érdemet – bárcsak megtehetném –, de van néhány zseni a csapatban rajtam kívül is.”

Szembesültetek valaha problémákkal a horror témáitok és a dalszövegeitek grafikus jellege miatt?

Hallottam, hogy korábban összetűzésbe kerültetek Disney-vel.

„Igen, Mickey egér nem igazán kedvel minket. Egyszer egy orlandói klubban voltunk, ahol Mickey is ott volt és egy kicsit összevesztünk, mert Minnie érdeklődött irántam. (nevet) Komolyra fordítva a szót, szerintem a Disney nem értékeli a nagyon ijesztő, erőszakos dalszövegeket, így néhány zenekart kitiltottak a tulajdonukban lévő helyszínekről. Olyan zenekarok, mint a Cannibal Corpse, a Behemoth és az Every Time I Die mind ki vannak tiltva, szóval megtiszteltetés számunkra ezen a listán lenni. Ez még lehetőséget is adott nekünk egy merchandise-sorozat létrehozására, amely gúnyt űz ebből a helyzetből. Van egy pólónk, amin Mickey Freddy, Minnie Carrie, és Goofy Leatherface szerepében látható.”

Disney megkeresett titeket a merch miatt?

„Nem, szerintem félnek, hogy megöljük őket. (nevet)”

A zenés videóitok híresek a filmes minőségükről. Mennyire vesz részt a videók gyártási folyamatában?

„Teljes mértékben részt veszek a folyamatban. Általában az alapötlet vagy koncepció tőlem származik, majd különböző írókkal és rendezői csapatunkkal dolgozom együtt. Szóval igen, abszolút részt veszek mind az írásban, mind a gyártásban. Most készülünk egy új videóklip forgatására, szóval a rajongóknak érdemes figyelni a híreket. Ijesztő lesz, de szeretünk némi humort is belekeverni a videóinkba. Az új klip valójában egy keveréke lesz a komédiának és a horrornak, amelyek a két kedvenc filmes műfajom.”

A zenekarotok nemrégiben kiadott egy könyvet, amelyet a rajongók nagyon jól fogadtak. Tervezitek, hogy a jövőben további könyveket adtok ki, vagy esetleg más médiaformákba,

mint például filmekbe, podcastekbe vagy képregényekbe is belevágtok?

„Hamarosan megjelenik az Inked in Blood 2, valamint dolgozunk egy második regényen is, amely a neves Roy Merkin által írt Silver Screen folytatása lesz. Ez elég izgalmas. A regény még készülõben van, de az Inked in Blood 2 már elõrendelhetõ és nemsokára érkezik.”

Vannak álomprojektjeid más médiában, amelyeket szeretnél egyszer megvalósítani?

„A cél végsõ soron mindenképpen az, hogy több filmes jellegû tartalmat hozzunk létre. Az utolsó két albumunk egyfajta filmként is mûködik, de szeretnék egy teljes értékû, igazi filmet készíteni. Lehet, hogy nem fog közvetlenül a zenekarhoz kapcsolódni, de szeretném, ha valami olyan lenne, amit az Ice Nine Kills és a horror mûfaj rajongói egyaránt tudnának élvezni.”

Hogyan látod a zenekar fejlődését a következõ néhány évben, mind zeneileg, mind tematikailag?

„Szerintem folytatjuk az eddigi úton, de sosem félünk kipróbálni különbözõ mûfajokat, valamint új elemeket beépíteni a zenénkbe. A mi mantránk mindig is az volt, hogy ne foglalkozunk azzal, amit más zenekarok csinálnak, vagy azzal, hogy mely zenekarokkal menõ együtt dolgozni. Általában próbálunk az ellenkezõ irányba menni, mint amit mindenki más csinál.”

„Olyan zenekarok, mint a Cannibal Corpse, a Behemoth és az Every Time I Die mind ki vannak tiltva, szóval megtiszteltetés számunkra ezen a listán lenni.”

Mire számíthatnak a rajongók az Ice Nine Killstõl a közeljövõben?

„Jelenleg új zenén dolgozunk. Nemrégadtunk ki egy feldolgozást a Walking on Sunshine címû dalból, amely a most megjelenõ American Psycho hivatalos képregénysorozatának része lesz. Ezt követõen az év hátralévõ részében a Metallica-val fogunk turnézni.”

Milyen érzés a Metallicával turnézni?

„Egyszerûen hihetetlen. A Metallica mindig is az egyik kedvenc zenekarom volt gyerekkorom óta, így egy színpadon állni egy olyan zenekarral, amely ekkora hatással volt rám zenészként, mint õk, csodálatos érzés. Ráadásul a Metallica minden idõk egyik legnagyobb zenekara, szóval együtt turnézni velük egy igazi megtiszteltetés.”

Végezetül, mi okozza számodra a legnagyobb örömet az Ice Nine Kills tagjaként?

„Annyi mindent lehetne mondani, de látni a rajongóinkat, ahogy a zenénkre reagálnak élõben a legjobb módja annak, hogy érezzük a zenekar rájuk kifejtett hatását. Hihetetlen érzés a rajongók energiájából táplálkozni, találkozni velük a meet & greeteken és beutazni az egész világot, hogy lássuk a reakcióikat. Minden zenekar ezt mondja, de nekünk tényleg fantasztikus rajongóink vannak. Látom, hogy más zenekarok rajongói elég mérgezõek tudnak lenni és gyakran szidják egymást, de a mi rajongóinknak nagyon jó a humorérzékük és könnyedén kezelik a dolgokat. Szóval nagyszerû érzés beutazni a világot és ezt elsõ kézbõl megtapasztalni.” **HW**

Evergrey

A HIÁNY KÜLÖNFÉLE ASPEKTUSOKBÓL TÖRTÉNŐ VIZSGÁLATA

Még nyár elején jelent meg a svéd prog/power Evergrey legfrissebb albuma, a Theories Of Emptiness. Többszöri alapos áthallgatás után nálam ez az anyag a formáció jó ideje legjobban sikerült nekifutásává érett, így külön örültem az interjúlehetőségnek az akkor még tag Jonas Ekdahl dobossal. (Ő nem sokkal az interjú után kilépett a zenekarból, azonban ekkor és itt ebbéli szándékáról még csak említést sem tett. Azóta az utód is megvan a Temicben ugyancsak érdekelt Simen Sandnes személyében.)

SZÖVEG: SCHMIDT PÉTER · FOTÓ: PATRIC ULLAEUS

Előző három lemezetek, az *Atlantic*, a *Phoenix* és a *Heartless Portrait* mind-össze négy év leforgása alatt jött ki, ami elég gyors tempót jelent. Most viszont két év szünet után jelent csak meg az új album, és ez a hosszabb érlelési idő szerintem hallatszik is. A munkamódszeretek is más volt ezúttal?

„Több tekintetben is mondhatjuk ezt, igen. Eleve a bögös Johan (*J. Niemann*) most jóval több dalötlettel, zenei meglátással állt elő, mint bármikor korábban – Tom el is volt hülve, amikor ránk zúdította az ötletcunamiját. Rádadásul ezek többsége kifejezetten jó volt, sok közülük meg is valósult és lemezeze került. Egyébként elég sokat írtunk most magunkban, ki-ki otthon a saját kis vackában, tekintve hogy nem lakunk mindannyian feltétlenül egymás közelében. Van, aki Göteborgban él, más Stockholmban, és így tovább. Aztán az is fontos fejlemény, hogy végre sikerült összeraknunk egy saját stúdiót, ahol bármikor a saját tempónkban tudunk akár próbálni, akár előzetes munkafelvételeket készíteni, netán az albumokhoz rögzíteni a már végleges formát öltött témákat. Mindezt bármiféle nyomás vagy kényszerítő határidő nélkül. Az új anyag hangszeres részei konkrétan már itt készültek, csak az éneket vette fel Tom otthon, a saját házi stúdiójában.“

Van is egyfajta lazább, organikusabb és szellősebb jellege a megszólalásnak – akkor ez emiatt lehet.

„Így van. Illetve annak is szerepe lehet ebben, hogy a keverést és a masterelést végző két srác, a régebben a Peripheryben játszó Adam Getgood, illetve Thomas Johansson már egészen korai stádiumtól kezdve figyelemmel kísérték a dalok formálódását, és éltek is menet közben bizonyos hasznos javaslatokkal.

Manapság már ez személyes jelenlét nélkül is megoldható, és mi éltünk is ezzel a lehetőséggel. Úgyhogy mire a tényleges felvételekre került a sor, már szinte ugyanúgy kívülről-belülről ismerték a dalokat, mint mi magunk.“

EGY BIZARR ÉS BETEG KORSZAK

A pandémia alatt sok zenekar inkább kivárt, ti viszont két teljes nagylemezt kihoztatok. Egyfajta előre menekülés volt ez a részetekről?

„Tudatosan semmi ilyen törekvésünk nem volt, egyszerűen csak mivel teljesen leálltak a turnék, és megállt minden, felszabadult egy csomó idő, amivel hasznosan akartunk kezdeni valamit. Így aztán dalokat írtunk és lemezeket készítettünk – mi egyebet tehettünk volna?“

2022-ben egy különleges dupla CD/Blu-Ray kiadvánnyal is jelentkeztetek. Ez egy olyan koncert felvétele volt, ahol a pandémiás korlátozások miatt mindössze 45 néző előtt játszhattatok. Azért ez nem lehetett egy átlagos élmény...

„Hát az valóban egy emlékezetes szituáció volt... Baromi furcsa, majdnem csak hidegtelelős érzés volt ilyen kevés embernek játszani – de hát az az egész időszak nagyon bizarr és beteg volt, egy majdnem csak közönség nélküli metalkoncert pedig még ehhez képest is egészen szürreális élményt adott. Egyébként eredetileg streamingről volt csak szó, később jött aztán a gondolat, hogy adjuk is ki a felvételt, megőrizzük az utókornak ezt a különleges eseményt. Azért remélem, ilyenre soha többet nem fog sor kerülni, egyszeri attrakciónak pont elég volt ez. Egyébként a

„Az üresség, a hiány különféle aspektusokból történő vizsgálata egy alapvető közös jellemzője a dalszövegeknek.”

koncert és a kiadvány közt elég sok idő eltelt, tekintve hogy maga a fellépésre még 2020 nyarán került sor, méghozzá hazai pályán, Göteborgban.”

KONCEPCIÓ NÉLKÜL

Előszertetettel készítetek tematikus konceptalbumokat, viszont nekem úgy tűnik, most nem ez a helyzet, nincs különösebb központi tematika.

„Az egész anyagon végigvonul, egyenes vonalú sztoriról valóban nem beszélhetünk, azonban az üresség, a hiány különféle aspektusokból történő vizsgálata mégiscsak egy alapvető közös jellemzője a dalszövegeknek. Egy szeretett személy halála utáni hiányérzet, egy kihűlt kapcsolatban jelentkező, kínzó üresség-érzés, vagy valami olyannak a hiánya, amire vágyunk, de nem következik be... Ilyen témákat feszegetnek most a dalszövegek.”

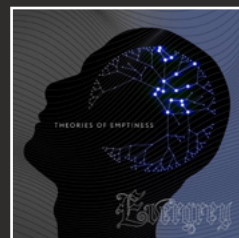
Az Evergrey diszkográfiát végigpörgetve feltűnik, hogy a régi lemezekhez képest egy ideje már kevesebb virtuóz hangszeres megoldással éltek, direkttebbek lettek a dalok, viszont nagyobb hangsúlyt kapnak a különféle hangszerelési trükkök és rétegzettebb hangzásképek.

„Igen, ebben van igazság. Azt hiszem, ez jobbra természetesen alakult így, nem volt és nincs ebben különösebb matek vagy mérlegelés. Egyszerűen a komplexebb, sűrűbb vonalon már többszörösen bizonyított a csapat, és jól esett egy idő után kicsit máshová helyezni bizonyos hangsúlyokat. Személy szerint engem eleve nagyon érdekel a stúdiótechnika és a hangszerelés, és mivel a belépésemet követően a dalszerzésbe is alaposan belefolytam, eleve ez is nyilvánvalóan hatással volt az azóta született dalainkra. De mondom, különösebb agyalás ezen sosem volt, egyszerűen ahogy idősebbek és érettebbek lettünk mindannyian, az úgy hozta magával mindazt, amit az előbb mondtál. Ez persze nem jelenti azt,

hogy egyszer csak nem örülünk meg, és csinálunk egy überteknikás szuperprog albumot, mert nálunk sosem lehet tudni. *(nevet)*“

Tom dalszövegei szinte mindig meglehetősen borúsak, komorak, amik alapján egy negatív, introvertált embernek gondolhatnánk – ugyanakkor a való életben egy vidám, jókedvű fickónak tűnik. Én kétszer beszéltem vele eddig személyesen, és akkor is ilyen benyomást tett rám. Árukl el, milyen igazából a valódi Tom Englund?

„Szupervicces. De tényleg. Vele és rajta is rengeteg lehet röhögni, ömlik belőle a hülyeség, ha olyan hangulatba kerül. Nagyon bírom őt. Az pedig, hogy ilyen tud lenni, talán épp azért is van, mert az őt nyomasztó rossz érzésektől, a negatív hangulataitól a zenén és a dalszövegein keresztül tud megszabadulni. Nézd, a magánéletben ő is megjárta a hadak útját, és persze egy csomó más szarság is megtörtént vele,

VENDÉGEK A LEMEZEN

A Cold Dreams című dalban két vendégénekest is hallhatunk, egyrészt Jonast (J. Renkse) a Katatoniából, másrészt pedig Tom lányát, Salinát. Miért éppen rájuk esett a választás?

„Jonast ezer éve ismerjük, régi cimborák, és egymás zenei munkásságának is nagy tisztelői vagyunk. Nagyon szerettük volna rábírnunk erre a kis kollaborációra, és ez szerencsére sikerrel össze is jött. Külön kuriózuma a dolognak, hogy lemezen ezer éve nem hallatta már ezt a hörgősebbik hangját – megkockáztatom, hogy talán a Bloodbath óta nem művelt ilyet stúdióban. Szóval már csak ezért is megérte becserkésznünk őt. *(nevet)* Salina vendégszereplése pedig eleve adta magát – egyrészt ugye mert az a személy az apukája, aki, másrészt meg mert korábban is dolgozott már velünk, és abszolút profi színvonalú, kitűnő teljesítményt nyújtott. Nem is volt kérdéses, hogy a női énekhang újra csak tőle érkezzen ehhez a dalhoz.”

ahogy mindannyiunkkal. És hát nyitott szemmel jár a világban, ami szintén nem egy szívderítő dolog manapság. Úgy-hogy inspiráció akad neki bőven. Annyit azért megjegyeznek, hogy az új lemezen, meg már az előzőn is, kicsit talán több a fény, a derű a szövegeiben, mint korábban – mármint az ő mércéjével mérve persze. *(nevet)*“

PROJEKTEK ÉS MELLÉKÁLLÁSOK

Az Evergrey mellett Tom két másik formációban is érdekelt. Mi a véleményed a Redemption és a Silent Skies zenéjéről?

„Nos, a Redemptionnek csak a velem készült első albumát hallgattam párszor, az tetszik. Nem kifejezetten az én világom, de színvonalas, igényes muzsika, ehhez kétség sem férhet. A második eresztéshez eddig nem volt szerencsém, de gondolom, az is hasonló nivójú lehet. A Silent Skies meg nagyon betalált nálam, az ő zenéik kifejezetten elkaptak. Remélem, lesz folytatás ott is. Vikram *(V. Shankar billentyűs – Redemption, Silent Skies)* egyébként a mi új lemezünkön is besegített, konkrétan a Ghost Of My Hero hangszerelése az ő munkája.“

2011-ben egy rövid ideig az In Flames soraiban is kisegítettél. Nem merült fel akkor, hogy esetleg véglegesen is csatlakoznál hozzájuk?

„Nem, mindvégig csak baráti jellegű beugrásról volt szó, semmi többről. Még akkor is, ha egyébként az Evergrey életében éppen ez volt talán a leginkább problémákkal terhelt időszak, tagcserékkel, át- majd visszarendeződésekkel. Mindössze annyi volt a sztori, hogy az akkori In Flames-dobos, Daniel *(D. Svensson – manapság The Halo Effect)* megkeresett, hogy pár fesztiválbulira nem ugornék-e be helyettesíteni őt, mivel akkoriban született kisbabájuk, és otthon akart maradni pár hétig a feleségével meg a kicsivel. Daniel régi jó barátom, így aztán nem volt kérdés, hogy egy Tommal való rövid egyeztetést követően mentem, és kisegítettem a zenekart.

GÖTEKEREK ÉS HATÁSOK

Göteborgban születél, ami a svéd metalélet talán legfontosabb epicentruma mind a mai napig. Tizenéves fejjel milyen volt ott rockrajongónak lenni?

„Ó, azok nagyon nagy idők voltak! A kilencvenes évek derekáról, második feléről beszélnek most. Pezsgett a helyi szintér, a klubokban egymást kezébe adták a kilincset a jobbnál jobb feltörekvő zenekarok, lényegében mindenféle stílusban. Rengeteg koncertre jártam akkoriban, nagyon ment ez az egész, és külön jó, hogy még az állam meg az önkormányzat is támogatta ilyen-olyan formában a zenei életet. A zenekarok és a helyek pályázhattak támogatásokért, szóval aki tényleg nagyon akart valamit, annak elég komoly lehetőségei voltak. Pörgött is ezerrel a szcéna, persze egy egészséges versenyszellemmel, rivalizálással átitatva. Manapság már csendesebb az élet, de panaszra azért továbbra sincs ok, Göteborg még mindig jó hely. *(nevet)*“

Volt ebben az időszakban valami olyan koncertélményed, ami különösen mély benyomást tett rád?

„Hmm... Talán furcsa lesz, amit mondok, de a Hammerfall egy korai fellépése jut most elsőként eszembe. Még az első lemezük, a Glory To The Brave sem jött ki ekkor, és hát tudjuk, hogy akkoriban nagyon nem az a vonal ment, amit ők felvállaltak. Tizenhárom évesen totál megpadlóztam, ahogy kijöttek azokkal a dalokkal, azzal a zenével, meg azokkal a szegecses-bőrös színpadi ruhákkal. Nagyon állat volt! Csak néztünk a haverokkal, hogy ez meg mi a pokol?! *(nevet)* Egy lyukas garast nem adott volna senki akkor értük, ehhez képest másfél-két év múlva meg már az ő nevükhöz kapcsolta mindenki a heavy metal revált. Jó arcok, meg is érdemlik az azóta is tartó sikerüket.“

Egyébként az évek során nem csak hozzájuk, de a Dead By Aprilékhez is beugrottam, ugyanígy rapid problémakezelési céllal.“

Az Evergrey mellett zenélsz egy Death Destruction nevű formációban is. Erről a zenekarról mit érdemes tudni?

„Hát hogy egyáltalán létezőnk-e, azt igazság szerint magam sem tudom. *(nevet)* Úgy tíz éve már nem aktív a csapat, és szerintem ez most már így is marad. Egyébként úgy 2010 körül eléggé pörögtünk, egy élő EP-s bemutatkozás után két albumunk is kijött, koncertezgettünk, sőt olyan csapatoknak is nyitottunk pár bulin, mint a Machine Head vagy az Amon Amarth. A bandában egyébként Henrik *(H. Danhage Evergrey-gitáros)* szintén érdekelt volt, és a sráccokkal afféle panterás groove/thrash muzsikát nyomtunk, leginkább önmagunk szórazoktatására. Amolyan mellékprojekt volt ez csak persze, de jó móka volt, szerettem.“

Az Evergrey-lemezek nem csak dobolsz, de a stúdiós munkálatokba is alaposan belefolyasz. Dolgozol esetleg más zenekarok számára is azok stúdióalbumain?

„Igen, elég sok előadó albumán dolgoztam az utóbbi években, és az az érdekes, hogy ezek többsége nem is a metal színtéren tevékenykedik. Főként különféle popzenei kiadványokon melóztam, ami a zenei karrierem ismeretében talán furcsán hangozhat, de hidd el, hogy ezekből a munkáimból is rengeteget tanultam, amit aztán adott esetben az Evergreyben is kamatoztatni tudtam.“

A basszusgitárosotok, Johan is részt vesz hamarosan a tizenöt éve elhunyt Marcel Jacob emlékére szervezett Talisman-koncerten, konkrétan ő fog játszani Marcel sajnálatosan megürült helyén. Nézőként te is ott leszel majd?

„Szerettem volna elmenni, de nagyon úgy néz ki, hogy egyéb elfoglaltság miatt erre nem fog sor kerülni. Abban viszont ennek ellenére biztos vagyok, hogy Johanon semmi nem fog múlni, az ő kezében méltó módon fognak megszólalni Marcel basszustémái. Egyébként a koncert a Sweden Rock fesztivál keretében lesz megtartva, úgyhogy a megfelelő színpadi körülmények és a kellő létszámú értő közönség egyaránt adottak lesznek.“

A MAGYAR KONCERTEKRŐL

Szinte már hazajártok Magyarországra. Az eddigi fellépések közül van olyan, ami különösen emlékezetes maradt a számodra?

„A legutóbbi alkalom még 2022-ben éppen ilyen. A Barba Negrában játszottunk *(ez még a Csepelre történt költözés előtti szabadtéri színpad, a Track volt – SP)*, és marha nagy élményt jelentett egy ekkora helyen főzenekarként játszani. Az ilyenek mindig örülünk. Vagy az is jó volt, amikor pár évvel korábban egy hajón játszottunk a Dunán... hogy is hívják a helyet?“

A38 a hajó neve.

„Igen, igen, az lesz az! Na, az egy igazán különleges helyszín, nagyon tetszett! Igazi kuriózum! De általában jól érezzük magunkat nálatok, úgy gondolom, a magyar közönség elég jól érzi és érti, miről szól ez a zenekar, a hangulattal sem szokott soha gond lenni. Egyébként jól mondtad, tényleg szinte hazajárunk hozzátok, Budapesten már kedvenc éttermünk is van! *(nevet)*“ **HW**

(A Theoris of Emptiness turnéja december 6-án a Barba Negra színpadán érinti Magyarországot.)

OLD SCHOOL

Válogatás az Új Metal Hammer H magazin 1994. szeptemberi számának tartalmából.

SZÖVEG: POSTA JÁNOS

HAVI METAL

Nos, ismét egy kerek tízzel lettünk idősebbek. Azért, ha belegondolok, hogy hatvan hónapja létezik már az újságunk, akkor azt kell mondanom, a kemény zenék hazai rajongói igazán nincsenek rossz helyzetben! Mert ugye melyik műfajnak van még ilyen patinás, saját újságja?

Cselőtei László

HUMOR, JAZZ ÉS METAL

„Ha választanom kellene a Pantera és valami álművész, pszeudo-intellektuális nyavajgás között, akkor gondolkodás nélkül a Panterát választanám. A rockzenét eleve arra találták ki, hogy az emberek élvezék. A srácok elmennek egy bulira, és szétrázzák az agyukat a zenére. És ha valaki ebből megpróbál művészetet faragni, az erőteljes hányingert vált ki belőlem...”

Page Hamilton, Helmet

ELGONDOLKODTATÓ ALTERNATÍVA

„Annyira megkövült ez a dolog – ha lehet ilyet mondani, a Metal Hammer is –, az emberek annyira ragaszkodnak berögzült szokásokhoz, klisékhez, hogy ha attól eltérőt hallgatnak meg, nem értik. Olyan szinten nem értik, hogy nem tudják hova rakni, hogy idegenkednek tőle. Ennek a kazinak (*Special vászonkereseknek és gyurmahabrancsoknak*) csak annyi a funkciója, hogy meghallgatsz egy hülyeséget. Ennyire kell tudni lazának lenni! Egyfajta kíváncsiság is volt, hogy miként reagálnak erre az emberek.”

Wallachy László, Slogan

ISTENI BEAVATKOZÁS

„Az embereknek fogalmuk sincs semmiről! Azt hiszik, újra és újra nyugodt nap köszönt rájuk. Mást sem akarnak, mint

boldogan élni a kis életüket és nem foglalkozni a problémákkal. Pedig a problémák itt vannak a nyakunkon. Nézz meg engem! Eddig csak fantáziadolgokról tudtam írni, most meg másról sem szólnak a dalaim, mint hogy mennyire dühös vagyok erre az elb*szott társadalomra!”

Jeff Hanneman, Slayer

HANGPRÓBA

TESLA – Bust A Nut 9,00

A Tesla nevű sacramento-i csapatnak többek között életem egyetlen kellemes fizikaóráját köszönhetem, amin kiselőadást tartottam a srácok munkásságáról (ui. Tesla híres fizikus volt)... Itt van minden, amitől olyan jó a Tesla zenéje: a gitárok csodás összjátéka, az őriítő szőlők, Jeff Keith hangja, a kellemes akusztikus és kirobbanó elektromos részek változtatása, az alapjában véve vidám, de néha kicsit örült szövegek, a sok vokállal tűzdelt, klassz refrénekek, a '70-es évek hatása, a nyers, élő hangzás, és az az egyszerűség, ami mindig is megkülönböztette őket LA hamis csillogásától.

Uzseka Norbert / 10

SLAYER – Divine Intervention 6,44

Ugye a fél életedet adtad volna, hogy megjelenés előtt halld, mire is jutottak az elmúlt nem kevés idő alatt a pokolian komoly, félelmetes riffek és énektémák, a hosszú pörgetések és nyikorgó gitárszólók mesterei? Nem vagy egyedül, itt a szerkesztőségben mi is megváltunk volna gyaló életünk néhány hónapjától, hogy halljuk azokat, akik a Hell Awaitst és a Season In The Aabyssat a

világra szabadították és világsztárok lettek vele. Aztán, amikor eljött az idő, azon tűnődünk, vajon miért tartott ennyi ideig egy ennyire lapos lemezanyag összetakolása?

Cselőtei László / 7

HELLOWEEN – Master Of The Rings 6,56

Emberek, hallott már valaki a Hellocream együttesről? ... A zene ugyan kiváló dallamos heavy metal, de még mindig elég germán ahhoz, hogy Európa többi részén semmibe vegyék. És hazai rajongótábor nélkül – amit az utolsó két album során visszavonhatatlanul elvesztettek –, valamint egy ellenséges nemzetközi zenei környezetben nincs sok esélye egy ilyen rossz lapokkal induló társaságnak. Talán, ha nevet változtattak volna... Nekem tetszik ez a lemez, de van egy olyan érzésem, hogy nem ez lesz az általános vélemény.

Cselőtei László / 7

BODY COUNT – Born Dead 3,75

Úgy látszik, a hazai rockrajongók széles tábora nem volt hajlandó tudomásul venni, hogy Ice-T-nek, a hardcore rappernek kedve támadt egy kis punk/metal/HC kalandozáshoz. Számukra

biztosan mélységes csatlódást okoz majd, hogy Ice-T komolyan gondolja a zenekart és nem csupán egyetlen albumra szedte össze a zenészeket. A Body Count továbbra is inkább hozzáállás, mondanivaló, mint zene, de azért most már van zene is. Ki tudja, mi lesz még ebből?

Lénárd László / 8

DEMONSTRÁCIÓ

EKTOMORF – Holocaust

Négy Sepultura-fanatikus küldte el hozzánk Holocaust című demóját. Ezekkel a nótákkal a banda tagjai le sem tagadhatják, hogy a brazil élcapatot tartják példaképüknek. Mind a hangzás, mind pedig a dallamos felépítése egyértelműen utal arra, hogy a négy fiatal zenész direkt egy magyar Sepulturát akart létrehozni, meg sem próbálnak más image-et kialakítani. Ami azt illeti, nem is rossz, amit csinálnak. Ki tudja, ahogy a Bonanza Banzai be tudott futni a Depeche Mode magyar nyelvű változatával, úgy talán az Ektomorf is érhet el sikereket.

Zubor Olly

DARKLIGHT – The Shades Inside

A 24 és fél perces tétel sajnos nem

jelent túlzott előrelépést az előző demóhoz képest. Talán a riffek kissé doomsabbak lettek, olyanok, mintha az első, most készülő Newergreen(!) albumhoz készültek volna. Javaslom, most következzen hosszabb kísérletező, fejlesztő időszak, melynek során kidolgozásra kerül a hangzás, fejlődik a hangszerelés és végre ének kerül az emberi – vagy emberi jellegű – hangra sóvárgó riffek fölé! Hiszen az alapokkal nincs gond, könnyen lehetne dögös nótákat varázsolni ezekből az ötletekből!

Cselőtei László

HEILUNG ZEAL & ARDOR

BP., BARBA NEGRA

SZÖVEG: MILÁN PÉTER
FOTÓ: GYURICZA FERENC

Nem repestem az örömtől a hír hallatán, hogy a Heilung idei fellépésén a Zeal & Ardor lesz az előzenekar, de végül is sokat nem nyom a latba, értem a dolog végére. A felbukkanása óta komoly ajnározást élvező bandától csak a debütlemezt hallottam anno, azt is egyszer. Mivel az afro-hatások számomra finoman szólva nem komoly vonzerők, így semmi késztetést nem éreztem, hogy beleártsam magam a Zeal ügyeibe. Ehhez képest meglepődtem a hallottakon, mert noha annak idején az első lemez kapcsán a black metalt afro-elemekkel megtűzdelt akármicsodáról beszéltek a sajtóban, ehelyett mezei groove metal recsegett a színpadon a lehető legmezeibb szaggatott, szövegyszerű riffeléssel és olyan effektekkel, kluttyogásokkal, miegyébbel, ami már a '90-es években is épp elégszer lefárasztott. Ezzel együtt nem volt teljesen kutyáutó a produkció, s ha én halmazom és a Zeal halmaza között nincs is semmi átfedés, a hangzás elfogadható volt és elég profin tálták ezt az alteres ízű, alapra vett groove-os rock/metalt. Nem sok köze volt mindennek az utána érkező produkcióhoz – a Heilung legutóbbi fellépésén sokkal jobban megválogatták a felvezető előadókat -, de valaki biztos rájuk is vevő volt.

A két évvel ezelőtti Heilung olyan produkcióval örvendeztetett meg, amelyhez foghatót korábban még nem nagyon láttam/hallottam, s tulajdonképpen a dán társulat nagy vonalakban megismételte azt, amit 2022-ben megtapasztalhattunk. A helyszín ezúttal is a Barba Negra színtelen-szagtalan, hangulattalan repülőgéphangárszerű hodály volt, vagyis nem elég, hogy az utóbbi években az összes koncerthelyszín Budára és/vagy a város szélére települt, a Barba ugyan nagy befogadóképességű, ám koncertvarázs tekintetében zéró faktorral rendelkező helyszínén bonyolódik sok fontos rendezvény. De ne dohogjunk annyit...

A dán zenekar valójában nem koncerteket ad, hanem egy olyan össz-előadóművészeti élményt nyújt, ami a zene mellett performansz, rítus és színelőadás is egyben. Látni, hogy a sok ember, aki az együttesben szerepel, komolyan összepróbálta a műsort, megtervezte a koreográfiát – másképp nem is lehetne mindezt megvalósítani, mivel nagy lenne a felfordulás -, azonban a kb. két órát felölelő programnak megvoltak azok a pontjai, ahol, legalábbis

ÉLŐ FÉM

látszólag, a spontaneitásnak, a szervezett káosznak is megvolt a kijelölt helye a mozgások, táncok, önfeledt testkavalkádok, boldog hangkiadások formájában. Mint utólag megtudtam, Csihar Attila is a színpadon tartózkodott, állítólag egy kompozíció erejéig ugrott be a forgatagba. Nem tudom sem megerősíteni, sem cáfolni, mivel másnap értesültem a dologról.

A színpadot komoly természeti öltözetbe bújtatták, akárha egy erdő költözött volna be a mester-séges, élettelen falak közé. A fák, bokrok növények között foglaltak helyet a dobok, előttük pedig a nagy tér, ahol a részvevők a Heilung fő alakjai mellett lejtették körtáncukat, s adtak elő pogány szertartásokra emlékeztető látványos rituálékat. Az egész produkció nagyon meg tudja ragadni a nézőt, de zenei értelemben azok voltak a leginkább fogódzóként funkcionáló pillanatok, amikor a remekül sikerült legutóbbi album, a 2022-ben megjelent Drif számai szóltak meg. A lemezen legalább négy-öt olyan énektéma hallható, amelyek rendkívül markánsak, fülbemá- szóak, s komoly pluszt visznek az eleve elég gazdag északi folk-szintér palettájára. Főleg a Heilung női főszereplőjének a dallamaira gondolok – sajnos a nevét nem memorizáltam -, aki az egyik leglátványo- sabb diadém tulajdonosa és viselője is egyúttal.

A Heilung hangokba, látványorgiába foglalt előadása egyfajta természetkultusznak nevezhető, aminek részeként az emberi szereplők egyrészt fél- meztelenül mutatkoznak – a nők egy része is -, más- részt a nagy agancsos fejékek, a szinte történelem előttinek tűnő ruházatok, leplek azt sugallták, mintha a szereplők egyé akarnának válni a természettel, az őskáosszal, ami mintegy megelőzi a teremtett világot, ahol már szétválasztatnak a minőségek, a funkciók.

A Heilung performansai e szétválasztás, a káosz kozmoszá alakulása előtti állapotot tükrözik, ami- kor még mindentől kvázi minden lehet, vagyis a teremtői aktus még nem következett be, és az ember nem emelkedett a teremtett világ, a természet fölé. E boldog, vad kavargás azt szimbolizálja, amikor még minden ebben a primordiális proto-levésben kavargott átláthatatlanul.

Mint minden, egy ilyen előadás is szimbólum, kifejez valamit, ami fölötte/mögötte áll. A Heilung komoly eszközökkel él e szimbolika megjelenítésé- ben.

MAYHEM VÁGTÁZÓ HALOTTKÉMEK

BP., BARBA NEGRA

SZÖVEG: MILÁN PÉTER

FOTÓ: GYURICZA FERENC

A Mayhem idén negyvenéves. Ha ez nem fontos esemény az extrém metal egészét tekintve, akkor semmi sem az. A hangverseny ismeretében utóbb még tisztábban látszik, hogy az óriási hatással rendelkező BM-intézmény igyekezett minden szempontból emlékeztetessé tenni az eseményt, ami biztosan bevonul majd a zenekar és a műfaj legendáriumába. Ennek egyik része maga a különös csomag, ugyanis a Mayhem és a VHK távolabb nem is állhatna egymástól. Mégis: a két Attila megtalálta a közös hangot, Csihar Attila úgy gondolta, hogy a legendás magyar csapat, a gulyáskommunizmusban alakult VHK fellépésével egy olyan kontraszt keletkezik, ami egyedülállóná teszi az estét. Grandpierre Attila pedig szintén felismerte a lehetőséget, így létrejött a különös párosítás.

Az utóbbi években nem követtem túl közelről a VHK-t, koncertjükön is rég voltam, adódott tehát az alkalom, hogy ismét találkozzunk. A felállással sem vagyok képen, Grandpierre Attila mellett Szónusz van még jelen a régi tagok közül, akik egy része

elhunyt, mások távoztak, de a VHK lényege, mondhatjuk, hogy változatlan maradt az idők sodrása és a tagok jövés-menése ellenére is. Sámán és sátán – ez volt a spontán megnyilvánulásom a két Attila együttes színpadi jelenléte kapcsán, ugyanis Csihar nem első ízben ment fel a halottkémekek színpadára, hogy a Hunok csatáját elénekelje hasonlóan neves és nagy múltú névrokonával. A dal a VHK pályájának egyik legjobb albumáról származik – A semmi kapuin dörömbölve -, ezen a lemezen mágiának lehetünk, lehetünk tanúi az első pillanattól az utolsóig, ez nem kétséges, s ezt a halhatatlan darabot adták elő ezen az estén is a két Attila vezényletével.

Bevallom őszintén, nagyjából 15 évvel ezelőtt kissé megcsömöröltem a Vágtázók színpadi aktivitásától, a nagy csúrdöngőléstől, hangömlenyektől, égigugrásoktól, s mindez mint afféle hangokba foglalt ősrészes kavargott néha örökkévalóságnak tűnő terjedelemben, de most jólesően konstatáltam ezt a felhőtlen hangünnepséget, s állapítottam meg, hogy Grandpierre Attila

70 fölött is tele van energiával, vitalitással, s mintha folyamatosan belekacagna az idő és az elmúlás hideg ábrázatába.

Sok ember biztosította számunkra a felszabadult zenei káoszt, gitárosból három volt fenn, s lehet, hogy csak amiatt mondom, mert az utóbbi éveim VHK-mentesen teltek, de a zenekar hangzása rockosabb, sőt, metalosabb volt annál, mint amire én emlékszem, s amilyen valaha is volt a VHK. A punkos vadság mindig is benne volt a bandában – anno a kádárproli-korszakban eleve mint punkzenekart titulálták a VHK-t -, de a gitárok most sokszor kifejezetten fémes éllel szólaltak meg. Attila pedig szállt, ugrált, táncolt a tejtrendszeren, megpróbált birokra kerülni azokkal az erőkel, amelyek az utánuk jövő baljós produkcióból készültek elszabadulni. A sámán feltámasztotta az erőket, hogy küzdjenek meg a homály urával.

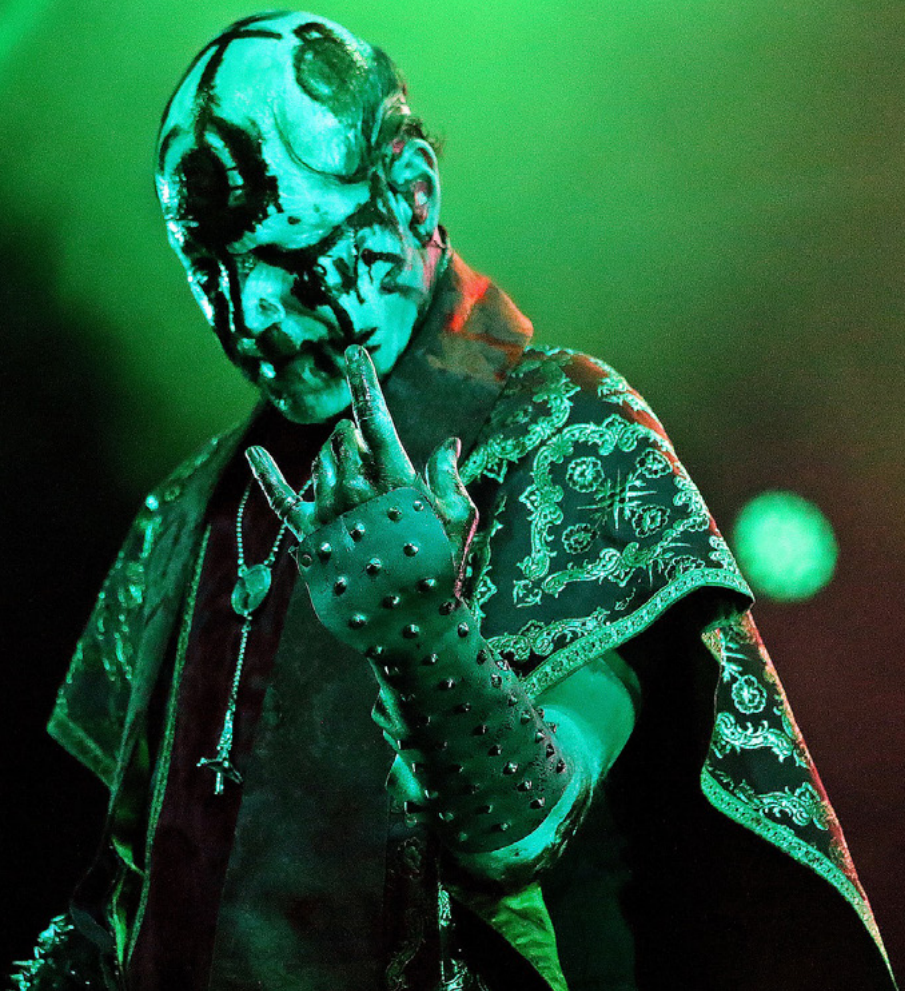
És akkor jöjjön a feketeleves... Kevés döbbenetesebb karrier szántotta végig ezt a sárteket, mint amit egy norvég zenekar mondhat magáénak, midőn az észak-európai ország jóléti államában néhány fiatal belül, ha öntudatlanul is, de ráébredt, hogy a földi létezés nem éppen végtelen örömműp és galoppírozás a feneketlennek tűnő anyagi és egzisztenciális vegetálás nyúlós altalajában, s benső frusztrációik rezonáltak a külsőnek nevezett világ megannyi ellentmondásával, anomáliájával, hazug képmutatásával. E találkozás, e felismerés pusztítóan, végzetesnek bizonyult. 1984-ben megszületett a zenekar, amely nemcsak rengeteg ember életét formálta át gyökeresen – a tagokon kívül még nagyon sokakról van szó -, hanem a zenei világ arculatára is olyan mély sebeket vágjt, hogy azt onnan már soha nem lehetett nyomtalanul eltüntetni. Legfeljebb elviselni, együtt élni vele. De talán jobb, ha úgy fogjuk fel – jó sztoikus módjára -, hogy ezek után már így kell tovább élni, a fiziognómiákon éktelenkedő mélyszántásokkal vagyunk kénytelenek kelni és fekvüdni, s így könnyebb lesz megbirkózni az újabb nehézségekkel. A Mayhem megszületett, és vajúdásának hangjai bejárták a Föld minden szegletét...

Azok a zenészek, akik megérték a Mayhem negyvenedik születésnapját, kivételes helyzetben vannak, nevezetesen a két gitáros, „új tag”, Teloch és Ghul, ugyanis a három őshalálmadár, Necrobutter,

VÁGTÁZÓ HALOTTKÉMEK

Hellhammer és Attilánk, akkor is a zenekar tagjai lesznek, amikor az idő folyama behull, s felszívódik az örökkévalóságba. A zenekarnak olyan sok korszaka volt, mind zenei, mind a tagság, mind az őket körülvevő történések tekintetében, hogy ezek sorra vételét könyvben lehetne taglalni, ám ez a koncert kísérletet tett arra, hogy végigvigyen bennünket azon a földi poklon, melynek stációit a Mayhem egy-egy lemeze fémjelzi. A fellépés során fordított kronológiai sorrendben követhettük a Mayhem pályafutását. Ezúttal nem voltak nagy díszletek, kellékek, azonban a teátrálisnak megadták, ami szükséges, ugyanis a színpad két oldalán lépcső vezetett fel egy nagy emelvényre, ami a dobok mögött és felett húzódott. A háttérben pedig vetítéseket láthattunk.

A 2019-es Daemon albummal indultunk útnak, s a Mayhem-óshangzást felidéző újkori lemezeiről mindjárt felismertem a Malum opuszát, ami egészen a Deathcrush proto-zúzásáig ment vissza egy új kompozícióban. Érdekes volt pár éve a Mayhem „visszanyert” hangzásával szembesülni, annyi tekervény és kísérletezés után, s újra meghallani a '90-es évek időszakának visszfényét. Kellemetlen közjáték volt pár nappal korábban, hogy Törökországban – amennyiben jók az értesüléseim – ellopták

Attila csomagját, benne a fellépőruháival, kellékekkel, koponyával stb. Vagyis újakat kellett beszerezni. Sikerral járhatott, ugyanis a színpadi kinézetet semmi sem árnyékolta be. Attila papi ruhát öltött – természetesen -, Teloch arcfestéssel állt ki, Ghul izomtrikóban festett, ami ugyan egyáltalán nem illik a black metalhoz, de a Mayhem öntörvényűségébe akár ez is beilleszthető. Necrobuttercher szokás szerint külsőségektől mentesen szerepelt, Hellhammer pedig a hatalmas dobszerelés árnyékában harcolt.

Sokszor láttam a Mayhem-et, néha egészen gyatra megszólalással, azonban ezen az estén nem volt gond a hangzással, legfeljebb annyi, hogy a színpad bal oldalán állva Ghul gitárja halkabbnak bizonyult Teloch hangszerénél. Necro basszusa döngött, mint mindig és a pokol ütőse, a Mayhem Héphaisztosza is kalapált rendületlenül. A program első felében, ahogy elértük a Mayhem „legproblémásabb” lemezeit (Esoteric Warfare, Ordo Ad Chao) viszonylag kisebb számban hallhattunk gyors részeket, ellenben annál több volt a tördélés, a váltás, a bizarr elemek sokasága. Mindenesetre Hellhammer kvázi pihenhetett a második felvonásra, amikor sok szélesebb téma várt rá. Őszintén szólva döbbenetes, hogy valaki jóval 50 felett is ennyire extrém zenét játszik, főleg dobosként, akire fizika-

ilag a legnagyobb teher hárul. Ezért bocsánatos bűn, ha kimaradtak egyes breakek, pörgetések, díszítések, főleg a De Mysteriis számaiban.

Nem kertelek, számomra az említett Ordo Ad Chao és Esoteric Warfare lemezek anyaga összefolyik, ennyi év után is nehezen különböztetek meg egyes számokat, ez a két album egyben fogható fel igazán, s a dalokra bontás lehetősége akkor érkezett el, amikor a Grand Declaration Of War nietzscheánus tematikájú anyagára került sor. A Crystalized Pain In Deconstruction vagy a View From Nihil, azzal a hatásos teátrális kezdéssel, a súlyosság új arcát mutatta fel, a black metal szinte korlátlan tágíthatóságát jelezte, s az album maga jelzi is a mai napig. Csihar sikerrel adaptálta Mayhem-beli énekes kollégái témáit, a korpuszt a maga képére formálva. Kvázi átmenetet képezett a kitűnő Wolf's Lair Abyss mini-album az utána következő korszak és minden black metal lemezek ős-talapzata között. A komoly tempóval pumpáló Ancient Skin és a komplexebb Symbols Of Bloodswords egyaránt kitűnő szerzemények. A koncert egyes pontjain rövid szüneteket tartottak, s e pillanatban valami megváltozott a teremben. A fények komorabbak lettek, a tagok fekete leplekben, csuklyákban vonultak be, s amikor

felcsendültek a Freezing Moon kezdő hangjai, a levegő megfagyott a teremben. Mintha másik zenekar váltotta volna fel az addigit, minden időnk egyik legtökéletesebb BM-eposza félelmetes komorságban pompázott. Csíhar brüllözött, akárcsak a Life Eternal és Buried by Time And Dust tételekben. A szett végén elhangzott a címadó rémálom-himnusz és a Funeral Fog, vagyis csak a Cursed In Eternity, a Pagan Fears és a From The Dark Past maradt ki a klasszikus albumról. Olyan eseménydús volt a műsor mind a zenét, mind a vizualitást tekintve, hogy nem minden részletet fogtam fel a maga idejében, így utólag értesültem róla, hogy a Funeral Fog alatt bejátszották Dead énekét, ily módon is fejet hajtva a legendás és tragikus sorsú frontember előtt.

A De Mysteriis-szettet követően Necrobutcher bekonferált két különleges vendéget, s ez valóban nagy meglepetést szerzett. Nem mások jöttek el ugyanis, mint két őstag a Mayhem ifjú korából: Messiah énekes és Manheim dobos még a Dead/Maniac és Hellhammer előtti időszakból. Vagyis a Pure Fucking Armageddon/Deathcrush-korszakhoz értünk. El is játszották e nagy hatású mini-album legjavát, s Manheim ugyan helyenként lassabban dobolt, mint a lemezfelvételen, eme ösztönös támadások, proto-thrash/black-agresszorok punkos ízt is hordoztak. A pocakos, kopasz Messiah ugyan nem rendelkezik nagyobb karizmával, mint a hentes a szomszéd utcából, azonban a sikolyait hallhatóan ennyi évtized után is megőrizte. A Necrolust, a Chainsaw Gutsfuck, vagy a Pure Fucking Armageddon nem igényel kommentárt.

Sok zenekar fellépéseim láttam vitétséket, de amit ezen az estén bemutatott

a norvég/magyar zenekar, az egyedülálló volt. A felvételek az adott lemez hangulatát adták vissza, az album illusztrációit tovább bővítve, kiterjesztve, s nem volt nehéz arra a következtetésre jutni, hogy a rendkívül sötét, nyomasztó képsorok, montázsok, démonábrázolások, koponyák, hullák, a történelem brutális eseménysorait megörökítő snittek, a vásznon végigcsordogáló vér, a blaszfém jelenetek az emberek zöme számára nagyon megterhelőek lennének. Azonban aki harcmezőre lép, ne legyen megsértődve ha lőnek rá. Ezeket a filmkockákat a Mayhem történetét bemutató képek tartózták: régi szórólapok, fotók a korai időkől, az egykori és jelenlegi tagokról készült felvételek, korai próbatermi jelenetek, a Helvete bolt képsorai. A zenekar e

40-es évforduló apropóján megemlékezett a két sötét árnyról: Eurononymous és Dead alakjáról, akik komor lepelként a mai napig ott lebegnek a múlt démonaival terhelt zenekar fölött. Voltak interjúbejátszások, amikor is elhangzott a Mayhem ars poeticája, zenei, művészi, sőt, egzisztenciális elkötelezettsége. Amikor arról beszéltek, hogy annak idején a Venom és a Bathyronoszak voltak a zenében, azonban az életben már nem, ők viszont 100 %-ig komolyan gondolnak mindent, ami a szövegekben és a zenében foglaltatik, abban van valami félelmetes. Főleg, amiatt, mert, mint tudjuk, nem a levegőbe beszéltek: azt tették, amiről szóltak: vért prédikáltak és vért ittak. Komolyan elgondolkodtató, hogy 30 évvel ezelőtt egy jóléti államban egy generációnyi fiatalember, tizenévesek úgy döntöttek, hogy nem kérnek abból a kispolgári milióból, amibe beleszülettek, nem kértek az immáron minden szellemiségétől megfosztott kereszténységen alapuló, annak kiüresedett kispolgári vázára épült társadalomból, hanem kivonulnak belőle, mindent félresöpörve, mindent egy lapra feltéve. Ám nem csupán kivonulnak a sápadt társadalmi valóságból, de hathatós leckét is adnak abból, amit ők harci szellemként fogtak fel és éltek meg. Útjukat üszkös romok és halottak szegélyezték, s különösen abba érdemes belegondolni, hogy életük teljességét, létük minden szemensét belevetették abba, amiben hittek, vállalták annak minden következményét, a börtönbüntetéseket is.

Miután a vad titáni ifjú kort maguk mögött hagyták, útjelzőként megmaradtak a lemezek, a zenei mementók, hangok halálemlékeztetői, a múlandóság lobogó fákllyái, a zengzetes északi dicshimnuszok, amelyek az emberben lévő farkashoz szavalják ódáikat. A Mayhem mint zászlóvivő mutatja, hogy a farkas továbbra is él, magányosan kóborol, vándorol téren és időn át, s csak az alkalomra vár, hogy kimutassa tépőfogait.

DESTRÖYER 666 TÜRBOWITCH BENEATH THE VOID CRYPTIC REMAINS

BP., DÜRER KERT

SZÖVEG: MILÁN PÉTER

Nyár vége felé jó volt viszont látni egy veterán metal csapatot, bár a „vizontlátás” szót fenntartással írom le, ugyanis anno a Kék Lyukbeli koncertjük a borzalmas hangzás miatt csaknem törlődött az emlékezetemből. De előbb essünk túl a bevezető hazai csapásokon.

Elsőként az egyetlen demóval rendelkező Cryptic Remains lépett színpadra, s a koncert kapcsán megfogalmazódott benyomásaimat, tapasztalataimat csakhamar szélesebb kontextusba helyeztem. Mindjárt kiderül, miről van szó. Maga a zene nem lenne rossz, old-school death metalról van szó, amit már maga a zenekarnév félreérthetetlenül jelez. Sok neves csapat hatását érezni – nem sorolom fel őket –, azonban a játék a helyén volt, ráadásul a dobok mögött egy ismert arc, Czakó Dániel segítette ki a bandát. Tehát maga a zenei rész „egyen volt”, és tán egyszer készül egy újabb anyag is. Azonban a színpadi prezentáció mellett már nem tudok (rossz) szó nélkül elmenni.

Magyarországon ismert a „sírva vigadás” fogalma; az a sajátos itthoni jelenség, hogy sörbe/borba kell fojtani bánatunkat, sérelmeinket, és úgy sírunk, hogy közben mulatozunk, dajdajozunk is. Nos, mindez azért kívánczik ide, mert ugyan papíron és játékiilag is death metal hallhattunk a Cryptic Remains tagjaitól, az énekes Bonin Ádámnak köszönhetően akár bármely más műfaj előadójáról is szó lehetett volna, urambocsá mulatós „zenészekről”. Ugyanis a színpadról a közönség bizonyos tagjai felé folyamatosan ment a kvaterkázás, ide-odaszólogatás, káromkodás, jópofának szánt marháskodás. Akár egy falu búcsújában vagy egy lepukkant, harmadosztályú kocsmában is lehettünk volna. Hazánkban a metallkoncerteken teljesen bevett szokás a folyamatos pofázás, anekdotázás, ökörködés, obszcén szavakkal való dobálódzás, az érintettek részéről viccesnek gondolt, ám számomra – és nemcsak számomra – roppant idegesítő szófosás, kínos szövegelés. Én még az alapvetően kulturálnak mondható színpadi beszédből is beérem a kevésnél is kevesebbel, sőt, ezt tartom kívánatosnak, azonban a sörhabos kocsmapulthoz illő trágárkodásoktól, idéetlenkedésektől rosszul vagyok. Nyilván nem azt várom, hogy olyan komoly kiállítású csapatok bukkanjanak fel nálunk, mint a Mglá vagy a Neurosis – náluk ideális a színpadi beszéd mennyisége –, de ez a meglehetősen alpári szint nehezen tolerálható. Természetesen az imént nem akartam leszólni a minőségi hazai zenekarokat, de egy koncert nem vitaforum, nem talkshow, vagy vicceselési happening, hanem zenélés.

A Beneath The Void műsora színtemelkedést hozott, bár a 2021-es ...into Oblivion debütalbum otthoni hallgatása élvezetesebb, mint a koncertek, igaz, legutóbb kedvezően nyilatkoztam a csapatról. Sajnos ezúttal a hangzás nem volt igazán jó, s tény, hogy Olt Ákos és Szokán

Tibor is jó gitárosok, a témák sokszor összefolytak, s lévén gyors, komplex death metalról van szó, nem mindig lehetett értelmezni a hallottakat. A jó játékot ugyanakkor a ritmusszekció is alátámasztotta: élesek voltak a kiállítások, a dallezárások. Krisztián most is a szokásos bőmböléseket hozta, míg Pornói Patrik bőgős magasabb sikolyokkal tűzdelte meg a programot. Ha az emlékezetem nem csal, a Beneath The Void számai mellett néhány korábbi Kill With Hatétel is elhangzott, ami jót tett a program változatosságának – még ha ugyanarról a csapatról is van szó.

A Türböwitch kapcsán szükségtelen elismételné mindazt, amit a Cryptic Remainsnél elmondtam, hiszen ez a horda minden ízében megtestesíti azt az elemi suttyóságot, ami egy thrash'n'punk banda alapvető sajátossága. Az ötös igyekszik is megfelelni a kívánalmaknak. A számok kellőképpen primitívek és még a pontosság hiányát is sikerül felvonultatni. A régi Venom-dobos, Abaddon is elismerően csettintett volna néhány elcsúszás hallatán. De ez is része a Türböwitch kitekert bájának. Akárcsak az egyszerű zene ellenére nem éppen tiszta hangzás, vagy Lédeczy számok között elkövetett baromságai. Mind-mind egy efféle csapat kelléktárának elemei. A vidámság, a pogózás jelezte, hogy megvan a vevőköre ennek a zenének, vagyis az érintettek nem elégedetlenkedtek.

Mint a bevezetőben kitértem rá, már játszott nálunk az eredetileg ausztrál, mára viszont Londonban székelő, a tagságot tekintve pedig nemzetközivé lett Deströyer 666. Időszerű volt az újabb találkozás. Reményeim szerencsére beigazolódtak, ugyanis Keith Warslut és társai egy gyilkos programot vezényeltek le bő egy órában. Sokkal hosszabb műsorra nem számíthattunk, mivel, mint tudvalévő, a Deströyer zenéje rendkívül intenzív, nem lehet órákon keresztül fenntartani az erőkoncentrációt. A csapat a hírnévnek maximálisan eleget téve bizonyított újfent, s ebben fontos szerepe van az energikus tagoknak, akik körülveszik a frontembert. A Chiléből származó Felipe Kutzbach az egyik legaktívabb underground metal-zenész, aki doom bandák révén lett ismert (a Capilla Ardiente-nek most lesz új lemeze), a Processioonek is tagja, de belépett az orosz epikus doomster Scald soraiba is, ahogyan a Deströyer 666-et is lassan tíz éve erősíti. A hangzás sajnos nem volt tökéletes, érthetetlen okból kifolyólag Keith gitárja halkán szólt, Bez, a másik gitáros hangszere sokkal hangosabban dörrent meg. Az ilyesmit nem tudom mire vélni. Mindenesetre az említett Kutzbach basszusgitárja kellő súllyal döntött és en bloc az összhatás lehengerlő volt.

A Deströyer zenéje száz százalékgig maskulin-metal, tesztoszteronnal fűtött férfias zene, erőtől duzzadó harci heavy metal, amelyben a thrash és a black metal is jelen van. Agresszív kiállítású metal-csapat, amely ezeket a műfajokat ötvözi, sok van, azonban KK Warslut zenekarának van egy epikus vonulata is, ami már kevesebb hasonlószerű csapatot jellemez. Nem beszélve az egyedi stílusról, a gitárszórallomok, szólók sajátos hangulatáról, a tűzről, ami ennek a csapatnak a zenéjét kezdettől fogva fűti. Tökéletes példaképe ennek a Phoenix Rising album (a Deströyer diszkográfiájának egyik legjobb lemeze) epikus war metal-tétele, az I Am The Wargod (Ode To The Battle Slain), ami zseniálisan felépített harci eposz, hatásos bevezetővel, remek riffekkel. Utóbbiakban egyik dal sem szűkölködött, legyen szó az úgyszintén a Phoenix Risingről felcsendült Rise Of The Predatorról, vagy olyan dörgedelmelekről, mint a Traitor, a Black City – Black Fire, a Trialed By Fire, a Wildfire, vagy a covidizmus örületét megéneklő Guillotine.

Kutzbach és Bez háttér vokálokkal, kórusüvöltésekkel kísérték a közepén álló Keith érdes/érces énekét, s az egésznek az intenzív előadással, mozgással együtt ellenállhatatlan ereje volt. Mint mondtam, egyedül a hangzáson, Keith gitárjának hangerején kellett volna változtatni, de ez a körülmény sem ásta alá a műsor színvonalát.

Meglepetésemre egy feldolgozással, a Motörhead klasszikus Iron Fistjével zárták a szettet, mely egyszerű, gyors speed-agresszor-opusz tökéletesen illett a csapat repertoárjába. Kis szünet után visszatértek az említett Rise Of The Predatorral, majd levonultak a színpadról. Keith olykor kifejté nézeteit bizonyos dolgokról, bevándorlásról stb. (a Deströyer frontembere nem a világnézeti paletta baloldalán foglal helyet), de ez alkalommal a metal-szeánszon volt a hangsúly, nem tartott előadást. Remélhetőleg lesz még szerencsénk a zenekarhoz.

HAVOK DUST BOLT

BP., DÜRRER KERT

SZÖVEG ÉS FOTÓ: KÁNYA FERENC

Idén sincs okunk panaszkodni, van metal bőven! Sőt, a 2024-es év nekünk, thrash metalosoknak rendesen habzsi-dőzsi: volt a Suicidal Angels, a Megadeth, a Destruction, a Cavalera tesók és hozták azt a korszakot, amit a búcsútűrás Sepu nem fog... Sokan örültünk a Ratos vizsztatérésének, de elcsíphettük a Vadert is, aztán volt a Sodom, az Exodus, és még nincs vége: egyebek mellett jön majd az Overkill meg az Angelus Apatrida, és jön velük a kevéssé ismert, de nagyon faszta One Machine, amiben néhány éve Ronny Munroe énekel. Vendégként érkezik a Municipal és a Schizophrenia, az egzotikus cuccok kedvelői meg a Deströyer 666-nek örülhettek múlt szombaton. Az év nagy durranása, a torta a habon pedig egyértelműen a Kreator, az Anthrax és a Testament bulija lesz.

A fent említettek közül nem mindegyik bandának van akkora tábora, ami képes megtölteni egy nagyobb helyet vagy egy fesztiválszínpad előtti placcot. A másod-harmadvonalas csapatok közül kábé mind deficités lenne mondjuk a Barba Negrában, viszont egy olyan csinos kis helyen, mint a Dürer, biztos nem lesz félhásas meg lézen-gős a rendezvény. Az amerikai Havok és a német Dust Bolt kombóját is ide vártuk néhányan, én magam sem számítottam rá,

hogy ennyien leszünk – cirka kétszáz fő – nem gondoltam, hogy ez a két név ekkora és ilyen vegyes közönséget vonz. Ránézésre nem volt homogén a várakozók serege: persze jöttek a felvarrós-farmermellényes-szűkfarmeres thrasherek meg az öreg rockerek, akik ha nagy koncert lesz, úgymennek, de voltak családossal érkezők is szép számmal és olyan fiatalok is, akikről ruházat alapján nem mondtam volna meg, hogy ugyanarra a rendezvényre várunk. Egy óra múlva meg mellettem énekelték a dalokat az első sorokban.

Azt olvastam egy helyen, hogy ez a két csapat nem járt még Magyarországon – nos, ezt egyetlen szóval pontosítanám csak: EGYÜTT nem jártak még Magyarországon. Mindkét banda erősen a második X-ben jár, mindketten öt albumot adtak ki eddig és mindketten nagyobb nevű kiadóval vannak szerződésben. És mindketten kellett ahhoz, hogy a kisterem táncparkettje megteljen. A Havok mondhatni jellemzően ekkora helyeken tolta végig az idejű európai lábát, nagyobb színpadok olyan bulikon voltak alattuk, ahol fesztiválok, vagy maguk is vendégként játszottak – például a Testament és a Kreator is volt vendéglátójuk. Pár nappal a budapesti állomás előtt Stuttgartban a katalón Crisix-szel vállaltva támogatták a

Kreatort. Ezt a bulit szívesen megnéztem volna!

A német Dust Bolt sok helyen nyitott rövidített műsorral a Havok előtt. Őket ismertem rég, inkább a klasszikus thrash metalhoz közelebb álló korai anyagaik tetszettek igazán, az első 2-3 album. Élőben sajnos még nem volt hozzájuk szerencsém. A Covid-lezárások előtt játszottak az A38-on a Prong és az Uneath társaságában, de az a buli nekem kimaradt. Ezúttal egy hetes szettet nyomtak. A nyitó két tétel az új lemezről szólt – a februárban megjelent Sound & Fury engem nem nagyon talált el, a Trapped in Chaos-szal kezdődött irányváltás ebben már olyan mértékű, hogy elment mellettem. A műsor többi része főleg a Trapped-re épült, és volt egy-egy dal a kettes és hármas albumról – végülis a Havok előtt csak relevánsnak kellene lenni ugye. Nem szóltak rosszul, a teremben jól fogadták a dalokat, de Lenny bárhogyan is próbálta tüzelni a közönséget, nem igazán robbant be a buli. Még ki is jött a terem közepére, hogy leültesse a sráccokat és megtanítsa, hogyan néz ki egy circle pit. Aranyos volt, csak nem működött a dolog. Talán azért, mert maguk is enerváltak voltak egy picikét, nem volt gyújtás. A setlist... lehet túl szigorú vagyok a németekkel, de annyira „egy-kaptafa” dalokat hoztak – hozzá kell tenni: a legjobb hármat a Trapped in Chaos-ról – hogy ha nem ismerem a Dust Bolt munkáit, úgy jártam volna, mint a haverom 30+ éve a legendás peccás Napalm Death bulin: „mi, ez már másik szám!?”

Rövid büfészünet/átszerelés után a Havok egy kicsit igyekezett fokozni a drámai feszültséget, aztán egyszer csak, még a tetőfokra hágás előtt ott állt Sanchez egy fénynyalábban és ismerős riffet kezdett morzézni a gitárján, amiből nem volt vizsztatérés: Point Of No Return 2012-ből. Régen ez a „hivatalos” kezdőnóta, úgyhogy

ezen a ponton a teremnek szinte minden négyzetmétere csúcsra járt népsűrűség tekintetében. A Havok szettjével annyi volt a baj, hogy az eleje meg a vége időben túl közel volt egymáshoz. Tömör, velős, erős és tempós műsor volt, a kötelezőket, a legjobb dalokat hozták, olyan nettó 66 percben. Egy szavunk nem lehet, hiszen egy picivel többet is kaptunk, mint más nációk rajongói.

A setlist nagy vonalakban ugyanazokra a tételekre épült, amiket évek óta nyomnak Sanchezék, ez tény. „Ez van megtanulva” – mondhatnánk ízes magyarossággal, a miértjét meg a felállás-változás miatt értjük. Hiányoltam mondjuk néhány személyes kedvencet, egyebek mellett meghallgattam volna mondjuk a Chasing the Edge/Worse than War párost az Unnatural albumról. Utóbbi sajnos egyébként is aktuális. Mások meg nyilván más dalokat szerettek volna még – mindenkinek meg ugye nem lehet eleget tenni, úgyhogy én is befogtam a számát.

Egy ideje tudjuk, hogy a banda felállása átalakulás alatt van. Sanchez mellé tavaly visszatért a fűргеujjú partiállat Nick Schendzielos, a jelenleg a Fear Factory, illetve a Machine Head soraik erősítő Pete Webber dobos és Reece Scruggs szólógitáros helyett pedig Mike Ohlson (Vektor, Warhead) és Brett Recthfertig (Psychosomatic) játszanak a turnén. A fronton a bárdisták keményen meg is küzdöttek, megdolgoltak a show-ért, a dobok mögött viszont úgyszólván semmi látványos nem történt, talán az a mozdulat volt csak parádés tőle, amikor bedobott egy pár dobverőt, igyekezve nem az első sorba, de nem is a mennyezetbe hajtani. Brett egy pár lépésnyivel kevesebb mozgásteret igényelt az adottnál, de Nick ki tudta használni ezt a teret is, ám végül ez a picit nagyobb hely is szükségesnek bizonyult a számára és ha jól rémlik, a Time is Up magasságában jött el az idő, hogy megmártózzon egy kicsit a közönségben. Egyszer csak beugrott, mellettem bögözött, majd tovább is ment a tömött terem belseje felé. Visszafelé pacsizott is mindenkivel, a mosoly állandósult az arcán. Talán itt volt a buli teteje, és ha nem lett volna légtéchnika, ott halunk mind.

Picit jobban tudtak motiválni, mozgatni minket, mint a németek korábban. Aki követi a bandát, már hallotta a D.I.A.I. címezetű új nótát, ezt a második(!) ráadásban mi is megkaptuk. Igen, kétszer jött vissza a banda, mondjuk másodjára volt egy kis fejkavarás, hogy akkor most mi a faszenet kéne játszani, de nem akarták faképnél hagyni a Havok-Havok-ot kántáló közönséget, így – a többi európai saját bulival szemben, ahol az „alap” 12+1 szett ment – mi egy új dallal többre táncoltunk, szóval ismétlem: egy szavunk nem lehet Havok ügyben. Jó lenne, ha találkoznánk még, és mondjuk a Ratos-hoz hasonlóan ők is hosszabb, szélesebb, magasabb színpadra tudnának visszajönni, és remélem a D.I.A.I.-t tartalmazó új albumról is írhatok hamarosan.

TANKCSAPDA NLP

BP., BUDAPEST PARK

SZÖVEG: SCHMIDT PÉTER

Három és fél évtizednyi karrierjének jelentős részét – mintegy 30 évet – a hazai karcos-kemény gitárrock mezőny legjelentősebb tényezőjeként töltötte-tölti a debreceni alapítású trió, már ami a populáris elismertséget illeti. Egyelőre nem is látszik a pályán olyan kihívó, aki e státuszukra veszélyt jelenthetne, ami akárhonnán is nézzük, önmagában sem kis dolog. Jómagam már a legkorábbi időkben is tanúja voltam ténykedésüknek (élőben először 1990-ben láttam őket), és kezdetben intenzív, később lazább odafigyeléssel követtem-követem a dolgaikat. A 35 éves jubileumot ünneplő parkos koncertet mindazonáltal erősen beterveztem, és szerencsére a csillagok is olyan állást vettek fel végül, hogy sikerült eljutnom a rendezvényre.

A Lukácsék előtt melegítő NLP formáció kapcsán komoly bajban vagyok, ugyanis az általuk művelt, gitárral is megtámogatott hip-hop zenével semmiféle kapcsolódási pontom nincsen. A hangszeres szekciót egy dobos és egy gitáros jelentette (basszer nem volt), a színpad elején két srác rappelt-kiabált-üvöltött magyar nyelvű szövegeket nagy elánnal és lelkesedéssel (őket néha további vendégek is kiegészítették), illetve ügyködésük alatt mindvégig meglehetősen sok gépről bejátszott effektet, samplert, miegymást hallhattunk még. A maga vonalán lehet, hogy ez egy tök jó produkció volt – nekem nagyon nem a világom az ilyesmi, úgyhogy tárgyilagosan sem pro, sem kontra véleményt nem tudok formálni az elhangzot-takról. A közönség jó része felvont szemöldökkel nézte-hallgatta őket, bár elől azért volt egy olyan kisebb mag, akik lelkesebben reagáltak rájuk.

A felvezető Louis Armstrong dal (What A Wonderful World) lecsengése után egy kissé cirkalmas, futurisztikus intrót kellett még átvészelnem a voltaképpeni kezdésig, ami a Nem hagylak el képében érkezett meg végül. A koncepció szerint innentől kezdve minden Tankcsapda albumról minimum egy (néhány esetben több) nóta összeválogatásával állt össze a 21 tételes ünnepi menü, ami egész jól lett megkonstruálva abból a szempontból, hogy a nyilvánvaló kötelezőkön túlmenően különlegességek is elhangzottak, főként a műsor közepe tájékán. Egy – engem a kilencvenes évekre emlékeztető – pörgősebb új dal ugyancsak helyet kapott a programban, ami mellé ígéret érkezett a készülőben levő új nagylemez kapcsán is.

Ki-ki ízlése szerint lamentálhat persze azon, hogy mit lehetett-kellett volna játszaniuk még (nálam a Lopott könyvek generálta a legnagyobb hiányjelet), de hát mindent nem lehet ugyebár, főleg egy ilyen terjedelmes diszkográfia esetében. Ami biztos, hogy objektíven nézve mind a korszakolást, mind a különféle hangulatokat és mondanivalókat tekintve jó arányérzékkel lett összeállítva a setlist. A kissé halkán, döcögösen induló hangzás szerencsére viszonylag hamar magára talált, parkos mércével mérve a hangerő is szépen megizmosodott, ebből a szempontból én alapvetően elégedett voltam. A pofás háttérvetítés hatását időnként diszkrét pirotechnika támogatta meg – különösebb vizuális extrák ezen túlmenően nem voltak, de a szikár muzsika ennél többet nem is kívánt igazság szerint. Tény, hogy az utóbbi jó pár évben a Csapda több – nem feltétlenül zenei természetű – húzása váltott ki nálam (is) értetlen szemöldökfelhúzást, de az biztos, hogy itt és most, ettől függetlenül ez a koncert egy okosan összeszerkesztett, jó hangulatú összefoglalása volt a trió eddigi pályájának.

FEKETE ZAJ

ENSLAVED PERIHELION UNTO OTHERS ARCHAIC

BP., BARBA NEGRA

SZÖVEG ÉS FOTÓ:
UZSEKA NORBERT

ENSLAVED

A Fekete Zajról már minden jót leírt mindenki, aki járt ott, újra csak megerősíteni tudom: barátságos, emberi léptékű, a hegyekkel-erdőkkel körülvett, tóval-kacsákkal színesített helyszínnél hangulatosabb tán nincs is, a zenei felhozatal elképesztően változatos és izgalmas. És öt méterenként botlok régi jó ismerősökbe (vagy szerzek újakat). Öröm ott lenni.

De azért, híven a magam hagyományaihoz, megint csak nyomorult egy napra tudtam eljutni a Mátra ölében rejtező Sástóra, pedig az összes napon (ráadásul a 15. jubileum miatt most 5 napon!) lett volna mit nézni-hallgatni. De a Zajnak az is jellemzője, hogy tervezhetsz akárhogy, végül úgysem úgy alakul, és nem azért, mert borul a program (bár van olyan is).

Az Archaic a dimbes-dombos környezetben lévő Osztálykirándulás színpadon vezette elő frankó thrash metalját. A hangzás nekem nem állt össze: túl sok dob, jóval kevesebb minden más, de Erdélyi Petiéék rífforientált zenéje így is adta. Klassz, hogy remek ízléssel keverik a kapkodósabb témákat a lassabb, húzós részekkel, és hogy az egészet ritkán látott lazasággal adják elő.

Az Unto Others a Fanyűvőnek nevezett nagyszínpadon még világosan kezdett, és az a legkevesebb, hogy nekik az nem áll jól. A koncert a sötétség lehulltával kezdett igazán működni, de nem csak a fényvel volt gond. Elégge egyszerű a zenéjük, de így élőben sokáig hiányzott belőle a lendület, a húzás, meg ha már nekem is feltűnik egy-egy hamisan énekelt sor, az már baj. Elképzelhetőnek tartom, hogy a portlandi négyes kissé túltornézza magát, aminek persze vannak előnyei (a népszerűség növekedése), de el is lehet közben fáradni. De az sem kizárt, hogy ők ilyenek és kész, mozognak, zenélnék, de nem akarják élve felfalni a közönséget. Mégis inkább arra tippelve, hogy egyszerűen a keverés eltüntette a gitárokat, míg a dob nagyon elől volt, és abból meg hiányzott a lendület, de ezt már írtam. Akárhogy is, idővel belelendültek ők is, mi is, és pl. a Jackie már ütött akkorát, mint lemezen. És amilyen felemás volt nekem a koncert, aztán a szálláson azért nem bírtam aludni, mert Unto Others nóták mentek a fejemben nonstop. Szóval ez a Sisters Of Mercy-hard rock keverék nagyon tud működni, s még az is lehet, hogy csak én nem voltam megfelelő hangulatban.

Más kérdés, hogy utána a Kilátó színpadon (a váltakozó színű fényekkel megvilágított kilátó lábánál, az erdőben) a Perihelion 10 másodperc alatt varázsolt el. Nehéz megmondani, hol van a határ belebambulós unalom és révület, monotonia és sodrás, erőltetett színpadi manírok és komolyan vehető kiállítás (és így tovább) között – de Vasvári Gyuláék mindegyik esetben átlépik azt a határt a jobbik irányba. Ha érthető, amit mondani akarok. Ez a magával ragadó, érzelmekkel teli, de súlyos metal témákat sem nélkülöző post-rock nagyon könnyen át tud fordulni fásasz-

tóba, művészkedő semmitmondásba, de nem a Perihelionnál. Ugyan kicsit elvesztettem a fonalat velük kapcsolatban az utóbbi pár évben, és érzékeltem, hogy a korábbi lemezeknél jellemző behatárolás (valahol a VHK és a Thy Catafalque között) már csak nyomokban igaz, azonnal rá tudtam hangolódni erre a zenefolyamra, mely érdekes módon nagyon is jól tudott szólni azon a nem olyan egyszerű helyen. Örvénylő, szépséges, belefeledkezős koncert volt.

Az Enslaved is, hatványozva. A norvég legendák utóbbi jó pár lemeze nagyon eltalált (bár a régiek is), a múlt évi Heimdal meg még mindig lemegy nálam heti egyszer, pedig már vagy másfél éve megjelent. Utoljára '99-ben a Fekete Lyukban láttam őket, és a mostoha körülmények között is átjött, hogy rendkívüli zenekar ez. De mindezekkel együtt sem számítottam arra, hogy a Zajon, a Fanyűvőn ilyen ésszel felfoghatatlan nagy koncertet adnak. Ugyan a hangcucc olyan brutál hangos volt, hogy utána képtelen voltam bármi egyébb-

re, mint visszavezetni a szállásra, de közben olyan szépen és jól is szólt! Egyrészt teljes mértékben átjött a lemezeik fenségessége, mélysége, de a black metalos részek is teljes pompájukban, erőteljesen szóltak. A páratlanul gazdag, hibátlan életműből nyilván nem kerülhetett elő minden korszak, de pl. a '94-es Frostról két dalt is kaptunk

(Gylfaginning, Svarte Vidder), a zárásul játszott Isa is gyönyörű volt, meg mindegyik (a Ruun pl. ebben a koncertverzióban kajakra elment volna Alice In Chains-nek). De a csúcspont a Congelia volt. Van, hogy egy daltól kiráz a hideg, de hogy tetőtől talpig borzongjál... Ilyen ereje talán csak a halálhoz kapcsolódó tibeti buddhista ceremóniális zenéknek, meg még a Neurosis és a Dead Can Dance egyes szerzeményeinek van. Hiába, hogy lemezen is megrázó ez a dal (ahogy a Heimdalról elővett címadó, a Forest Dweller és a Kingdom is, meg tényleg mind, amit játszottak), de erre az élményre végképp nem voltam felkészülve.

És mindeközben a színpadon egy szemlátomást veterán, mégis ereje teljében lévő zenekar játszott. Grutle Kjellson basszer-énekes volt a fő frontember, de a tiszta ének főleg a hátsó sorból, Iver Sandøy dobostól és Hákon Vinje billentyűstől jött. Az idős sziklának kinéző Ivar Bjørnson is besegített néha némi vokállal, erre egyedül Arve „Ice Dale” Isdal gitáros nem vállalkozott, aki cserébe amúgy Ted Nugent módra hozta a félmeztelen-szelesterpeszes-gitárhőspórolós figurát meg a zseniális témákat.

Ezt a koncertet mindenkinek látnia kellett volna, aki metalosnak vallja magát. Ezzel szemben relatíve szellősen voltunk a Zaj ezen napján. Meglehet, a hőség volt az oka a ritkásabb érdeklődésnek, meg a hosszú hétvége, meg hogy valójában ez a fesztivál még teltházkor is rétegenékkal van tele – vagy valami más. Akárhogy is, a Fekete Zaj fesztivál simán az egyik legjobb dolog, ami ebben az országban van.

SUMMER HELL

BP., BARBA NEGRA

SZÖVEG: GÁTI VIKTOR

Általában ellenérzéseket támaszt bennem, amikor egy eseményről szakaszosan csepegtetik az információkat, ám ez esetben jól sült el a dolog: az Exodus fellépésének bejelentése már önmagában örömhír volt. Aztán jött a frissített hír, miszerint a Summer Hell fesztivál keretein belül érkeznek Gary Holték (igen, a riffmester végre újra „az Exoduse”, bár ki tudja, meddig?...), és fokozatosan kerültek bejelentésre a további zenekarok, míg a résztvevő együttesek száma nem kevesebb, mint nyolcra(!) gyarapodott. Ahogy a 2021-es, a Lamb Of God és a Kreator nevével fémjelzett eseményen is megoldotta a Barba (még a Rákóczi-híd lábánál), a zenekarok felváltva léptek fel a két színpadon, rögtön egymás után.

A nemzetközi törzsgárda hat tagját két hazai brigád egészítette ki. Megkezdve az extrém metal maratont, a nagyszínpadot a sponori thrasher KillerSick hevítette fel, egy döbbenetesen fiatal arcból álló trió, akiknek az itt hallottak alapján a kisujjában van az (amerikai) old-school thrash, és azt is jól kapisgálják, hogy nyúljanak friss eszközökkel ehhez a csodás örökséghez, hasonlóan a Havokhoz vagy a Municipal Waste-hez. Idei háromszámos EP-jük, a Grim Reaper további dalokkal kiegészülve töltötte meg a rendelkezésre álló kb. félórát, amely során a közönséggel remekül kontaktáló srácok bebizonyították, méltóak nemcsak az itthoni, de a zöld logós stream szolgáltató adatai alapján többek között a dél-amerikai(!) rajongók figyelmére egyaránt.

Mikor a KillerSick leköszönt, a kisszínpadon máris a hangszereknek esett a tavaly, Minotaur című lemezével bemutatkozott, death/black metal monstros Noble Victory, amelyet Fellegi Ádám gitáros (This Calling, Brigde To Solace, stb.) ötödmagával hívott életre. Ahogy azt a frontember Szalai Ádám mondta, a kvintett alig egy éve kezdte a koncertezést, ám tapasztalt zeneszerekről lévén szó, az élő teljesítményük egy hibátlanul összerakott társaságot mutatott. A Blue Stage-en szokásos mód remekül szólt mindenki, és a ventilátorok elhanyagolható hatékonyságú működésével „megtámogatva” olvasztották le az arcunkat a debüt album dalai, melyek közül az egyik legsikerültebb darab, a Red-Black Mountains is felcsendült.

A sort az egyik húzónev, a floridai death legenda Deicide folytatta a Red Stage-en. Glen Bentonék megkerülhetetlen klasszikusokat alkottak a hőskorban, ám mind a zenei, mind a szövegbeli koncepciót tekintve egy meglehetősen szűk szegmensben mozognak azóta is, amely nemhogy porosnak, de különösen Benton személye esetében, finoman szólva, nem egyszer megmosolyogtatónak hat. A klasszikus USA death metal első öt éve irányába táplált elhivatottságuk láthatóan a közönség nagy része tetszésére vált ezen az estén is, de a Morbid Angel-dalokat játszó I Am Morbid vagy a Death hagyatékot ápoló Death DTA (valamint az általam sajnos elmulasztott, előző nap fellépett Left To Die) színvonalával összevetve ez a produkció nekem nem jött át.

A 2011-ben alakult, kaliforniai halálhorda Skeletal Remains friss albummal (Frangments Of The Ageless) érkezett. Chris Monroy-ék nagyban merítenek a fenti bandáktól, bár mellőzik azok merészebb, komplexebb megoldásokat. Zenéjük a direkttebb dalszerkesztést és az apróbb rafinériákat tekintve például

a Kataklysmmel és a Bolt Throwerrel rokonítható, telepokolva blast beatekkel és triggerekkel vezérelt reszelésekkel. A tekintélyes mennyiségű merch kínálatból az ő póloik feltűnően szemrevalók voltak.

Ezután következett Abbath Doom Occulta és zenekara, akik az est meglepetése voltak számomra. Bár az Immortal és az ex-frontember munkásságát szintén nagyra értékelem, lemezeiket nem sűrűn pörgetem, és élőben sem láttam őket korábban. A négyes egy különleges Immortal settel érkezett hozzánk, és a közel tucatnyi norvég black metal örökzöld között eljátszották egyik kedvenc nagylemezem, a csodás borítóval felruházott At The Heart Of Winter című dalját is. A nagyszínpad újfent kissé bizonytalankodó megszólalása szerencsére nem rontott az összhatáson, a rekkenő hősséggel dacolva, monumentális maskarába bújt Abbath és társainak jól feküdt a kissé kásás sound. Nemcsak a koncerten tettek ki magukért Abbathék: a merch pulton a számos felső és dedikált hanghordozó mellett zoknikat(!) és egyéb csecsebecskéket is kínáltak.

A Misery Indexet nem túlzás a death/grind stílus (amerikai) koronázatlan királyaként aposztrofálni. Számomra az ő géniuszuk és brutalitásuk a Cattle Decapitationnel egy lapon említhető, és bár utóbbi okán eléggé a periférián mozognak nálam, ahogy Travis Ryanék, úgy Jason Nethertonék szintén az a kategória, akiket egyszer az életben látni kell élőben, esetemben leginkább a dobos szörny Adam Jarvis embertelen teljesítménye miatt.

Az est főfellépője, az Exodus műsorára legalább kétharmadig megtelt a nagy sátor. Így csapott bele a társaság a gyakori koncert kezdőnőta Bonded By Bloodba. A bő órás program meglehetősen változatos, átfogó volt: a legtöbb tételt a jövőre negyven éves (!) első albumról és a legutóbbi nagylemez

Persona Non Grataról játszotta az ötösfogat, köztük a tanítási való energiabomba A Lesson In Violence-szel és az újkori klasszikusok közé kívánkozó The Beatings Will Continue-val. Nincs ínyemre a hangzáson rugózni, de amellett nehéz szó nélkül elmenni, mennyire gyatra, aránytalan volt a sound a műsor első részében. A személyes kedvencek sorát erősítő Fabulous Disaster és Blacklist már méltó színvonalon szólalt meg, ahogy az est legnagyobb eufóriáját okozó Deathamphetamine is, amelyet nagyon szimpatikus módon az akkori frontember, Rob Duker méltatásával vezetett fel Zetro Souza énekes. A zenekar roppant kedves gesztusaként a szeánsz java részében a háttérkivetítőn az Exodus logó mögött a magyar lobogóval szerepelt.

A rendkívül tartalmas, fémbő estét a belga death/grind ikon Aborted zárta, akiket többször láttam már előzenekarként, így nem lepett meg a szintén újelemez (Vault Of Horrors) félórultek előadásának embert próbáló súlyossága. Emellett a korábban is tapasztalt elképesztő precizitást és megnyerő szenvedélyességet hozta a csapat. Nem értettem, miért nincs több Aborted pólos a közönség soraiban, hiszen a műfaj egyik élcsapata szintén remek mintájú pólokkal érkezett aznap.

Biztos vagyok benne, hogy minden jelenlévő különleges élménnyel gazdagodott, és óriási lelkesedéssel fogadná a, manapság rentábilisnak mondható rendezvény modellre fittyet hányó, Summer Hellt jövőre is. Reméljük, összejön!

BARONESS FRAIL BODY

BP., A38 HAJÓ

SZÖVEG ÉS FOTÓ: UZSEKA NORBERT

Az Illinois állambeli Rockfordból érkezett Frail Body screamo hardcore-t nyom a netes címkézés szerint. Igazából szerintem volt abban a noise rocktól a death/blackig elég sok minden, mégsem tetszett. Úgy értem, elég sok disszonáns, brutál, súlyos és agyszíbbasztó zenét szerettek, de ez nekem most nem jött át. Az énekes-gitáros arc csaknem egy hangon rikácsolta végig a koncertet, és ha véletlenül akadt volna egy téma, amire a közönség el tudott kezdeni bólogatni, hát hamar jött egy váltás, hogy nehogymár élvezzük. Trióban játszanak, így jobban átjött, hogy a basszer hoz azért finomságokat, viszont csaknem folyamatosan túlvézelték meg –effektelték a zenét, úgyhogy néha nagyon masszívan robajlott, összességében azonban engem fárasztott. Bocs.

A Baroness első budapesti koncertjén, 2006 októberében sajnos nem voltam ott, akkor még mit sem tudtam a sludge irányából (ill. a Georgia állambeli Savannah-ból) érkező csapatról. Felteszem, sokan mások sem, tekintve, hogy az első albumuk is csak a következő évben jelent meg. De a hajót elég szépen megtöltötték azok, akik kedvencükké avatták azóta a John Baizley énekes-gitáros (és festő) vezette négyest. Jelen turnéjuk az első önálló kör volt, amit valaha Európában tettek, meglehet, emiatt sem koncentráltak annyira a múlt évi, zseniális Stone albumra, mint reméltem. Nem panaszként, mert így is baromi színes, izgalmas műsort raktak össze, melybe mind a hat lemezükről fért nóta, szóval jutott kuriózumból rendesen.

Viszont a Stone még a korábbi favoritomnál, a Yellow & Greennél is jobban betalált nálam, szóval ha egy az egyben eljártsszák, akkor is boldog lettem volna, sőt. De csak három nóta került elő róla, nyomban nyitásként a Last Word és az Under the Wheel kettőse, s később a háttorzongatóan húzós Beneath the Rose.

Sose hittem volna, hogy a Stone turnéján nem kerül elő pl. az Anodyne, de korábbi kedvencek is hiányoztak. Cserébe viszont olyan káprázatos szerzeményeket hallhattunk élőben, mint az A Horse Called Golgotha, a Tourniquet, a Shock Me, az Isak (a koncert legnagyobb örlelé!) vagy a záró, mindent vivő Take My Bones Away.

Az ötödikként érkező Green Theme-nél esett le, amit eddig nem tudtam magamnak megfogalmazni a Baroness kapcsán, holott zsigerileg, de még a szívemben is éreztem (bizony). Azt, hogy ebben a zenében még öröm is van. Ugye egészen sajátos keverék az ő muzsikájuk, mely ugyan a Neurosis/Mastodon vonalon indult, de organikusan, teljes természetességgel kevernek bele nagyon sok minden mást, az amerikai folktól a Rush ill. Pink Floyd-féle progresszivitáson át a Maiden/Priest/Trouble ízű ikergitáros témákig. Nagyon sok melankólia és egyéb érzés, érzelem van ebben a zenében, sőt, valami nőies is, ami korántsem biztos, hogy a '17-ben csatlakozott gitároslány, Gina Gleason miatt van így (aki amúgy végtelenül szimpatikus egyéniség a maga sallangmentes, egyértelműen meta-tolos kiállásával).

Mindig is annyira gazdag volt a Baroness (s már a név is bárónőt jelent), a borítóik is annyira burjánzóan összetettek, hogy a férfi-energiák és jellemzően férfiasnak tartott érzések-gondolatok mellett a lányabb oldalnak is van benne hely. Meg olyan szép dallamoknak, hogy a torkod is összeszorul tőlük. De közben a zúzásnak, a technikás témáknak is ugyanakkora terep jut.

Úgyhogy ez a koncert hatalmas élmény volt. Remélem, nem kell 18 évet várni, hogy újra magyar színpadon varázsoljon a Barónesz (bocs). 18 hónapban kiegyezhetünk.

AKHLYS VOIDSHRINE LIDÉRC

BP., BLUE HELL

SZÖVEG: MILÁN PÉTER
FOTÓ: SZABÓ MIKLÓS

ALidérc idén megjelent debütalbumát (Profán Mystérium) rendre előveszem, remekül sikerült anyag, s e jeles esemény jóvoltából másodízben sikerült élőben megtekintenem a csapatot. Mint említettem, nem hanyagolom a csapat debütalbumát, így sok részlet, dallam, étel ismerős volt a koncerten, s a zenekar, most már mondhatom, hogy ismerős lendülettel adta elő a programot, sőt, amennyiben a megérzésem nem csalt, hosszabban is játszottak, mint amikor utoljára láttam őket (a Diocletian előtt). A Lidérc kiállása ugyanúgy festett, Comes Listhius közepén a szokásos csuklyában feszítve köpködte a sorait, stílusa rendkívül agreszív – akárcsak lemezen.

Úgy fogalmaznék, hogy jó értelemben veendő kóosz uralta a koncertet, ami mindvégig jelen volt, lévén része magának a zenének, s ugyan ki lehetett venni a jó dallamokat (G. Caesus), a hangzás messze

nem volt tökéletes, jó ideig szinte csak egy gitárt lehetett hallani, és a dobssound sem remekelt. Ugyanakkor a Lidérc a Profán Mystérium albummal és ezekkel a koncertekkel színteljesített az érettségét a hazai black metal-mezőnyben, amit a jól megírt számoknak, és az egyedi gitárjátéknak tudhatunk be. A Lidérc a magyar folklórt és népzenei barbarizmusba kötve/csavarva nyújtja át.

Ami ezután következett, az a derült égből kerekedett villámcsapás erejével hatott. A Voidshrine nevével pár nappal a koncert előtt találkoztam először, semmilyen információt nem találtam róluk a hálón, csak annyit, hogy ez is magyar zenekar. Öten jelentek meg a színpadon, s olyan professzionális produkcióval álltak ki a hangzást is beleértve, hogy alig hittem sokat próbált/hallott füleimnek. Mintha egy tapasztalt, szórós tókú nyugati zenekar játszott volna, nem egy újdonsült hazai gárda. S a

hallottak alapján az előadás és a megszólalás mellé hasonló jókat tudok elmondani magáról a zenéről is.

Ahogy haladt előre a program, az jutott eszembe, hogy a szerzemények alapján a black metal igazán kreatív oldalához volt szerencsém egy új formáció révén: olyan csapatnak tűnt a Voidshrine, amiben benne vannak a szeretet norvég black metal jellegzetes, hangulatos témái, pengetési megoldásai, de ezeket sok egyéb komor témával vegyítik, akár egészen egyszerűnek tűnő metalriffekkel is, de a konkrét játéknak, a kisebb csavarintásoknak köszönhetően az eredmény mindvégig izgalmas maradt, és a hangzásnak, a játékstílusnak betudhatóan roppant erőteljes is. Egyáltalán nem számítottam

rá, hogy egy teljesen új hazai zenekar koncertjén fogom tapasztalni, hogy mindkét gitár szépen hallható, sőt, a basszus is, valamint a dobokat, cineket is lehet érzékelni. Arányos, brutális hangzás volt ez egy ötletgazdag új alakulattól.

Várom a bemutatkozó lemezt.

Az Akhlys idejű lemezét ismerve biztos voltam benne, hogy az amerikai formáció elő-

rőbb hozza a világvégét, de más valamit vélelmezni, előre megsejteni és más

a zajörvény kellős közepén megpróbálni túlélni a pusztítást. Július elején jelent meg a House Of The Black Geminus című új album, s nem túlzok, ha a 2024-es év egyik black metal-csúcsteljesítményének titulálom. A Naas Alcameth gitáros/énekes által vezetett csapat – élőben négyen voltak -, tizenöt éve kutatja a black metal határait, s az idejű lemeze egy minden korábbinál félelmetesebb fenevadat tenyésztettek ki műhelyükben. Az Akhlys black metalja helyenként kimondottan gépies, már-már indusztriális hatású, egyes részekenél olyan érzésem támadt, mintha a Thorns felejthetetlen, klasszikus 2001-es albumát, a Dødheimgard black metalos örvényeit a már jobblétre szenderült izlandi Svartidaudi cseppfolyósítaná.

Élőben a lemezen tapasztalható rettenetesen kemény, rideg és kíméletlen támadások még sokkal durvábban hatottak, de mivel az Akhlys távolról sem egy sematikus, egydimenziós darálóbrigád, a gyors, vad támadásokat sok kísérteties,

AKHLYS

felperzselt föld-dallammal tarkították, amelyek szinte ambient-hatása csak növelte a zene egészen végtelenen súlyos és komor kisugárzását. A fókusz általában a gitárokon, a gitárjátékon van egy ilyen csapat esetében, azonban külön is ki kell emelnem Eoghan dobos játékát. Elég volt egy pillanat, hogy meggyőződjünk róla: a dobok mögé született, rendkívül professzionálisan játszott, a dobszerelése is tökéletesen be volt állítva: minden a megfelelő szögben és távolságra. Mozdulatlan felsőtesttel játszott, rendkívül mozgékony karokkal dolgozott, látványosan ütött, élmény volt a cin-játékot hallgatni, a váltásokat, a tempók variálását, és hogy az arányos megszólalás révén mindent jól hallhattunk.

Amikor a négyes maximális tempóval játszott, ott a zajbábel szinte mindent magába szívni látszott, a hangok vihara egyetlen masszív zajöntvénné alvadt össze, már-már nem evilági élménnyel szolgált. A rétegzett, változatos apokaliptikus audio-terrort vizuálisan is alátámasztani igyekezett a négyes, ugyanis mindannyian maszkokban voltak, de nem a szokásos mezei kendőkben, mint a legtöbb csapat, hanem egyénileg készített bőrmaszkokban, amelyek valamelyest Hannibal Lecter maszkja és a középkori pestisdoktorok álarcának ötvözetét idézték fel. Mindenesetre félelmetes volt a látvány, egyáltalán nem kínos. Az egészen kíméletlen zene és a rémlátomásra emlékeztető alakok, ha fogalmazhatok így, lenyűgözően nyomasztó összkép közepébe szippantottak bennünket.

Ezzel tökéletes is lenne a beszámoló és az élmény, azonban miután a zenekar az egyórás szett végeztével levonult, a frontember mintha nem találta volna a helyét, furcsán támaszkodott az egyik ládára. Majd bizonytalan léptekkel kivonult, s kiderült – a koncert alatt whiskyt ivott -, hogy maszkszívan be van rúgva. Nos, ez a játék színvonalán egyáltalán nem érződött, mindenesetre furcsa, ilyen állapotban hogy lehet ilyen precíz zenét előadni. Úgy tűnik, az Akhlys brutális végóra-zenéje a kisebb emberi gyengeségeket és hibákat is maga alá gyűri.

RICHIE KOTZEN

BP., DÜRER KERT

SZÖVEG: GÁTI VIKTOR

Hihetetlen belegendolni, hogy már öt év telt el, mióta legutóbb láttam Richie Kotzent a megboldogult Barba Negra Trackben, ha jól emlékszem, alig egy évvel a fezenes fellépése után. Az akkori budapesti koncert az első volt újdonsült feleségemmel, aki azóta életet adott első gyermekünknek, és most hatalmas örömmre elérkezett az ideje, hogy újra velem tartson, egy közös kedvencünket élőben megtekinteni. Az új Dürer Kertet most látogattuk meg először együtt, és kaptunk az alkalmon, hogy egy-egy kiváló hamburger koronázta villámrandevúval vezessük fel a remeknek ígérkező estét.

Korunk egyik legkiemelkedőbb énekes-gitárosa előtt a hazai SFV zenekar hevítette fel a világot jelentő deszkákat, és a szellőztetéssel kicsit szűkmarkúan bánó nagytermet. Ők kaptak lehetőséget tavaly a The Winery Dogs előtt is, így – nem ismerve a pontos körülményeket – elképzelhetőnek tartom, hogy maga a Mester keze is benne volt ebben a fellépésben. Mindenesetre, a pimaszul fiatal brigád megszolgált a bizalmat: előbbi alkalomnál lényegesen magabiztosabban, összeszedettebben, feszesebben játszottak, komolyabb melléütesek vagy mellényúlások nélkül szabadították ránk a tavalyi bemutatkozó nagylemezük (We Are) dalait. Második nekifutásra jobban átjöttek a nóták finomságai és az a fegyvertény, hogy kiemelkedő rálátással nyúlnak a srákok az ihletforrásaik eszköztáraihoz (a glam metaltól kezdve a modern dallamos rockig és tova), miközben szerzeményeik nem mentesek az egyre erősödő saját hangtól. Bö félórát, intenzív fényeket és aránylag okés soundot kaptak; talán az impozáns tűzvörös dobra, főleg a kicsit szottyadt pergőre, lehetett volna tenni még egy kis kakaót.

A gitárján pengető nélkül varázsló, aranytorkú dalnok különösebb szövegelés nélkül vezette le az ilyen formán sallangmentes, mi több kellemesen töménynek ható, nyolcvan perces műsort. A dallista zömét a The Essential Richie Kotzen című, egyébiránt remekül összeállított válogatás album tételei alkották, mint például a

parádés húzású Losin' My Mind, War Paint, Fooled Again hármas, a lelazultabb Bad Situation, az est egyik csúcspontjaként, élőben szintúgy csodálatos énektémákkal elámfító Fear vagy a ráadásban felcsendült Remember Líra. Hiányzott az egyik legnyilvánvalóbb szám, a Go Faster, a legalább annyira kihagyhatatlan Doing What The Devil Says To Do viszont elhangzott, a kétharmad-háromnegyed háznyi közönség nagy öröme. Az említett kiadvány alál le nem fedett anyagok közül a legutóbbi – ötven(!) dalos – tripla stúdiólemezről a szenvedélyes Dogs került elő (milyen jó lett volna még egy Wide Open, na meg még vagy tucatnyi nóta!), de a 24 Hours és a Peace Sign album is képviseltette magát egy-egy darabbal. Nem maradt el a friss tétel Cheap Shots sem, ami helyett őszintén szólva szívesebben meghallgattam volna a méltatlanul elhanyagolt Venomot. A legnagyobb ovációt és borzongató együtténeklést természetesen a jó ideje sikeres záródal You Can't Save Me váltotta ki. (Valahol kicsit furcsa, hogy ez, még a szokásosnál is sötétebb szerzemény hogy lehet ennyire népszerű, ugyanakkor teljességgel megértem, hiszen nekem is az egyik legnagyobb favoritom.)

A szokásosnak mondható trió felállításból a bögöst ismerősen káláltam, a minimál cuccal kiálló, mégis kellően tartalmasan játszó dobost viszont talán most láthatta először a magyar közönség. A koncert végig visszafogott fények, emellett folyamatosan finomodó hangzás közepette zajlott, a keverőpultnál példás módon ügyeltek az egy-egy hangot érintő finomságokra is. A szerény színpadkép csak támogatta a főhős tündöklését, és társai néhány önálló kisajátított játékpérecét. A merch meglehetősen szerény volt, a magyar brigád CD-jét és egyszerű logós pólóit kínálták több színvariációban, Kotzentől pedig egyedül a You Can't Save Me-t is rejtő Into The Black lemez 2024-es vinyl kiadását lehetett behúzni, méghozzá dedikált változatban.

Szívesen visszaszoknék az évenkénti Kotzen-dózhoz, hiszen Richie mindig pazar koncertet ad, ahogy most is!

WAYFARER DREADNOUGHT

BP., A38 HAJÓ

SZÖVEG: MILÁN PÉTER

A rekkenő hőségben jó ötletnek bizonyult a koncertet a tetőterazon megtartani, sokat jelentett, hogy járt a levegő és nem a hajó katalánjában kellett főni. A tavaly egy újabb kitűnő albumot kiadott Wayfarer előtt egy másik amerikai zenekar, a Dreadnought kapott lehetőséget játéokra. A Profound Lore-nál lévő csapatnak hallottam az utóbbi lemezeit, s ugyan a képességeiket nem vonom kétségbe, nem hagytak bennem mély nyomot. Ugyanakkor élőben sokkal jobban meggyőztek, amiben nagy szerepe volt a belőlük áradó dinamizmusnak, vérbő, intenzív előadásmódnak. Mondom ezt annak ellenére, hogy a zene nem gyors, sokkal inkább progresszív ízű, „agyas”, ahol a sokszor szürreálisba hajló elemeknek, hangulatoknak van szerepe, mintsem a konkrét zenei fogódzóknak.

A csapat, tökéletesen megtestesítve a 21. századi utó-metal valóságát, ezer forrásból merít, amely lemezen kissé soknak tűnik, s ugyan e koncert után sem sikerült memorizálni egyetlen témájukat sem, a doom/prog/experimentális/post-metal kellő erővel tálalva, hol éles, blackes sikolyokkal, hol dallamos énekkel, sőt, olykor még fúvosokkal is színesítve, tartalmas alapozást nyújtott.

A black metal ezer és ezer 21. századi ága között az egyik legizgalmasabb az, amelyben a country világát, a „western” miliőt felidéző zenék hangzását vegyítik a black metal karcosságával, kompromisszummentességével, ami e zabolátlanság mellett azt bizonyítja, hogy a black metal ugyanakkor egy pozitívan nyitott zenei kiindulópont, odafordulás más zenei formák felé. A műfajokat nagyon kocka módon felfogók persze nem tudnak mit kezdeni ezekkel a jelenségekkel, azonban a Wayfarer léte önmagában bizonyítja, hogy mennyire életképes egy effajta szimbiózis. Ráadásul a Colorado-állambeli Denverben székelő kvartett zenéjében több irányzat is teljes összhangban alkotja meg a nagy egészet.

A Wayfarer jó értelemben él az image adta lehetőségekkel. A zenekar úgy képviseli az amerikai valóságot, hogy annak árnyoldalaival is tisztában vannak, miként azokat a lemezeken is leplezetlenül mutatják be. Ugyanakkor ízlésesen jelenítik meg az „amerikaiságot”, amikor a színpadon ugyanolyan fekete (farmer vagy bársony) ingekben, vasalt csizmákban játszanak, kinyilvánítva, hogy az Újvilágból jönnek, annak vérzivataros, tengernyi erőszakkal terhelt világából, aminek ellenben a pozitív aspektusaira igyekeznek fókuszálni: a zenélésre, az ezer forrásból származó dalokra, s az e szerzeményeken keresztül megélt tágasság/határtalanság-érzetre, ami

sok jó amerikai zenéből kiérezhető. A Wayfarer lemezeit ez a pozitív aura veszi körül. Shane McCarthy énekes/gitáros és Joe Strong-Truscelli gitáros sokszor nem is riffelt, hanem a black metal cirkalmait darkos, a „denveri hangzás” gótikus countryjának dallamaival szőtte át, miáltal egy egyszerre baljós-végítéletszerű, egyszerre magával ragadó és nagy teret átfogó hangzás született, ahogyan ezt a kitűnő albumokon megtapasztalhattuk.

Még nem láttam élőben a csapatot, s örömmel tapasztaltam, hogy a lemezek hangulata a koncerten hasonló vitalitással érvényesült, s ebben az említett gitárosok mellett a csapat másik felének – Isaac Faulk dobos, Jamie Hansen bőgős/énekes – ugyanakkora szerepe volt. McCarthy és Hansen megosztották egymás között a zömmel extrém énektémákat, de az utóbbi album, az American Gothic vonalát követve, McCarthy néhány énekdallamot is bemutatott. Az olyan tételek, mint a The Thousand Tombs Of Western Promise (sokatomondó cím), a To Enter My House Justified, a False Constellation, vagy A Romance With Violence-ről a The Crimson Rider és a The Iron Horse (Gallows Frontier I-II) élő mementói egy valaha volt világnak, amely tengernyi igazságtalanságból született, és ami máig hordozza magában az átkait, azonban a Wayfarerben az a pozitív, hogy mindezzel szembenézve valami konstruktív próbálnak kihozni a sorsukból, inkarnációjukból, nemzeti hovatarozásukból. És most már a koncertélmény birtokában mondhatom: nagy sikerrel tették/teszik.

Az említett két legutóbbi album dalai mellett a legvégén – rövid levonulást követően – még elhangzott az Animal Crown a World's Blood albumról (MacCarthy váratlan húrszakadásával megtoldva).

A denveri zenekar az egyik leginkább kreatív, és jó értelemben példamutató formáció a mezőnyben. A Wayfarer nem egy a milliószámra tenyésző zajos black-alakulat közül, nem a Darkthrone, vagy bármely más alapcsapat követője, sőt, ezektől rettentően nagy távolságra helyezkedik el. Ez a kvartett egy eleven alkotó erő, melynek forrását önnön tapasztalataikból, megéléseikből, országuk történelméből, kulturális örökségükből merítik, és ezt átítatván a kedvelt irányzatokkal – black metal, dark rock, country, folk – egy olyan művészi/zenei társulat születik, amely a múlt véres örvénye mellett valódi értékekből táplálkozik: amilyen mértékben a múltban gyökeredzik a zene, olyannyira teljesen a jelennek szól, a „most” megélésén keresztül él és hat, és, akár egy vad és féktelenségében is megbabonázó folyam, árad és új vidékek meghódítására tör.

WINGER

BP., A38 HAJÓ

SZÖVEG: KISS GÁBOR

Ugyan Kip Winger szólóban azóta is felbukkant olykor-olykor, 2009-ben volt legutoljára Winger-buli Budapesten. Ráadásul ez a mostani turné, ha nem is hangsúlyozottan, de utolsóként van emlegetve, így nem csoda, hogy az A38-ra érkezett publikum már a koncert előtt néhány héttel felszippantotta azt az 5-600 jegyet, ami a hajó gyomrának megtöltéséhez kell. És ugyan a különböző fórumokon jegyet vadászni szándékozók egy ideig még reménykedtek, hogy a koncertet átszervezik egy nagyobb helyre, végül minden maradt az eredetiben, akik pedig lemaradtak, szomorkodhattak. Aki viszont bejutott, az mind igazi Winger-fanatikus volt, így az első pillanatoktól kezdve igen forró hangulat várta a csapatot.

Annak ellenére, hogy elsőre kicsit fapadosnak tűnt a dolog (se előzenekar, se merch-pult), ahogy a figurák színpadra léptek, az első pillanattól egyértelmű volt, hogy szó sincs rutinból, netán muszájból letolt haknifellépésről. Igazi örömmzenélés folyt a színpadon, ahol ezer éves cimborák nyomatták a régmúlt idők alapvetéseit, pusztán csak azért, mert most épp ehhez volt kedvük. Ha bármennyire is tisztában vagy a csapat történelmével, tudhatod, hogy a tagok mindegyike igazi kreatív, örökmozgó művészlélek, akik számos formációban, projektben, zenekarban kamatoztatják képességeiket.

Az idén már 71 éves dobosnak, Rod Morgensteinnek ott az újraindított Dixie Dregs, Paul Taylor legutóbb épp Mick Mars szólóanyagának összerakásában segédkezett, Reb Beach többek között Jeff Pilsonnal meg Robin McAuley-vel projektet Black Swan néven, Kip meg, ha minden igaz, egy hegedűversenyt ír mostanában. Szóval senki sem unatkozik, mégis, 2023-ban úgy döntöttek, összedobnak egy lemezt közösen is, majd meg is turnéztatják, ha már így alakult.

A Winger működése tehát egyfajta jutalomjáték a résztvevők számára, és ennek megfelelően teljesen feszelen, jó hangulat is uralkodik a bandán belül. A cucca mögül épp csak kilátszó Rod például végigmosolyogta a teljes koncertet, de Reb Jim Carrey-t és Mr. Beant egybeolvasztó grimaszai sem arról árulkodtak, hogy muszájból lenne itt. Nem csak az süttött a bandából, hogy élvezik, amit csinálnak, hanem a profizmus is; hiába, akik anno stadionokat töltöttek meg Amerikában, azoknak vérében van, hogyan kell megjelenni és előadni a színpadon. Mivel pedig a profi, de laza produkció egy fanatikus fogadóközönsséggel párosult ezen az estén, tényleg fantasztikus koncertélményben részesült minden résztvevő.

Mivel az anno 1992-ben, az In The Heart Of The Young lemez után lelécelt Paul Taylor is visszatért a bandába

a Seven lemezzel, így érthetően a koncertprogram is a vele készült anyagokra koncentrált. Ez a gyakorlatban azt jelentette, hogy a Karma Pull Me Underjén kívül mindösszesen a Pull lemez három megkerülhetetlen klasszikusa (a Down Incognito, a Junkyard Dog és a ráadásként eltolt Blind Revolution Mad) került be a programba a Paul nélküli lemezekről.

És ugyan a bulit a Seven egyik leghúzóssabb nótája, a Stick The Knife In And Twist nyitotta, a legutolsó anyagról ezen kívül csak az anno azt felvezető maxi, a Proud Desperado fért be, a többi mind-mind az első két lemez klasszikusa volt. Ezeket pedig a Howie Simonnal (lásd még Jeff Scott Soto, Talisman, Rob Rock stb.) kiegészült eredeti felállás tökéletes fesztelenséggel adta elő. Olyan himnuszokkal, mint a rögtön a buli elején előkapott Seventeen, a Can't Get Enough, a csodaszép ballada Miles Away vagy az anno a Dream Theater tagjait is tuti meghihető Rainbow In The Rose persze nem is lehet tévedni.

A slágerparádét pont izléses mértékben egészítették ki hangszeres bemutatókkal is, hiszen Howie a Down Incognitóban, Taylor pedig a Time To Surrenderben kapott lehetőséget egy kis tekerésre, és Reb sem húzta túl a saját szólóblokkját, amit a végén szépen meg is fejelek a Black Magic című szólónótájával. Emellett volt még egy gépi alapokra eltolt, roppant feelinges, rövid dobszólo Morgensteintől is, de mindezekkel együtt sem éreztem úgy, hogy túl sok időt vettek volna el a buliból. Főleg úgy, hogy Kip Winger saját bevallása szerint betegséggel küszködve nyomta le az estét (a Hungry elején tapasztalt csúszkálásból volt ez a leginkább nyilvánvaló), és így legalább lehetősége nyílt egy kis pihenésre, míg a többieké volt a reflektorfény. A Reb szólódala után fejmikrofonra váltó frontember teljesítményére viszont így sem lehetett panasz, megfázás ide vagy oda, sok egykori kollégája örülne, ha egészségesen akár csak közel ilyen színvonalon tudná hozni a régi dalait.

Ahogy már írtam, Rod Morgenstein idén már 71, ráadásul mindenki ezer dologgal van elfoglalva, így ha a Winger legénysége tényleg úgy dönt, hogy a turné végén leteszik a lantot, azt abszolút méltó módon teszik. Nem csak egy eredeti felállásban rögzített búcsúlemezzel ajándékozták meg ugyanis a régi rajongókat, de egy olyan koncertélménnyel is, amit évek múltán is emlegetni fog majd mindenki, aki volt olyan szerencsés, hogy átélhette. Ha pedig valaki búcsúzik, nem is tehetné szebben. Én azért ennek ellenére remélem, hogy hallunk még a Wingerről.

ÉLŐ FÉNY

INSANE HELLRIDE FEST

BP., KÉK/VÖRÖS YUK

SZÖVEG: MILÁN PÉTER
FOTÓ: SZABÓ MIKLÓS

A kétnapos esemény számomra a budapesti Beneath The Void fellépésével vette kezdetét. Mint tudjuk, a csapat a Kill With Hate folytatása, valójában ugyanaz a zenekar, csak más névvel, de legalább a 2021-es debütalbummal (... into Oblivion) el tudtak mozdulni a korábbi stagnálásból. Már láttam őket korábban, s most is a szokásos intenzitással prezentálták a programot. Ehhez azonban olyan objektív feltételeknek kellett megvalósulnia, mint az értékelhető, sőt, egészen jó

hangzás, valamint készségeknek, ami a profi hangszerkezelésben, összességében nyilvánul meg. Az öttagú csapatban megvannak ezek a feltételek, színvonalas, erőteljes koncertet adtak.

A kiállításokon, váltásokon, szólókon nem lehetett nem hallani, hogy szépen összepróbálták az anyagot, ami a Beneath The Void album számaiból állt, de a Kill With Hate-korszakot sem felejtették el. A fronton Gyémánt Krisztián összetéveszthetetlen alakja foglalt helyet, öblös hörgését helyen-

ként Pornói Patrik magasabb rikoltásokkal egészítette ki. Rengeteg death metal zenekar zörög szerte a világon, a Beneath-féle technikásabb vonalat is millióan darálják, azonban ebben a csapatban jó témákat hallhatunk, ugyanakkor az összetett játék ellenére sem törnek szét a témák sokasága közepette, hanem mindvégig megvan az intenzitás, a zene „áramlása”, ami ebben az irányzatban nagyon sokszor nincs jelen. Színvonalasan teljesítettek.

A magyar deathstereket egy lengyel horda követte a másik teremben, egy általam még soha korábban nem hallott alakulat, a Wielki Mrok. Műsorukba belepillantván nem hiszem, hogy túl sokat fogok időzni a társaságukban, ugyanis a csapat által prezentált black'n'roll'n'fun'-vonal a szög-egyszerű témákkal, recsegős hangzással, primitív kalapálásokkal, alkalmankénti kurjantgatásokkal, csasztuskaszerű rímsokkal egyáltalán nem kenyerem. Látszott, hogy nem egy véresen komoly produkció ez, és ugyan nincs kifogásom ellene, ha egy-egy zenekar lazább tud lenni, a lengyelek esetében sem a zene, sem a körítés/játék nem mondott szinte semmit.

Ezután következett a voltaképpeni főzenekar, a görög Varathron. Vártam őket, még soha nem volt szerencsém a görög black metal veteránjaihoz. A Varathron a másik két nagy névvel egyetemben (Rotting Christ, Necromantia) a görög BM legendájának számít, 1988-ban alakult, s nem meglepő módon már csak Stefan Necroabyssious frontembert találjuk az eredeti felállásból. Ugyanakkor nagyon erős a jelenlegi tagság, 10-20 éve minden poszton olyan zenészek foglalnak helyet, akik szívvel-lélekkel ápolják a Varathron zenei örökségét.

Beletelt némi időbe, míg a beállítás során minden hangszert sikerült megfelelően „belőni”, s a keverőssel végzett egyeztetések, hangszerpróbák lassan véget értek és kezdetét vette a műsor. Jópofa volt látni, hogy a díszletek elhelyezésében maga az „öreg”, vagyis Necroabyssious is részt vett. Hiába, ez az underground. Nincs nagy stáb, kiszolgáló személyzet. A Varathron zenéje kisebb kacskaringóktól, kísérletektől eltekintve (Crowsreign album) csaknem mindvégig intakt volt, az utóbbi lemezek különösen jól sikerültek. Beleértve a The Crimson Temple című kítűnő tavalyi albumot. Kíváncsi voltam, ebből mi valósul meg élőben.

Kiderült, hogy nagyon sok minden megvalósult, de már a beállítás sejtette, hogy nem lesznek nagy problémák. Mindig örömmel látom/hallom a jó dobosokat, a Varathron sorait idén már húsz éve erősítő Haris rettentően profin játszott, élvezet volt figyelni a játékát, a cinek variálását, továbbá hogy fölényes biztonsággal és felkészültséggel adja elő a képleteket, díszítéseket, ami egy nagyjából old-schoolnak nevezhető csapatban nagyon sok pluszt ad hozzá a produktumhoz. Haris ritmustársa, Stratos Kountouras bőgője is kellő teltséggel vastagította az össz-hangzást, de főleg a szellő-

sebb részeknél tudott érvényesülni.

A zenekar kinézete megtestesíti a „hithű” black metalos külsőségeket: a feketén kívül más színt keresve se lehetett volna találni a zenészeket és környezetüket. Voltak szolid festések, valamint a szinte kötelezőnek mondható csuklyák, kapucnik. Jól festettek a színpadon, Necroabysious szerelését súlyos láncok is terhelték. Zömök, erőteljes, kissé mélynövésű alkata, s a szigorú arc markáns BM-frontemberré avanszálta a sokat látott-hallott színtér-harcost. A program a The Crimson Temple nyitódalával, a Hegemony Of Chaoszal kezdődött: Haris dobjátékával, billentyűs dallamokkal (az Ascension nyitánya alatt), majd bekapcsolódtak a többiek, és megkezdődött a mediterraneumi forrongás.

A Varathron, mint fentebb utaltam rá, nagy vonalakban mindvégig kitarított a hangzása, stílusa mellett, sőt a színvonal még emelkedik is az utóbbi években. A csapatban mindig is helye volt az old-school riffeknek, ezen belül is proto-black témáknak, vagy hagyományos heavy metal-gitarészeknek. Ezeket vegyítik a gyors blackes nekirugaszkodásokkal, és a zenét át- és átszövő délies, görög dallamokkal, amelyek a mai napig a védjegyüket képezik. A gyors részek alatt is memorizálható dallamokat játszanak a gitárosok. Ezek között egészen fülbemászókat találunk – ilyenekkel van tele a The Crimson Temple album.

Stefan bulldogként előmeredve fröcsögte a Varathron szövegeit, a mikrofont mindvégig a kezében tartva (a beállítás alatt odakészítették neki egy mikrofonállványt, de levitette a színpadról). A tagok nagyjából annyi mozgást vittek végbe, amennyi általában egy underground metal zenekartól „elvárható” – a zene önmagát adta el dinamizmus és atmoszféra tekintetében. A Varathron zenéje egyikben sem szenved hiányt. Emellett ez nem az a csapat, amely hanyagolja a régebbi lemezeket. A korai anyagokat a pályafutás szerves részének tekintik, így az utóbbi két album számai mellett olyan régebbi darabokat is hallhatunk, mint a Slayer-hatását is magán viselő Le Reine Noir, vagy a Genesis Of Apochryphal Desire.

Mondhatjuk, hogy a Varathron zenéjén nem érezni az idő múlását, amiben annak is szerepe lehet, hogy a tagság érzi/érti azt, amiről a zenekar szól, és ezt kellő spirituszzal prezentálni is képesek. Remek koncertet láttunk.

MÁSODIK NAP

A klubfesztivál második estjét a Rigatorist nevű új death metal banda előadásával kezdtem. Ugyan a név új, a tagok valamilyen nyien kipróbált zenészek, akik számos csapatban bizonyítottak az elmúlt években. A Bandcampen meghallgatható egy demó (kazettán jelent meg), ami nem győzött meg túlzottan, főleg a hangzás, azonban élőben annál erősebbnek mutatkozott az öttagú társaság. Az ének posztját a hazai death metal egyik nagy egyénisége birtokolja: Hajnali Sanyi, akit leginkább a Guttred front-

embereként üdvözölhetünk, no és azon ismertetőjegye kapcsán, hogy szeret és tud is beszélni. Most sem szenvedett kommunikációdeficitben, azonban – szerencsére – nem vitte túlzásba, nem ment a produkció rovására a közlendőáradat. Első koncert gyanánt felettébb élvezhető, érett produkciót mutatott be a Rigatorist. Mint említettem, a kifelé is leginkább megmutató rutint Sanyi jelentette, emellett a két gitáros (Zoli, Pokesz) jó témákat fogott le a hangszer nyakán. Dobos poszton is ismert zenészt láthattunk: ő Sadaist, aki számos csapatban (Leiru, Mistcavern, Limb For A Limb, ex-Purulent Rites...) játszik és játszott; szilárd, de kellően ötletes dobolása jó alapokat nyújtott a Rigatorist death metaljához – Kutya bőgőssel egyetemben.

Leginkább az volt a „csavaros” a Rigatorist számaiban, hogy első hallásra egyszerűbb old-schoolnak tűnik a megközelítés, ám csakhamar kiderül, hogy helyenként a korai Suffocationre jellemző szaggatások és komplexebb, szürreálisabb megoldások is felbukkannak. Főleg a szőlisztikus részeknél. Néhány underground koncerten már megéltem, hogy élőben jobban szólt a szóban forgó zenekar, mint hanghordozón – a Rigatorist esetében is ez volt a helyzet. Masszívnak bizonyultak, „egyben” voltak, a bemutatott death metal-tételeknek volt szerkezete, s ugyan a hatásokat is ki lehet mutatni, elsőre biztató ez a teljesítmény. Még hallunk rólok.

A lengyel Species nem a death metalt erősítette, hanem a thrash irányából érkeztek, ezen belül is a komplexebb, progosabb vonalról. A koncert napján meghallgattam a The Monument On Envy című idej EP-t, ami további vesézt igényel. Michal Kepka gitáros összetett játékot mutatott be a ritmushangszerekek támogatásával, azonban a kompozíciókon még lehet alakítani, csiszolni. A metal-részek mellett hangulatos „leállások” is találhatóak a számaikban, ahol szüneteltetik a bős metal-játékot és a lágyabb hangulatok világában merítkeznek meg, ami soha nem állt távol a progresszívabb thrash csapatoktól. Ezt mintegy ellensúlyozva Piotr Drobina énekes/bőgős éles hangja olyan volt, mintha Millét hallottuk volna, miközben szorongatják övön alul. Én ezen a ponton is javítanék, de bizonyára stílusjegyről van szó. Korrekt műsort adott a Species triója.

A Malediction hazánk egyik legrégebb óta aktív death metal csapata, még ha

ezt az aktivitást némi megszorítással is kell érteni. Az 1996-ban alakult csapat egy évvel később kiadta a Never Ending Darkness demót, azonban az évtizedek során mindössze két EP és egy album született. Magyarországon nem könnyű az underground metal-zenész élete. Ez nem látszott az öttagú társaságon ezen az estén, ugyanis vérbő szettet adtak elő. Nem szaggatták fel a színpadot, és a Rigatoristtal összevetve is kissé statikusnak tűnt az összkép, ám összefogottan játszottak – a hangzás és a zene is súlyos, erőteljes volt. Dinnyés István nem az a beszédfronton túlvezérelt típusú frontember, mint Hajnali Sanyi, inkább jelenlétével és hörgésével támogatta a death metal ügyét. Mind a gitárosok, mind a két ritmushangszeres jól teljesített, s valamikor talán új anyag is lesz a kvintettől.

Nem állítanám, hogy lélegzetviasszafojtva vártam az Impaled Nazarene műsorát. Mondjuk ki, rég eljárt felettük az idő, s értem ez alatt azt, hogy az egykori sokkfaktor, ami ezt a bandát hírhedt státuszba emelte – mert lássuk, be néhány jobb lemez ellenére, mint pl. Ugra-Karma, a zene kevésbé indokolta a nagy népszerűséget – már a múlté. Az a punkos, primitív black metal, ami az elején különleges, érdekes volt, természetesen kezdetű szürkülni, hiszen a szűk mezsgye nem ad sok lehetőséget a változatosságra. Mondjuk ez soha nem is volt célja a bandának.

A finnek egyetlen eredeti tagja Slutti666, azaz Mika Luttinen frontember, aki belül tán ma is az a pszichopata lázadó, mint egykor, de ma már takaréklángon pislál, és zenekara sem vonz már annyi szemet és fület. Ugyanakkor a zenekar ma is roppant bizarrrul fest. Mika Arnkil bőgőssel az élen, akiről nem tudtam eldönteni, hogy maszk van rajta, vagy ilyen a fizimiskája, mindenesetre egy kb. hetvenéves Freddy Krueger pengette a basszusgitar húrjait és morrantott néha a mikrofonban, kiegészítendő Luttinen dühödt acsargásait, amelyeket bőven szórt a színpadról. Pontos setlisttel nem szolgálhatok, de több dühbomba-dalt is felismerni véltem a múltból – nem hallgatom túl gyakran a finneket. Az 1999: Karmageddon Warriors ezek közé tartozik, de a harcba hívó Do you want total war? kezdetű tételt is nehéz lett volna nem felismerni (amit eredetileg Boyd Rice adott elő és mellesleg az Acheron 1996-os EP-jén is fent van). Kim Lappalainen gitáros és Reima Kellokoski dobos szürke eminenciásként teljesített, darált és aprított, de bármennyire durva és nyers az Impaled zenéje, a minőségfaktor nem olyan mérvű, hogy a zene mint társ szóba jöhessen. Egynek elment, ahogy mondani szokás.

A fesztivál szervezése nagyon rendben volt, én úgy láttam – azon időszak alatt, amíg ott tartózkodtam -, hogy gördülékenyen következtek egymás után a koncertek és a hangzásra, látványra sem lehetett panasz. Jól leveleznyelt eseményen vettünk részt.

BRUCE DICKINSON

BRUCE DICKINSON DIVIDED

BP., BARBA NEGRA

SZÖVEG: UZSEKA NORBERT
FOTÓ: GYURICZA FERENC

Az, hogy Bruce mester előtt a Divided léphetett színpadra, azon ritka tünemények egyike, mikor a dolgok úgy vannak, ahogy lenniük kellene. Ez akkor is így van, ha a hosszas szünet után újra színpadra álló csapatot jócskán osztotta a technika ördöge. Azt senki nem veszi el tőlük, hogy a már ekkor jókora tömeg számára ők rúgták be 2024 nyarának ajtaját, egy amúgy tök jó koncerttel. Jósza Tamásék zenéje bizonyos értelemben nyolcvanasévekből volt, mint amit aztán Dickinson nyomott, hiszen főleg a kettes albumra erősen bejött az a vonal, amit hárman közülük a Rockstars Not Dead tribute bandában is tolnak: annak a korszaknak a megadallamos hard rock/heavy metalja. De a nyár első napján ennél jobb nem is kell, hozzátevé, hogy azért az első EP-ről tolt Ends of Earth esett a legjobban.

Aztán totál megtelt a Barba Negra nézőtere, még a sátoron kívül is álltak emberek, és pontban 8-kor elkezdődött a Mester koncertje. Csaknem napra pontosan 30 éve zenélt először szólóban Budapesten, a Fekete Lyukban egy promóciós / titkos mini unplugged koncerten, amin ott voltam, de az sokkal inkább volt kincsként őrzött kuriózum, mint rendes buli.

Szóval 2024-ben végre rendszeren láthattuk őt szólókoncerten. Beletelt pár dalba, mire a mobillal videózóknak elfáradt annyira a kezeckéje, hogy végre legalább valamit láthassak, de aztán engem is elkapott az élmény. A kolosszális Accident of Birth volt a kezdőnóta, amit a némileg elfeledett Tyranny of Souls egyik erőssége, az Abduction követett, de még nagyobb ütött a Balls-ról elővett, csoda húzós Laughing in the Hiding Bush. Itt azért az egész csarnokon átcsapott a party-hangulat, kár, hogy nem

BRUCE DICKINSON

hallhatta az egész ország. Jót tett volna a közhangulatnak.

Az új szólóalbum némileg ugye megosztó lett, de az arról elővezetett három nóta (Afterglow of a Ragnarok, Rain on the Graves, Resurrection Men) nagyon is süttött így élőben. Más kérdés, hogy a hidegrázós pillanatok más daloknál jöttek: Chemical Wedding, Jerusalem (te jó isten a magos

égben...), Tears of the Dragon... Utóbbi pláne katartikus élmény volt sokunknak. Ahogy a Tyranny... méltatlanul mellőzött, káprázatos lírai dala, a ráadásban elhangzott Navigate the Seas of the Sun is. Hanem a dobszólot és az aztán a The Edgar Winter Grouptól feldolgozott pszichedelikus rock tételt (Frankenstein) örömmel elcseréltem volna kb. bármelyik másik Bruce szólószerzeményre, még akkor is, ha ebben az instru nótában főhősünk thereminen is játszott, amire azért nem nagyon számított az ember (már ha nem nézte meg előre a setlistet).

Bruce kísérőzenekara részint számomra ismeretlen, de egytől-egyig igen remek zenészekből állt, akik a színpad belakásából is kivették részüket. Tanya O'Callaghan basszerhölgyet pl. a Whitesnake-ből is ismerhetjük, ő is nagyon élt, úgy látványra, mint muzsikálás szempontjából. Bruce pedig, bár mondta, hogy nem volt elég jó formában, s itt-ott alacsonyabbra vitte a magasakat, így is elképesztő formát mutatott, meg hát nagy varázsló ő. Jó, hogy végre rendszeren láthattuk őt szólóban.

DIVIDED

MEGADETH ARCHAIC

BP., BARBA NEGRA

SZÖVEG: SCHMIDT PÉTER

A – szerintem mindkét fél részéről rosszul kezelt – 2016-os dunaújvárosi balhé lehetett volna hosszú idő után az első teljes értékű magyarországi headliner Megadeth buli, már ha a dolgok nem úgy történnék akkor, ahogy. A Five Finger Death Punch vendégeként ugyan jártak itt Mustaine-ék 2020-ban, azonban az az este mégsem róluk szólt, értelemszerűen. Közel másfél évtized után viszont most végre újra teljesen övék lehetett a főszerep, és szerencsére ezúttal minden klappolt is – legalábbis ami a zenekar és konkrétan Dave Mustaine formáját-hangulatát-teljesítményét meg a közönség reakcióját, lelkesedését illeti. Sajnos a megnyitott hátsó fertályú Barba Negra infrastruktúrája csak nehézkesen boldogult az amúgy örvedetes létszámú publikum kiszolgálásával, míg az örök vitatéma hangzás hol így, hol úgy alakult menet közben. Örvedetes fejlemény viszont a színpad két oldalára beaplikált kivétlők hadrendbe állítása – ennek nagyon örültem, és ahogy elnéztem, sokan voltak ezzel még így. Ez utóbbiért kijár a piros pont.

A bemelegítő szerepet – felteszem, ezer örömmel – bevállaló Archaic hazai részről a lehető legjobb választás volt az előzenekari szerepre. Stílusosan abszolút illettek ide helyenként jócskán slayeres thrash muzsikájukkal, a színpadot megszeppenés nélkül lakták be, és játékukban, élő teljesítményükben sem lehetett kivétlivalót találni. Négyes felállásban ez volt a harmadik alkalom, hogy láttam őket, és nálam most működött legjobban a produkciójuk. Érdekes módon ők jobban szóltak, mint később a Megadeth a koncertjük szarabb hangzású részeinél, és jó volt látni-hallani, hogy a közönség egész komoly része volt tisztában az utóbbi két albumról játszott Archaic dalokkal. Nemzetközi szinten is bizonyított már a csapat, és simán vannak is olyan jók, mint teszem azt egy Hatesphere vagy egy Legion Of The Damned. Remélem, legalább az ő ismertségi szintjükre el is jutnak néhány éven belül, abszolút megérdemelnék. Petiéken ez jó eséllyel nem fog múlni.

Habár a Megadeth egészen harapósra sikeredett legutóbbi lemeze tavaly jött ki, az aktuális turnéprogramot mégsem erre húzták fel, inkább afféle karrierösszegzésnek tekinthetjük a látottakat-hallottakat. A setlist mindössze két friss dalt tartalmazott, egyébként pedig szinte teljes egészében az ezredforduló előtti érára koncentrált a zenekar, ami részben talán már a kanyarban lévő fesztiválszezon miatt alakult így. Akárhogy is legyen, a későbbi időszakból való további pár nótát én még örömmel fogadtam volna, pláne hogy a dalválasztás ezen túl is erősen biztonságának bizonyult, különösebb kuriózumok nélkül. Relatív még a She-Wolf, a Dread And The Fugitive Mind és a Dawn Patrol/Poison Was The Cure kettős mondatok cseppet atipikusabb választásnak, a műsor java része azonban komoly meglepetést nem hozott. (Más kérdés,

hogy cserébe legalább estéről-estére elég komolyan variálják a setlistet, ami kimondottan rajongóbarát hozzáállás azok felé, akik több állomáson is megnézik a zenekart.) Izgulnivaló ettől persze még akadt, például az új finn szólógitáros, Teemu nagy kérdőjel volt előzetesen – szerencsére a Wintersun soraiból érkezett fickó nem okozott csalódást, sőt. Kiko játékát én nagyon bírtam, és az arc alpból is szimpatikus volt, de Teemu szintén jó választásnak tűnik, esélyesen nem lesz vele emberi és szakmai gond. Elődei témáit teljesen jól és magabiztosan pengette el, kiállásilag is rendben van – hogy kreativitásban mit tud hosszabb távon beletenni a dologba, az pedig a következő lemeznél derül majd ki. A relatíve szintén újonc Dirk dobolásának nekem speciel nem volt kérdéses – egyrészt csatlakozása után vele már láttam a bandát, másrészt meg a Soilwork vele készült albumain korábban olyanokat kalapált, hogy biztosan tudtam, hosszú távon is helye lehet-lesz a Megadeth soraiban.

A tíz perces csúszással startoló, amúgy masszív másfél órás műsor egy rettenetesen szétesett, halk hangzással indult a tavalyi korong címadójával, hogy aztán kb. negyedóra alatt álljon úgy-ahogy a helyére a megszólalás. A mélyre húzós negyedik In My Darkest Hour így is libabőrös volt, az utána érkező Angry Again közepe táján pedig meglepő hirtelenséggel javult aztán fel a sound, úgy kb. 30-35 perc erejéig. Sajnos valamiért a program utolsó harmada megint csak

kásásabban szólt, de a lényeg azért így is átjött szerencsére. A kezdetben kissé merevnek tűnő Dave Mustaine fokozatosan lazult le menet közben, és bár sokat nem dumált (ez sosem volt szokása), diszkrét félmosolyaiból azért látszott, hogy meg van elégedve az amúgy valóban forró fogadtatással. Ugyan nem ő a planéta legnagyobb énekese, de itt és most nekem különösebb gondom nem akadt a hangjával – igaz, a másik két húros részéről érkező vokális segítség hallhatóan elkelt mögéje. Nagy általánosságban a műsor középső harmada hozta a banda dallamosabb-slágeresebb vonalát (She-Wolf, Trust, A Tout Le Monde, Sweating Bullets, ebben a sorrendben), míg a szett eleje és vége inkább a zúzósbabb old school Megadeth-ről szólt, konkrétan öt (!) dallal a Rust In Peace lemezről. És ugyan korábban csendben panaszkodtam a biztonsági setlist miatt, azért hazudnék, ha nem vallanám be, hogy ezzel együtt is milyen jól esett (újra) hallani a Wake Up Dead, a Tornado, a Hangar 18 vagy a Peace Sells örökbecsű ritmusait és futamait. A végén az utolsó ütést a Holy Wars-szal vitte be a brigád, és hering-effektus ide, hektikus hangzás oda, mégis azzal az ismételt tapasztalással hagytam el a Barba nagyobbik sátrát, hogy a Megadeth 2024-ben, bő négy évtized és rengeteg hányattatás után bizony még mindig a felső ligában játszik. A következő album kapcsán jó volna újra találkozunk.

WOLVES IN THE THRONE ROOM GAEREA MORTIFERUM

BP., ANALOG MUSIC HALL

SZÖVEG: MILÁN PÉTER
FOTÓ: SZABÓ MIKLÓS

Egy death metal és két black: három különféle hangzás és megközelítés. A vastagság szintjét kellő megalapozottsággal fektette le az Államokból érkezett Mortiferum kvartettje. A négyes death metalja doomos riffekkel terhelte meg, s a formáció a műfaj azon 21. századi csapatai közé tartozik, amelyek a nagy elődök – Autopsy, Incantation, Morbid Angel, Asphyx, Bolt Thrower stb. – anyagain edződtek, s az alapanyagot a maguk képére próbálják gyúrni. Örvedetes volt tapasztalni, hogy a hangzás majdnem tökéletesnek bizonyult: minden szépen, tisztán szólt, a gitárok brutálisan dörögtek, de a két ritmushangszer is megkapta a maga felségterületét. Akárcsak Max Bowman gitáros/énekes mélyről felbőffenő hörgése. A másodgitárosi posztot Vin-

ce B. töltötte be, aki súlyos hangzások terén (black, death, doom) számos csapatban bizonyított: Anhedonist, Aldebaran, Black Witchery, Sempiternal Dusk stb. Jól játszottak, az eddig megjelent két album (Disgorged From Psychotic Depths – 2019, Preserved In Torment – 2021) számos földbe döngölő tétele elhangzott, s mondhatom, a kiváló hangzás sokat hozzá tett a kíméletlen zene élményéhez. A doommal megtámogatott death metal, amit doom/death-nek is hívunk, számos formában létezik, köztük egészen dallamos, romantikus hangvételű bandák is játszóak, azonban a Mortiferum a legzordabb ágazatát képviseli ennek a zsánernek. A kiégett földek, kietlen vidékek zenéjét kínálják és élőben nagyon meggyőzően prezentálták.

A portugál Gaerea ázsioja az utóbbi években nőttön nő, miközben soraikban átrendeződések zajlanak. Tavaly egy női taggal bővültek, a holland Sonja Schuringa lépett be a csapatba gitáron, s ugyan a maszkok miatt nem lehetett látni az arcokat, a természet alapján be lehetett őt azonosítani. Azonban a Mortiferum death-mennydörgése után nagy csalódás volt a portugálok szettje. Nemhogy kettőt, de egy gitárt is alig lehetett hallani, olyan színvonal alatti megszólalással állt ki a portugál banda. Ez nálam alá is ásta az egész koncert élvezetét. Néha elkaptam egy-egy témát, de a botrányosan gyenge hangzás miatt nem volt teljes értékű a műsor. Az énekes személyében nem vagyok biztos, de a produkciója meglehetősen zavarba ejtőnek bizonyult. Kimondottan feminin mozgása, kígyózó mozdulatai, kecses karhajlításai elég visszataszítóak voltak. Ha így tud mozogni, akkor így tud, de ettől a lényeg nem változik. Nem beszélve a nagy kommunikációs kirohanásokról, érzelemnyilvánításokról, amelyek egyáltalán nem illenek egy teljesen feketébe öltözött maszkos bandához, ami elvileg black metal lenne. Nem a „kockafejűség” mondatja velem mindezt, hanem az, ahogy nálam lecsapódott a Gaerea koncertje. Kevés olyan eleme volt a fellépésnek, amivel elégedett voltam, így a három zenekar közül a Gaerea teljesített a legrosszabbul.

Aki már látta élőben a Wolves In The Throne Room-ot, nem lepődhetett meg, hogy a színpadon kisebb erdő nőtt ki ágakkal-bogakkal, növényekkel. „A csontjaim a sziklák és gyökerek között nyugodnak majd” (I will lay down my bones among

the rocks and roots), szól a zenekar természetközeli ars poeticája, egyben egyik dalcíme, s a Weaver-fivérek zenéje, zenekaruk teljes egészében e természeti misztika jegyében áll – a lemezek, a szövegek, a kiadványok külcsíne, a tagok megjelenése, a koncertek, a komplett vizualitás.

A csapat a tavalyi EP, a Crypt Of Ancestral Knowledge nyitódalával (Beholder To Clan) robbant be a színpadra. Azonnal ismerősek voltak a leplek, a nyakat megvilágító kék fényekkel ellátott gitárok, valamint a brutálisan tiszta megszólalás. Szinte már valószínűtlenül tökéletes volt a megszólalás, s e téren (is) rendkívül erős volt a kontraszt a Gaerea-hoz képest. Minden létező szempontból a maximalizmus jellemezte a Wolves koncertjét: valójában az évek során kiérlelt profizmus és a nagyon erős atmoszferikus jelenlét kettőssége mentén helyezhető el a produkció. Az énekes/gitáros-dobos testvérpár alkotja a zenekar gerincét, akik a másik két taggal együtt masszív egységet képeztek. Élő fellépéseikhez az elementáris erejű szélvész-black metal éppúgy hozzátartozik, mint a természeti miliőt megjelenítő díszletek, és az illatok, füstölők. Már-már egy ősi rítus élményét elevenítette fel a műsor. Ki kell emelnem Cedar Serpent, vagyis Aaron Weaver remek dobolását, intenzív ütős tejesítményét, cin-játékát.

Érdekes megfigyelni, hogy a primordiális/időtlen valóságtapasztalást – amit csak jobb híján hívnék pogánynak – miként menti át egy-egy ilyen zenekar a mába a modern stúdió- és koncerttechnika lehetőségeinek széleskörű felhasználásával. A kettő szimbiózisáról van szó: A zenekar képvisel valamit, esetükben a természet feltehetően általuk vélelmezett határtalanságát, emellett magasztosságát, kaotikus fenségességét, amit remekül fogalmaznak meg az átszellemített black metal eszköztárával, s mindezt a technikai park kiaknázásával tudják kellő súllyal és hatásokkal megvalósítani. A Wolves In The Throne Room saját ösvényt vágott magának a black visual/natural metal ösztönművészeti területén, s ennek volt kiváló példája ez a koncert.

WOLVES IN THE THRONE ROOM

TULPA

BP., MÚZEUMOK MAJÁLISA

SZÖVEG ÉS FOTÓ: UZSEKA NORBERT

ATulpában múlt novemberben énekesváltás történt. Volt némi aggodalom bennem, hogy vajon az anno a Megasztárban feltűnt Galambos Dorina mennyire lesz megfelelő utódja Székely Marcinak (Superunknowns, ex-Ozone Mama), még akkor is, ha anno a Chris Cornell emlékesten kimondottan meggyőző volt.

Egyfelől nem akármilyen Múzeumok majálisán, a Nemzeti Múzeum napsütötte lépcsőjével szemben felállított színpadon játszani, másfelől viszont van is benne kihívás, pláne így délután 4-kor. És kellett is némi idő, mire a csapat belelendült. Az elején azt gondoltam Dorinát hallva, hogy „hát, jó lesz ez”, de jó is lett. Egészen más karakter ő, mint Marci, de megbirkózott a régi dalokkal is, az újakban meg teljesen otthonosan mozgott. A koncert előtt egy hónappal tették fel a netre a már Dorinával írt The Towert, ami itt konkrétan borzongató élmény volt. A hölgynek megvan a maga bolondos stílusa, és ahol Marcinak kapaszkodnia kellett az énektémákkal, ott ő is megküzdött (de helyt is állt!), hanem ebben a dalban egyértelművé vált, hogy van itt helye, hogy illik ebbe a csapatba. Olyan nőiességet, olyan finomságot vitt a már vele készült dalokba, ami nyilván nem volt ott korábban, de ugyanúgy működött a három muzikus varázslásával együtt, ahogy anno Marci dalolása.

Mely három főszert szintén élmény volt látni-hallgatni. Az itt önmagához mérten kényszer-visszafogott Binges Zsolt basszer, Győri Atilla gitáros és Jáger Zoltán dobos olyan örömenélést csaptak megint, hogy jó érzés ember aligha tudja azt mosolygás nélkül megállni. Ahogy haladt előre a koncert, az új és a már bejáratott régi dalokkal (tudom, közhelyes ilyet írni, de ha 1848. március 15-én tolták volna Tulpáék ugyanitt a Stand Your Groundot, tuti nyomban megnyertük volna a szabadságharcot), tényleg kialakult valamiféle koncerthangulat ezen a végképp nem rockkoncertnek való közegben is, volt taps, a végén még némi együtt óózás is Dorinával. A konferálásokon mondjuk még lehet mit csiszolni, bár ilyen környezetben én megszólalni se tudtam volna, nem hogy boldog gyereknapot kívánni mindenkinek.

Szóval, ez a Tulpa nyilván nem ugyanaz, mint Marcial volt, de nem is gyengébb, és amit Dorina hozza tud tenni, attól alkalmasint még gazdagabb, és jó eséllyel még sikeresebb lehet a csapat. Legyen így.

JELUSICK ASPHALT HORSEMEN

BP., ANALOG MUSIC HALL

SZÖVEG: GÁTI VIKTOR
FOTÓ: GYURICZA FERENC

Vége sor került Dino Jelusic első önálló magyarországi koncertjére! A horvát énekes zseninek nemrég volt alkalma megtapasztalni, milyen a magyar virtus, amikor Vörös Attila hűrmester és a Vulgar Display Of Cover hazai Pantera-tribute zenekar oldalán egy felejthetetlen klubbult adott a budapesti közönségnek.

Az Analogban az estét az Asphalt Horsemen vezette fel. A tavaly tragikus hirtelenséggel elhunyt Matyasovszki Géza gitáros által alapított southern rock formáció nagyon odatette magát, a helyszínen megszokott elsőrangú hangzással felvértelve nyomták le nagyjából háromnegyedórás műsorukat. Főleg az első két lemez dalai kerültek elő, többek között a Go To The City, a Somebody Came és a FtLustanulmányoknak beillő Thank You, továbbá természetesen eljátszották a remek húzású Wasting Time és az országos ismertséget hozó Seize The Day nótákat. Egy viszonylag friss szerzemény is felcsendült, az Eyes Don't Lie single, az idén érkező friss album előhírnöke.

Döbbenetes volt látni a legnagyobb közösségi portálon, hogy mennyire

kevesen érdeklődtek az esemény iránt. Végül legfeljebb százötvenen jelenhettünk meg, ami egyszerűen érthetetlen egy ekkora tehetség esetében. Dinót és akkori zenekarát, az Animal Drive-ot Jeff Scott Soto fedezte fel, mára pedig Los Angelesből Japánig ismeri a nevét a szakma krémje. Így történetesen, hogy George Lynch (Dirty Shirley), Michael Romeo (Michael Romeo) és Derek Sherinian (Whom Gods Destroy) is készített már vele lemezt, eleget tett a Whitesnake felkérésének, valamint 2023-ban megjelent legújabb saját zenekara, a klasszikus és modern rock/metal jegyeket példásan átgondolt módon vegyítő Jelusick bemutatkozó albuma, Follow The Blind Man címmel. Ezzel a felállással lépett fel most, ahova Dinóval tartott a már az Animal Drive-ban vele nyomult Ivan Keller bárdista, az aktuális ritmusszekciót pedig Luka Brodaric bőgős és Mario Lepogracev ütős alkotja.

A műsor java a debüt darabjaiból állt össze, ám minden várakozást felülmúló egyéb elemekkel bővült a produkció. Gyanítani lehetett, hogy amolyan kitöltő

jelleggel előkerül néhány feldolgozás; így is történt: a Roxette The Look és a The Babys Back On My Feet Again című szerzeményének dicséretesen fémésített verzióját tolta el a kvartett. Azt viszont csak remélni tudtam, hogy a frontember korábbi kollaborációtól szintén felcsendül valami. Ezzel szemben a Symphony X agytröszt Michael Romeo War Of The Worlds Part II lemezének egyik számomra legkedvesebb dala, a Divide & Conquer is sorra került, a közel kétórásra terebélyesedett előadás egyik legemlékezetesebb mozzanataként.

Az efféle örömök ellenpontozásaként, dacára annak, hogy közel az egész Jelusic-album elhangzott, sajnálatomra az egyik fő favoritom, a Chaos Master kimaradt. Ugyanakkor volt szerencsém új másik kedvencet avatni, ugyanis az élő hangzás – legfőképpen persze Dino hangjának testközeli megtapasztalt erejének – köszönhetően a Died, és különösen annak (fő) refrénje leírhatatlanul lenyűgözött. A Follow'-ról a nyitány Reign Of Vultures, a speed metalos What I Want és a végtelen pozitívítást sugalló Fly High Again számított még kiugróan tetszetősnek, de a műsor vége felé érkezett – némi improvizációval kiegészült – lírikus blokkban a The Bitter End szintű jó esett. A szám gerincét képező billentyűsök itt jól érvényesültek, ám máskor eléggé elvesztek a gitár és az ének között.

Tudvalevő volt, hogy a panterás előzmények után ezen alkalommal is összeáll a Dino-Vörös Attila páros, ám ez egészen a koncert utolsó felvonásáig kétséges maradt, mivel Attila messze földről repült haza, és a gépe késésben volt. Végül összejött minden, és az ötfősre bővült társaság sikeresen lenyomott pár örökérvényű Pantera-himnuszt (I'm Broken, Five Minutes Alone).

Ahogy Jelusic, úgy három társa is igazi egyéniség, nagyon éltek a színpadon, felvillanyozó volt megtapasztalni a belőlük áradó szenvedélyt. Dino hatásaival kapcsolatban egyébként még mindig tudok újdonságokat felfedezni. Sokáig nem volt egyértelmű Phil Anselmo szerepe a hangja fejlődésében, ellenben ma már kevesebb jelentőséget tulajdonítok Jorn Lande technikájának, szemben Dióéval vagy Coverdale-ével. Külön kiemelném Mario dobos vokálteljesítményét, aki a hallottak alapján akár önállóan is tudna hozni egyes dalokat. A fellépés után volt lehetőség gratulálni a srácnak, dedikáltatni és némi eszmecezerét folytatni, no meg persze vásárolni a merch pult gazdag, és jelen árak mellett korrektül mért, kínálatából.

Óriási kedvenc lemezen, legalább annyira imádtam élőben, akár holnap megnézném újra ezt a „generációs zsenit”.

TYGERS OF PAN TANG THE TROUSERS

BP., ANALOG MUSIC HALL

SZÖVEG: SCHMIDT PÉTER

Habár az énekes/gitáros Kőváry Zoli vezette The Trousers aktivitása egész tekintélyes múltra tekint vissza, valahogy eddig élőben mindig elkerültük egymást. Sőt – mea culpa! – lemezek tekintetében is a radar alatt maradtak nálam valamiért, ami arra legalább jó volt, hogy tényleg szűz füllel nézzem végig most a műsorukat. Amivel gyakorlatilag kb. 10 perc alatt egész szépen meg is győztek, annak ellenére, hogy a kultikus NWOBHM legenda Tygers élő papírforma szerint annyira pedig nem is illettek.

Ennek fényében önmagáért beszél, hogy a kissé döcögős beengedés miatt elég lassan beszívargó metalista publikumot is derekasan meggyőzték, kifejezetten szép tapsokat gyűjtve be egy-egy szám végén. Garázsos, lecsupaszított gitárrockjukban elég sokféle hatás elegyedik amúgy, korai Stones-vonás ósrocktól kezdve némi punkrockon át egészen a korai AC/DC-ig és Kissig – több más egyéb mellett még, pl. Stooges, MC5, Kinks, stb. Az ezredforduló környéki svéd színtér termelt ki hasonló hangvételű csapatokat – ott ez az irány nagyon ment egy időben, nálunk viszont a mai napig hiánycikk az ilyesmi, úgyhogy Zoliék egyfajta úrköltő szerepet is játszanak itthon ezzel a muzsikával.

Feelinges, lendületes, jó megszólalású programjuk végén az AC/DC High Voltage dalát tölték még el – összességében kellemes meglepetést okoztak, meg fogom hallgatni a lemezeiket is. (Egyedül a dalok közti gitárcserebere perceire kéne kitalálniuk valami aktivitást, ezeknél kicsit leült azért a hangulat.)

A brit keményzenei színtér egyik ígéretesen induló csapataként hamar a 80-as évek elejének egyik fontos formációja lett a Tygers Of Pan Tang, akiknek első három albuma – de főként a kettes sorszámú, 1981-es Spellbound – a mai napig a NWOBHM mozgalom leginkább megbecsült anyagai közé tartozik. Idővel, több pályatárshoz hasonlóan, ők is egy kommerszebb irányra fordultak rá, majd az ezt övező rosszallás és relatív érdektelenség következtében pár év után fel is

oszlottak. Jobbik eszét elővéve a főnök/gitáros Robb Weir 1999-ben új felállással tért vissza a harapósabb, fémesebb irányhoz – a banda azóta is aktív, koncerteznek-fesztiváloznak, és időről-időre egész erős albumokkal rukkolnak elő.

Ezek legújabbika, a Bloodlines tavaly jelent meg, erről rögtön három dalt is elővettek, amúgy pedig a szoftosabb éra szinte teljes hanyagolása mellett egy viszonylag korrekt keresztmetszetét adták a pályafutásuknak. Az egyetlen igazán lightos darab, a The Cage korongról leporolt Paris By Air érdekes módon így élőben tök jól működött – mondjuk ezen túlmenően is igyekezett a brigád változatos tempójú és hangulatú nótákból összerakni a setlistet. Markáns hard rockos dalok éppen úgy akadtak, mint

zakatolósabb, vérbeli NWOBHM témák, hogy a nem kicsit AC/DC-s lüktetésű Do It Goodról már ne is beszéljek.

Mindezt egy vegyes korosztályt képviselő, de tök lendületes és lelazult öt fős csapat vezette elő, felesleges pózolásoktól mentesen is erőteljes előadásmóddal, halál precízen, de mégis görcsmentesen.

A hatalmas elánnal kalapáló Craig Ellis dobos és a mindvégig remekül éneklő Iacopo „Jack” Meille teljesítményét külön is ki kell emelnem, de igazából az egész brigád top formában nyomta. Az Analog nézőterét úgy sacra háromnegyedig megtöltő közönség szemmel láthatólag tudta, mire jött, még a közelemben álló Kőváry Zoliék is lelkesen nyomták jó néhány klasszikus nóta refrénjét. A ráadásban elnyomott Hellbound/Love Potion Nr. 9 kettőssel hízott 15 számosra a műsor, aminek a végén nem hinném, hogy bárki is elégedetlenül távozott volna.

Ez a koncert, illetve a korrekt nézőszám is azt bizonyítja, hogy a szervezők megtalálták egy újabb piaci rést ennek a kultstátuszú underground bandának a meghívásával – nem lenne talán haszontalan tovább ütni a vonalon. Ehhez egy tipp: aktívan mozog mostanában a szintén NWOBHM veterán Praying Mantis, Raven és Demon is, velük talán szintén érdemes volna megpróbálkozni.

BELL WITCH THE KEENING

BP., A38 HAJÓ

SZÖVEG: MILÁN PÉTER
FOTÓ: KOVÁCS LILI

Két, minden szempontból egyedülálló és különleges zenekar adott koncertet ezen az estén. Szeretem a Bell Witch duóját, de őket már láttam párszor, így a The Keeninget egy fokkal még jobban vártam. Nem tudom, hányan voltak tisztában azzal, hogy a csapat honnan származik, mi bennük az „érdekes”, mit érdemes róluk tudni, de nem volt kérdés, hogy a The Keening nem előbanda a főzenekar előtt. Még véletlenül sem.

Tavaly év vége felé jelent meg a The Keening nevű formáció debütalbuma, a Little Bird, ami Rebecca Vernon szólóprojektje. Rebecca az évekkkel ezelőtt feloszlott, és öt kitűnő albumot megjelentetett SubRosa énekes/gitáros volt (a többiek The Otolith néven folytatták, lemezük Folium Limina címmel 2022-ben jelent meg), s személye arra a zenekarra is nagyban rányomta bélyegét. A The Keening esetében ez természetesen hatványozottan érvényesül, hiszen a zenét ő maga írta, és jórészt ő is játszotta fel, bár vendégzenészek segítettek, nem beszélve a legendás producer Billy Andersonról. E koncert alapján még inkább bánom, hogy nem tettem fel a The Keening lemezét a 2023-as listámra, de 20 helyre nem lehet mindent bepréselni, ami jó volt az adott évben.

Rebecca Vernon teljes zenekarral érkezett, nem spórolt el semmit, nem voltak egyszerre nyolc hangszerrel megfűszerezett zenebohócok, A-tól Z-ig mindent pedálokkal, effektekkel megszólaltatva, ugyanis öten álltak ki a színpadra. Rebecca a színpad jobb oldalán foglalt helyet, ahol többnyire kis billentyűs hangszerét szólaltatta meg, olykor gitárt is ragadott, s természetesen a szólóéneket

is tőle hallhattuk. Hangja, orgánuma, stílusa annyira egyedi és felismerhető, hogy kellő füllel megáldva, aki egyszer hallotta, nem fogja mással összetéveszteni. Én a SubRosa óta szeretem a hangját, zenéjét, a The Keening albuma is magával ragadott, mihelyt tavaly kézhez kaptam a Little Bird debütalbumot.

Rebecca számára fontos volt, hogy a lemez dalai minél élethűbben szólaljanak meg, így a plusz gitáros, bőgős, dobos mellett hegedűs is játszott élőben, ami a The Keening hangzásának lényeges eleme. A basszusgitárt nem kisebb egyéniség kezelte, mint Billy Anderson, neves zenész/producer, a gitáros Christy Cather volt (a nemek viszonya a nők javára dőlt el 3-2 arányban), a dobos Nate Carson, a hegedűs pedig Andrea Morgan. Mindahányan

képzett, tapasztalt zenészek, még ha generációs különbségekkel is.

A pár héttel ezelőtt lezajlott Roadburn fesztiválon teljes egészében előadták a Little Bird albumot, de itt nálunk sem maradt ki túl sok az anyagból. Rebecca hangja élőben is ugyanazzal az érzékenységgel és erővel szólalt meg, mint lemezen; olyan orgánummal rendelkezik, ami már önmagával megformáló erővel, atmoszférateremtő karakterrel rendelkezik a zene egészét tekintve. Nem beszélve zongora/billentyűs játékról, ami úgyszintén sajátos arculattal rendelkezik. Visszaköszöntek a SubRosa ízei, hangulatai, nem meglepő módon, de a The Keening dalaiban kevesebb a metal, ellenben több a melankólia és a zenei finomság.

Sorra hangzottak el a Little Bird roppant magával ragadó dallamai, a sokszor epikus terjedelmű és mélységű tételek. Jó volt látni, hogy a professzionális zenészek milyen szépen dolgoztak Rebecca keze alá, beleértve a pulzáló ritmushangszereket Anderson/Carson kettőstől, vagy a gitárt Christy Cathertől. Annak ellenére, hogy introvertált volt a zenekar előadása, el lehetett kapni egy-egy pillanatot, ami a köztük lévő kölcsönhatást példázta. Egy alkalommal, amikor Morgan következett egy hegedűszólam-

mal, Rebecca ránézett, mintegy megadva a szót zenésztársának. Morgan háttér vokállal is segítette Vernont: mintha képzetebbetbnek tűnt volna a hangja, azonban Rebeccáé nagyobb egyediséggel bír. Szép momentum volt az is, amikor egy hangsúlyos résznél valamennyien mikrofonhoz léptek, énekeltek.

A színpadi fények is jól voltak megkomponálva, hatásos fény-árnyjátékba vonták a zenészeket, s végre nem a szemembe világító reflektorokkal kellett foglalkoznom. Rebecca a címadó dal felkonferálásakor utalt a palesztinok elleni népirításra, megjegyezte, hogy „Free Palestina”, amiért extra jó pontot érdemel. A sokat hallgatott Little Bird album után élőben is felemelő volt hallani az olyan szerzeményeket, mint az Autumn, vagy a nagy lélegzetű The Truth. Nagyszerű koncert volt.

A Bell Witchet már láttam néhányszor, de mivel a csapat minden ízében unikum, a rendhagyó élmény nagyjából garantált. Amit a The Keening

kapcsán elmondtam, annak az ellentéte áll érvényben a duó esetében, ugyanis Jesse Shreibman dobos hangszerek sokaságát szolgáltatta meg egy ültő helyében. Mivel ketten vannak, úgy tudták „belakni” a színpadot, hogy annak két oldalán helyezkedtek el, a dobokat 90 fokkal elfordítva a jobb oldalon, vele szemben pedig Dylan Desmond állt sokhúros basszusgitárjával. Mivel a csapatnak maratoni hosszúságú lemezei, szerzeményei vannak, az egész zenei koncepció rendhagyó, így nincs lehetőség korábbi lemezek felidézésére. Nagyjából egy album hozzávetőleges élő elmesélésére nyílik lehetőség – a Bell Witch ilyen téren is kuriózum...

Leginkább pedig azért, mert doom metalt ennél lassabban már aligha lehetne prezentálni. Érdemes volt vetni egy pillantást Jesse Shreibman dobfelszerelésére, hangszerparkjára, mert nem mindennap lát az ember ilyen arzenált. A légpép mellett orgona-pedálok sorakoztak, ugyanis Jesse lábbal megszólaltatott orgonajátékkal kezdte, majd fejezte be a koncertet, Dylan pedig fokozatosan csatlakozott társához. Az ütős háta mögött nagy kínai tányér foglalt helyet, mellette pedig egy hosszú, csőszerű hangszer, ami megütve, szépen csengő, telt hangot adott. A másik oldalon effektpanelt helyeztet el Jesse, s ilyet is ritkán látni: két dobütés között csavarintott rajtuk egyet-egyet. Technika és zenei határtágítás, kísérletezés és zenei terjeszkedés eleven megtestesítője a Bell Witch: olyan zenei kihíváskeresés, ami ugyanakkor nem teszi élvezhetelenné a kísérletek eredményét. Természetesen csak azok számára, akik a doom legtávolabbi, legnehezebb vidékeire is elmerészkednek.

A legutóbbi koncerten a csapat állandó kollaborátora, Erik Moggridge is elkísérte a csapatot, amikor is a vele készült Stygian Bough albumot adták elő, most azonban a legutóbbi sorlemez, a The Future's Shadow Part 1: The Clandestine Gate volt műsoron.

Természetesen nem a teljes 83 perc, azonban a legjavát élénk tárta a duó. Kommunikációra itt sem kellett felkészülni, a zene beszélt a tagok helyett is. A duó-felállítás a legkülönlegesebb olyan értelemben, hogy itt két ember maximális egymásra hangolódásáról szól a mű, s erről újfent meggyőződhettünk, midőn Jesse ütötte a lassúnál is lassabb ritmusokat, Dylan pedig érdekesen kitekert kéztartásokkal „varázsolta” a hangszer nyakán. Nem konvencionális módon szolgáltatta meg a súlyos basszus-riffeket. A Bell Witch kínterhesen lassú doomjában szinte alig lehet nyomon követni a ritmusokat, a két pergőleütés közötti időtáv annyira szét van húzva, hogy sok lehetőség adódik a játékra, „fillekre”, sőt, mint fentebb jeleztem, az effektek kezelésére is. Ez Desmondra is érvényes: a tág keretek között ő is szabadon gerjeszthette a doomhangzásokat, s csak bizonyos pontokon kellett egymásra figyelni, hogy úgymondó

összetalálkozzon a játékok.

Mint a lemezekben, a fellépésen is megfigyelhető volt a megkomponáltság: A bevezető orgonaszó után súlyos doomba fült

a zene, majd többször is halk, torzításmentes dallamokat pengetett Desmond, hogy erősödő viharként térjen vissza a doom-örvénnyel. Míg Desmond dallamszerű kántálásokat hallatott, addig Shreibman mély hörgésekkel telítette fejmikrofonját, s a helyiséget, nem megelégedkezve arról, hogy a ritkán látható színpadkép következtében középen üresen maradt hely mögött is legyen „táplálék”: vetítésekkel láthattunk. Komolyabb jelentést nem látnék bele a képsorokba, inkább a zene hangulatfolyamának vizuális kiegészítőiként szolgáltak.

Egy olyan zenekar, mint a Bell Witch annak megállapítására is tökéletesen alkalmas, hogy merre tart manapság az extrém zene, hogy milyen messzeségekbe képesek egyes zenészek eljutni. A Bell Witch lemezei, koncertjei tökéletes terepet biztosítanak a megfigyelésekhez.

DIOCLETIAN LIDÉRC

BP., BLUE HELL

SZÖVEG: MILÁN PÉTER

Nem sok ilyen jellegű zenekar látogat el hozzánk, érdemes volt személyesen megjelenni, hogy megtapasztaljuk, mire képes élőben egy Diocletian-féle ütég. Pár éve elmaradt a fellépésük, ennél is korábban az irányzat nagy nevének számító Revenge sem jött el, tehát ott kellett lenni a helyszínen.

A bemelegítő státuszt a Lidérc töltötte be, mely csapat a nemrég megjelent Profán Mystérium debütálumbal többre hivatott előzenekari posztnál. A csapat a bő félórás lemez számait adta elő energikusan, lendületesen, tűzzel, hevülettel. A jól sikerült album számai egyszerre fülbemászóak és kompromisszummentesek: az előbbi vonatkozás főleg a gitártémák révén érvényesült, G. Caesus jó érzékkel építi be a dallamokat a sebes tempójú black metalba, míg a kompromisszumok félresöpörése az e csapatban a Comes Listhius művésznemet használó frontemberhez köthető. Az egész zenekar jól játszott, Listhius hangja, ami lemezen nagyon vad, élőben is szaggatott. A Lidérc a virulens hazai black metal-szintér felüdítő színfoltja.

Ha színfoltokról esett szó, a most következő csapat esetében legfeljebb az ólomszürke és a vér vöröse jöhet szóba, ugyanis az új-zélandi galeri a metalt, a zenélést egyetlen támadó ékbe sűrítve képzelte el annak idején, s műveli azóta is ezen harci ars poetica jegyében. Már a beállítás alatt, a zenészek kinézete alapján lehetett sejteni, hogy nem lesz könnyű menet, ami ránk vár. A tagok fele félmeztelenül állt a színpadon, a másik két vadorzó pedig csuklyába bújtatva végezte a zene módszeres meggyilkolását.

Ha a metal annak legpusztítóbb mivoltában kerül elő, a Diocletian neve az elsők között merül fel, s ez a koncert nem cáfolta rá e kijelentésre. A zenészek komor megjelenése, E. M. dobos és MH gitáros gladiátorszerű külseje, az egész összkép rendkívül baljós színezetű volt. Az jutott eszembe, hogy egy-két ezer évvel ezelőtt ilyen alakok rohanták le a falvakat. Bár az emberben a fenevad a mai napig benne van. Csak egyesekben ilyen zene formájában kerül előtérbe. Szerecsénk volt, mert a hangzás nem pártolt el tőlünk és a zenekartól, a kíméletlen pergőtűz közepette is lehetett hallani a gitárosok fűrészelését, az ujjak szánkázását a húrokon, és a jókora termettel bíró ex-rendőr frontember, Rigel Walshe basszusgitárját, agresszív hangjait.

E. M. dobosra nem kis feladat hárult e pusztító opuszok elkapálása ürügyén, már csak azért sem, mert erővel üt, nem volt trükközés a dobokkal. A gyors részek alatt aligha múlható felül brutalitásban ez a kegyetlen gárda, de a lassabb témáknál észlelhetők voltak az old-school gyökerek. Egy-egy mérsékeltebb tempójú részletnél az ősz-primitív Sodom jutott eszembe, hogy a pergőtűz ismét elsöpörjön mindent. Számcímeket értelemszerűen nem tudok említeni, de valószínűleg az új lemezeiről is eldörögtek néhány kellemes darabot.

War metal volt ez a javából, a black és a death metal együttesének csúcsra járatása, ultra-erőszakos tálalásban, eleget téve a Diocletian hírhedségének.

GLENN HUGHES ROOK ROAD

BP., BARBA NEGRA

SZÖVEG: SCHMIDT PÉTER
FOTÓ: GYURICZA FERENC

Nem kevesen verhettkék a fejüket a falba amiatt, hogy az előzenekar Rook Road eredetileg 8 órára kiírt kezdése egészen negyed 8-ig(!) csúszott előre(!) – lényegében akkor fejezte be műsorát a német hard rock ötösfogat, amikor a „gyári” menetrend szerint színpadra lépniük kellett volna. A legnagyobb vesztesei ennek persze ők voltak, lévén hogy kb. 30 ember előtt csaptak a lecsóba, ami egy ekkora helyen különösen hervasztó érzés lehetett. A végére azért összejött rájuk

úgy 150-200 ember, és kaptak is egy adag szimpátiatapsot, de hogy nem ez volt életük koncertje, az tuti. Tolták azért becsülettel, hőmpölygós hammondos hard rockjuk stílárisan illett is a fő műsorszám elé, bár némileg csavarosabb dobalapokat és kicsit tempósabb, lendületesebb megközelítést elbírt volna a produkciójuk. Az énekes arc viszont tök jól nyomta, amikor jobban kieresztette a hangját, nekem a mi Kiss Zolink jutott eszembe róla. A csapat amúgy – bár az ütős srác kivételével a 40-es, 50-es

korosztályt képviselték a tagok – mindössze egy nagylemezen van túl ezidáig, ám még idén jön tőlük a folytatás, meg is fogom hallgatni. Felvezetésnek megette a dolog, bár halkán jegyzem meg, egy Saffire vagy egy Lugnet jobban lázba tudott volna hozni.

Az előzenekarhoz hasonlóan Glenn Hughes is korábban kezdett – igaz, a háromnegyed órás anomália nála már „mindössze” fél órára redukálódott. Mindazonáltal aki hitt az eredetileg meghirdetett menetrendnek (ami még egész kevéssel a koncert előtt is elérhető volt a neten), és a legendás basszer/énekes vélt kezdéséhez időzítette az érkezését, az rettentesen megszívta. Nem tudom, mi lehetett ennek az egésznek a hátterében, és mindez kinek a sara, de 2024-ben egy ilyen szituáció kialakulása szerintem egyszerűen védhetetlen. No mindegy, ezen utólag már nincs mit morfondírozni.

Glenn és három zenésztársa a Deep Purple 1974-es Burn albumának fél évszázados jubileumát ünnepli ezzel a turnéval – ennek megfelelően más számsorrenddel és némi egyéb variációkkal bár, de a teljes lemezanyagot eljátszották. Mindemellé még a

Stormbringer címadója fért

bele (ezzel nyitot-

tak), meg a Gettin’

Tighter és a You

Keep On Moving

a – szerintem

roppantul

alulértékelt –

Come Taste The

Band korongról.

Értelemszerűen

Hughes nyomta az

eredetileg Coverdale által

énekelt részeket is, mélyebb

hangfekvésekben ezeket is tök

jól hozta természetesen. Saját

témáit meg lemezminőségben

tolta, jócskán megfejelve őket

extra sikolyokkal, hajlításokkal

és amolyan szólisztikus mini

vokális performanszokkal. Ahol

én álltam – a színpadtól úgy

10 méternyire, közepén – ott

sajnos jó darabig nem szólt iga-

zán frankón a dolog, sok mély

GLENN HUGHES

dohogott és sok magas zizegett testes középfekvések nélkül, ez kb. a koncert utolsó harmadára állt csak be megfelelően.

Az élményt szerencsére azért ez nem vágta keresztbe, lévén hogy a zenekar sziporkázó teljesítménye így is remekül átjött. Tényleg baromi feelings volt az egész, főleg a közepe felé elővezetett, You Fool No One-ből kiinduló, majd úgy 15-20 perc után oda visszaérkező jammelős medley adott igazi időgép-szerű élményt. (Ide amúgy a High Ball Shooter-ből is beleszóttak részleteket.)

Glenn társai közül engem leginkább az Amon Amarth-kompatibilis fejfel rendelkező dobos, Ash Sheehan teljesítménye fogott meg – és nem csak a sokéves átlagnál jócskán szórakoztatóbb dobszólója okán, hanem azzal is, ahogy a You Fool... utolérhetetlenül pulzáló, kolompolás dobtémáit hozta (ami Ian Paice egyik csúcsteljesítménye a teljes DP életmű tekintetében is). Nekem ugyan a mai napig nagyon hiányzik Glenn mellől JJ Marsh gitáros, de újabb kori társa, Soren Andersen is jól helytállt, és a bongyor fejű Bob Frizdema szintén klassz dolgokat bilentyűzött össze (kár, hogy a megszólalás ezt néhol maga alá temette). Ahhoz képest amúgy,

hogy a setlist a Burn album fullos kijátszására épült, nálam most mégis a Gettin' Tighter nótá ütött be legjobban – ami dög és húzás ebben így élőben testet öltött, az egész egyszerűen a falhoz állított. Nem is beszélve Hughes ebben elővezetett basszus-varázslásáról...

És itt kell megjegyeznem, hogy ugyan a palit elsősorban énekesként nyújtott teljesítménye okán szokás méltatni (the voice of rock, ugyebár),

de hangszeresként is a krémek krémjéhez tartozik, funkos ihletésű virtuóz basszusjátéka zeneiskolai tananyag kéne, hogy legyen. (Lehet, hogy valahol az is.) Emberünk egyébként 72 évnyi életkorából úgy másfél évtizedet simán letagadhatna, pedig voltak idők, amikor még az sem volt biztos, hogy a következő hetet élve megéri. Ehhez képest most vékony, fitt, mosolygós, és olyan elevenül lüktető pozitív kisugárzása

ÉLŐ FÉM

van, hogy esélyesen még egy lesötétített szobában is apró kis szikrák pattognak körülötte. Az érzésre úgy szűk másfél órást záró, már ráadásként eltolt Burn okozta persze a legnagyobb ovációt – örök érvényű hard rock klasszikus ez, több olyan momentummal, amiből nem kevés később érkező pályatárs merített aztán ezt-azt.

A fura időhurok, a félház és a jó darabig nem kifejezetten ideális hangzás ellenére egy jó hangulatú, a 70-es évek derekának érzésvilágát hűen megidéző koncert volt ez, soha rosszabbat. A retrós turnékor után pedig összfel, ha igaz, Glenn új szólóanyaga is megérkezik – remélhetőleg annak kapcsán egy naprakészebbre húzott műsorral újra ellátogat erre felé.

ÚRFI MAD ROBOTS ANGERTEA GHOST TOAST

BP., DÜRER KERT

SZÖVEG: UZSEKA NORBERT, RÓZSAVÖLGYI BENCE
FOTÓ: UZSEKA NORBERT

A múlt évi 7/8 fesztivál 1/2-e fellépett e szép kora májusi estén a Dürer Kistermében, plusz az alter-pop-rockban erős Úrfi. Rájuk nem tudtam maradni (szerencsére a Ghost Toast-os Bence vállalta, hogy ír róluk, ld. lentebb), de a három „előzenekaruk” képtelen hibázni, úgyhogy csak azt mondhatom: ha nem látod, nem hiszed el, milyen bődületesen jó magyar underground bandák vannak.

A debreceni Ghost Toast elektronikával, effektekkel, samplingt szövegbetétekkel, mindenféle aprósággal díszített, instrumentális progresszív rock/metalja egészen varázslatos élmény. Egyetlen bajom akadt csak a koncertjükkel: szűk ¾ óra nem volt elég ebből a hol zúzós, hol lebegős, hol elborult, hol szellős, de mindig izgalmas muzsikából. Melyhez a kétoldali vetítés is sokat hozzá-tett hangulatban, de ez pont az a zene, ami behuny szemmel is magával visz. Minden komorsá-ga, súlyos mondanivalója mel-

lett is van valami alapvető derű és szabadság a Ghost Toastban, ami előben csak még inkább felszabadító élmény.

Az Angertea meg előben csak még inkább súlyos. Akkor is döbbenetes, ahogy megszólalnak, ha tudjuk, hogy Mihály Gergely énekes otthoni stúdiója, a Teaplant mára sok más zenekar és előadó törzshelye lett. Gergő embertelenül vaskos riffjei és magából kikelt üvöltése meg borult éneke, Peralta Miguel szövevényes basszusjátéka és Bárkai László dobolása, melyről nem is veszed észre, milyen tekervényes, mert olyan elementáris erővel üt, hogy az életedet félted – szóval, amit ez a három ember együtt összehoz, az valójában nyomasztóan sötét és terhelt kéne, hogy legyen. De valahogy fordítva működik: pont, hogy lezúzza a negatívumokat, és a végén csak ott vigyorogsz, és örülsz, hogy megint ilyen eszement jó koncerten voltál.

De még hátravolt a Mad Robots hasonló hatású műsora. Náluk is progresszív a megkö-

zelítés, csak ők a modernebb metal felé hajlanak el inkább (Pantera, Deftones, Tool, ilyen-mik), s néha itt is előkerül az elektronika, a táncos ritmusok. Itt is volt hangulatos vetítés, de a zenekar nyugodt erejét képviselő Kertész László doboson túlmenőleg minden zenekari tag frontemberként is funkcionált. Akadt ugyan a dalokban néhány borultabb pillanat, de a koncert egésze inkább volt húzós, groove-os, magával ragadó és csuda szórakoztató. Mári Péter már-már malíciába hajlón szarkasztikus humora is csak emelte a hangulatot, mely olyannyira baráti és vidám volt (az egész este folyamán), hogy az ember szinte elfeledkezett róla, hogy mindhárom csapat nemzetközi színvonalú, a szó jó értelmében profi produkciót nyújtott, frankó hangzás mellett. (Uzseka Norbert)

Az Úrfi egy nagyon egyedi szereplője a magyar undergroundnak. A saját zenéjüket panaszkodós popként aposztrofálják, de sokkal több annál. A könnyed dalok mögött is húzódnak sötétebb és mély témák, és a súlyos szövegek is tudnak lebegni a lazább hangszerelésen. Ez is prog, csak nem az ütemmutatók meg a témák

variálása teszi azzá, hanem az a szemlélet, ahogy a pophangszereléssel ellátott keserédes költészetet elővezetik.

Szerintem az egész produkció előben a legerősebb (bár fantasztikus, és hazai szinten mindenképpen az élmezőnybe tartozó klipjei vannak a zenekarnak), mivel nagyon feszes a banda, és a felvételtől gyakran eltérő, élő verziók remekül működnek. Hab a tortán, hogy Száraz Bence énekes beleélése, egyedi orgánuma és konferálásai vonzzák és fent is tartják a figyelmet.

Az olyan energikusabb dalok mint a Sáskák, A mélyén laknak a szörnyek II., a Pavlov, a Hiába vagy a Pszicho a metalosabb közönségnél is képesek betalálni, de a visszafogottabb, ugyanakkor baromi jó dallamvilággal rendelkező Ezerszer ember, Tsatsi, vagy a legújabb daluk, a Tulipános láda is működtek előben.

Fontos, hogy az Úrfi dalaiban megjelenő személyesség, intimitás és őszinteség a színpadról is átjön, a közönségükben pedig számottevő azok aránya, akik éneklik a szövegeket, ami pedig valószínűleg a legjobb és legkedvesebb visszaigazolás a zenekar részére.

(Rózsavölgyi Bence)

Menü

☞ SZEPTEMBER ☞

- 9/24 Coltaine, Svoid, Spiritual Neurosis ————— Riff
9/29 Fingernails, Leather Brigade ————— Riff

☞ OKTÓBER ☞

- 10/2 Northlane, Novelists, Ten56. ————— Dürer Kert
10/3 Bathuska, Vltimas, God Dethroned ————— A38 Hajó
10/3 Worstenemy, Mamut, Xonor ————— Riff
10/5 Our Last Night, Normandie, Lifespark. ————— Barba Negra
10/5 Vágtázó Halottkémek, Avar ————— Dürer Kert
10/8 Kissin' Dynamite, Back With A Bang ————— Barba Negra
10/8 Kalandra, Lili Refrain ————— Instant
10/9 Sonata Arctica, Firewind, Serious Black ————— Barba Negra
10/10 Blackout Problems, Lake Malice ————— Dürer Kert
10/11 Cannibal Corpse, Municipal Waste, Immolation, Schizophrenia ————— Barba Negra
10/11 Laibach ————— Dürer Kert
10/12 Fun Lovin' Criminals ————— Barba Negra
10/12 Des Rocs, Moon Fever, Pistols At Dawn ————— Analog Music Hall
10/13 1349, Kampfar, Afsky ————— Barba Negra
10/13 Ghostkid, Within Destruction, Setyoursails ————— Analog Music Hall
10/13 Sexmag, Iron Steel, Resurrection Disorder ————— Riff
10/14 Axel Rudi Pell, Everdawn ————— Barba Negra
10/14 Bryan Adams MVM Dome
10/14 Black Tusk, Lord Dying, Boru ————— Instant
10/15 Unprocessed, Avralize, Meristem ————— Dürer Kert
10/16 Ellende, Groza, Servant ————— A38 Hajó
10/18 Within Temptation, Annisokay, Blind8 ————— Barba Negra
10/18 Eivør, Sylvaine ————— Dürer Kert
10/19 Future Palace, Our Promise ————— Analog Music Hall
10/19 Asphalt Horsemen ————— Instant
10/22 Powerwolf, Hammerfall, Wind Rose ————— MVM Dome
10/22 Engulfed, Carnal Tomb, Naxen, Aera ————— Robot
10/22 Majesty, At Night I Fly ————— A38 Hajó
10/23 In Flames, Arch Enemy, Soilwork ————— Barba Negra
10/24 Septicflesh, Equilibrium, Oceans, Scar of the Sun ————— Analog Music Hall
10/26 Soen, Oddland, Trope ————— Dürer Kert
10/26 Vintage Metal MMXXIV - Lady Macbeth, Stress, Classica ————— Barba Negra
10/29 Imminence, Avaina, Allt ————— Barba Negra
10/30 Glenn Hughes és a Győri Filharmonikus Zenekar ————— Győr

☞ NOVEMBER ☞

- 11/1 Dream Theater ————— Budapest Aréna
11/3 Brothers Of Metal, GrailKnights ————— Barba Negra
11/9 Dalriada, Evergreen, Dying Wish ————— Barba Negra
11/9 F. O. System ————— Dürer Kert
11/10 Accept, Phil Campbell & The Bastard Sons ————— Barba Negra
11/10 Myles Kennedy, Black River Delta ————— Akvárium Klub
11/10 The Telescopes ————— Robot
11/11 Hypnosis Therapy ————— Turbina
11/12 Sum 41, Neck Deep ————— Budapest Aréna
11/13 Sleep Token, Bilmuri ————— MVM Dome
11/13 Ulcerate, Abigail ————— Dürer Kert
11/14 Ist Ist ————— Dürer Kert
11/15 The Dead Daises, Beasto Blanco, Mike Tramp ————— Barba Negra
11/16 Lucifer, The Night Eternal, Tanith ————— Barba Negra
11/16 Master Boot Record ————— Turbina
11/17 Sepultura, Jinjer, Obituary, Jesus Piece ————— Barba Negra

- 11/20 Kanonenfeiber ————— Barba Negra
11/20 Dark Tranquillity, Moonspell, Wolfheart, Hiraes ————— Barba Negra
11/20 Alcest, Svalbard, Doodseskader ————— Dürer Kert
11/22 Thy Catafalque, Saor ————— Dürer Kert
11/23 Thy Catafalque, Gire, Shum & Quetzal Tirado ————— Dürer Kert
11/23 Falling In Reverse, Hollywood Undead, Sleep Theory ————— Barba Negra
11/26 Apocalyptica ————— Barba Negra
11/26 Zebrahead ————— A38 Hajó
11/27 As I Lay Dying, Decapitated, Caliban, Ov Sulfir ————— Barba Negra
11/29 Blues Pills, Daniel Romano's Outfit ————— Barba Negra
11/29 Freedom Call, Night Laser ————— Analog Music Hall
11/30 Entrópia Architektúra, Pozvakowski, Hiraeth ————— Turbina

☞ DECEMBER ☞

- 12/1 Faun, Petterson & Fredriksson ————— A38 Hajó
12/3 Helmet ————— Analog Music Hall
12/5 Wheel, Molybaron ————— Analog Music Hall
12/6 Evergrey, Klogr, Inner Vitriol ————— Barba Negra
12/8 Oh Hiroshima, Törzs ————— Dürer Kert
12/10 Kreator, Anthrax, Testament ————— Barba Negra
12/11 Ignite, Slapshot, The Drowns, This Means War ————— Barba Negra
12/11 October Drift ————— Dürer Kert
12/12 Dying Fetus, Chelsea Grin, Despised Icon, Vitriol ————— Barba Negra
12/14 Fit For An Autopsy, Sylosis, Darkest Hour, Heriot ————— Barba Negra
12/17 Self Deception, Eyes Wide Open, Thecityisours ————— Dürer Kert
12/21 Tarja ————— MOMKult

☞ KETTŐEZERHUSZONÖT ☞

- 1/18 Dark Funeral, Fleshgod Apocalypse, Ex Deo, Kami No Ikari ————— Barba Negra
1/28 Turmion Kättilöt ————— Analog Music Hall
2/3 Pantera, Power Trip ————— Budapest Aréna
2/6 Stick To Your Guns ————— Dürer Kert
2/7 The Halo Effect, Pain, Bloodred Hourglass ————— Barba Negra
2/8 Paganfest MMXXV - Alestorm, Ensiferum, Tyr, Heidevolk, Elvenking ————— Barba Negra
2/11 Royal Republic ————— Barba Negra
2/13 The Night Flight Orchestra ————— Dürer Kert
2/17 Distant, Enterprise Earth ————— Analog Music Hall
2/23 Unleash The Archers, Striker, Seven Kingdoms ————— Barba Negra
2/23 Queensryche, Night Demon ————— Dürer Kert
3/2 Dirkschneider, Crownshift, All For Metal ————— Barba Negra
3/18 Leaves' Eyes ————— Analog Music Hall
3/25 Airbourne, Asomvel ————— Akvárium Klub
3/26 Thunderstorm, Cobra Spell, Vulvarine ————— Barba Negra
4/1 Avantasia ————— Barba Negra
4/10 Jethro Tull ————— Erkel Színház
5/19 Arena ————— Analog Music Hall
5/27 Iron Maiden ————— Budapest Aréna

Az itt listázott koncertek fellépője, időpontja és helyszíne csak tájékoztató jellegű, a fesztiválok kiírt műsora nem teljes. Hivatalos információkért keresd fel a szervező kommunikációs csatornáit! A Hammerworld Media Kft. nem vállal felelősséget az esetleges változásokért!

Utolsó frissítés: 2024. szeptember 19.